

V roce 2011 slaví škola Šumvald významná výročí:

345 let doložené existence školy

175 let od rekonstrukce „staré školy“

100. výročí otevření „nové školy“

65. výročí Měšťanské školy

MOTTO:

Zamyslíme-li se nad skutečností, že se člověk dožije 100 let, je to pro nás obdivuhodné. Ale má-li budova školy 100 let, to nám připomene kronika, protože léta, která stojí na svém místě ubíhají a ona jen zevšední, někdy ztratí na své novotě, co se pokazí, to se spraví, vymění nebo dostaví. Musíme ale říci, že také žije. Co by to bylo za školu bez žáků, učitelů a všeho dění každý den.

Svěcení školy 17. září 1911

Z historie školy

Kdy byla v Šumvaldě zřízena první škola, není známo. Dá se předpokládat, že tu byla již před třicetiletou válkou. Existence zdejší „předbělohorské“ školy by plně odpovídala významu obce a také jejímu postavení. Vždyť šlo o sídlo celého zdejšího panství. Tuto tezi podporuje dlouho přetrvávající spádovost příškolních okolních vsí, což stále platilo nejen v 17., ale i v 18. století. Přestože nejsou prokazatelné doklady, že tu existovala školní výuka již za panství Miličinských či Boskovických (třicetiletá válka kontinuitu zpřetřhala), historické souvislosti nás k tomuto tvrzení opravňují. Nevíme ani, kde se zpočátku výuka uskutečňovala. Dá se jen předpokládat, že před zbudováním školní budovy se podobně jako v jiných obcích užívalo k vyučování místností fary, což jistě souviselo s tím, že právě církev tehdy školní výuku organizovala a určovala její rozsah.

Po hrůzné a dlouhotrvající třicetileté válce bylo téměř zničeno hospodářství celého kraje. Několik vesnic v okolí zaniklo. Až do r. 1650 dokonce v Uničově stále sídlilo švédské vojsko, tvrdě vymáhající kontribuce. Právě proto se reálnější nežli zřízení nové školy jeví jen obnovení výuky, jež tu dříve fungovala. Školy přece bývaly ustavovány spíše v období rozvoje a prosperity, což se o roce 1666, kdy se společenský život teprve nesměle probouzel, nedá říci. Tento rok je v kronikách zmiňován jako doba řadící morové epidemie a hrozně drahoty. Navíc je Morava také ohrožována vpády Turků. Pozdější správce školy Josef Staenzl (ml.) předpokládal, že zde výuku zpočátku zastávali vedle kněží také vysloužilí vojáci, kterým stačilo, že uměli dobře číst a psát. Hodnověrné dokumenty však k dispozici nemáme. Farář Jan Freissler, působící zde v letech 1721-36, v poznámkách o rektorovi a škole poznamenal: „Privilegium přijímat rektora od dávných časů, nepřetržitě a bez námitek z krerékolvěk strany, příslušelo jedině zdejšímu faráři.“ Také tato poznámka tak podporuje tvrzení o existenci zdejší předbělohorské školy.

První dokument nepochybně potvrzující existenci školy v naší obci se váže až k roku 1666. Je to doba, kdy je zdejší panství, dříve samostatné, již definitivně připojeno k úsovskému, jehož vlastníky jsou již Lichtenštejnové. Je součástí jejich obrovitého rodového majetku, jenž se rozkládal nejen po celé Moravě, ale i v Rakousích a Čechách. Tento rod se díky kořisti z doby třicetileté války stal jedním z nejbohatších vlastníků v Evropě. Morava byla v tuto dobu v troskách po válečných hrůzách. V čele rodu stál tehdy kníže Karel Eusebius (1627 - 1684).

I při nepotvrzení úvahy o existenci dřívější školy představuje oněch uplynulých 345 let, jež nás dělí od doby doložené školní výuky v naší obci, obdivuhodně dlouhý a navíc nepřetržitý vývoj školství, jakým se vesnice často chlubit nemohou. Podobně dlouhou existenci školní výuky okolní obce nemají. V rámci celé Moravy bychom stěží našli srovnatelné vesnické školy. A to mnohé obce ani neleží v okrajové části této země, tak jako Šumvald.

Po třicetileté válce se jako první správce školy uvádí v letech 1666 - 1681 Andreas Anderle z Horního Města. Okolnost, že farář Václav Ferdinand Pelikán zapsal jeho děti do matricy německy, a při úmrtí jeho dcery Alžběty v r. 1667 uvedl v matrice poznámku „Schulmeister in Schönwald“, svědčí o tom, že Anderle byl rozený Němec. Také za kmotry svým dětem bral Němce. Již při příchodu do Šumvaldu byl ženatý a s manželkou Dorotou měli tehdy 3 děti. O tehdejší vysoké dětské úmrtnosti svědčí, že z

jeho sedmi (farní matrikou doložených) dětí jich šest v raném věku (do r. 1674) zemřelo. V obci byl Anderle zřejmě oblíben, o čemž svědčí fakt, že byl velmi často svědkem při svatbách, či kmotrem při křtu. Kde se tehdy v Šumvaldě vyučovalo, bohužel nevíme. Nevíme ani, za jakých podmínek školní výuka probíhala. Zřejmě proto, že měl příjmy velmi nízké, přešel Anderle v roce 1681 na jinou školu. Působil zde celkem patnáct let.

Předpokládá se, že náboženství zde v době svého působení (v letech 1658-96) vyučoval již zmiňovaný farář V. F. Pelikán. Podrobnější informace však nemáme.

Anderleho nástupci byli se vši pravděpodobností také Němci. Celých 34 let byl správcem zdejší školy Gotthard Anton Steigel (1682 - 1716). Když do Šumvaldu přišel, byl již ženatý. Tři děti, jež měl s manželkou Marinou, se ale narodily až zde. Protože zpočátku neovládal hru na varhany, byl nejdříve nucen vydržovat si varhaníka Jana Kleina. Ředitel Červinka uvádí Kleina jako vůbec prvního známého školního pomocníka a předpokládá, že v letech 1682-85 také vyučoval. Roční přírůstek zde tehdy činil 30-40 dětí. Výuku již školmistr nemohl zvládat sám. Z církevních zápisů je patrné, že Steigel byl velmi často kmotrem při křtu nebo svědkem na svatbách. Přes jeho zdejší dlouhé působení však přesnější údaje o tehdejší škole k dispozici nemáme.

Jako druhý školní pomocník a učitel je také uváděn František Leonhard (1701 - 1717), který pocházel z Loštic. Oženil se s Steigelovou dcerou Juditou; měli pět dětí a žili v Šumvaldě. Přestože Leonhard tchánovi ve škole léta pomáhal, ve vedení školy jej po jeho smrti (roku 1716) nevystřídal. Zemřel jen o rok později (12.6.1717) ve 42 letech. Náboženství zde až do roku 1696 vyučoval farář Václav Ferdinand Pelikán, v letech 1696 - 1715 jej pak vystřídal farář Jan Vilém Havran.

Po čtyři roky zde působil Jan Jiří Gross (1716 - 1720). Jako zdejší „ludirektor“ (správce školy) je v matrice uváděn s německými křesťanskými jmény – Johan Georg. Předtím byl zřejmě školním pomocníkem v Německých Libinách a do Šumvaldu se přestěhoval již jako ženatý (žena Kateřina). Z matrik z doby jeho čtyřletého působení víme jen o úmrtí syna Engelberta a narození dcery Anny Barbory. Jako školní pomocník zde zůstal do r. 1717 František Leonhard.

Pouze jediný rok vedl zdejší školu Gottfried Antonín Scholz (1720 - 1721), jenž tu ve věku 55 roků také zemřel. O jeho osobě a ani o škole v době jeho správy nemáme žádné informace. Výuku náboženství zde v letech 1715-21 zřejmě zajišťoval zdejší farář Jakob Ignác Kozáček.

Nízké platy správců školy, uvádí se tehdy také jako ludirektoři či šulmajstři, dokládají zápisy ve zdejší farní kronice. V roce 1691 zapsal farář Václav Ferdinand Pelikán, že roční plat zdejšího rektora a varhaníka činil pouhých 28 zlatých. Farář Jan Freissler píše, že „ubozí rektoři byli tehdy sužováni, kde se dalo“. Příjmy šulmajstra nebyly totiž tehdy pevně stanoveny. K jeho úřadu náleželo také obecní písařství, z něhož od rychtáře obce plynul sice pravidelný, ale jen malý příjem. Freissler uvedl, že v roce 1721 činil roční hotovostní příjem rektora, který směl od žáků jednou týdně vybírat tzv. „sobotáles,“ celkem 32 zlatých a k tomu jedna třetina všech štolových poplatků. To ale obnášelo také službu zvoníka a varhaníka v kostele. Spolu s knězem měl také povinnost navštěvovat nemocné. Za takovou cestu dostával 3 krejcare „na lámání bot“. Za zvonění proti mračnům v době žní pobíral tzv. „Wettergarben - posnopné“, což představovalo určité množství snopů žita a pšenice. Při zápisu farníků na Velikonoce dostával vajíčka. Do užívání měl přiděleno nevelké pole, louku - zvanou Rektorská a zahrádku.

Mnoho informací není ani o působení dalších dvou správců školy, otce a syna Mayerových. Nedokážeme dokonce ani určit, jaké byli národnosti: české či německé. Jan František Mayer (1721 – 1746) zde prokazatelně působil až od roku 1730. Protože se v matrikách z let 1721-29 neobjevují žádné zmínky o rektorovi, nelze tak s určitostí říci, odkdy tu spravoval. Pokud by jeho spravování přímo navazovalo na G. A. Scholze, pak by zde působil 26 let. Zápisy v matrikách obsahují jen údaje o jeho dětech s českými jmény (Jan Ignác, František, Jan Nepomuk a Barbora), zmínka je i o jeho dobrém přátelství s medelským farářem Ignácem Kozáčkem. V době jeho působení vyučoval náboženství farář Jan Freissler (1721-36), jenž je několikrát zmiňován v předchozím textu.

Právě farář Freissler se prvně zmiňuje i o budově školy, jež už tehdy stála mezi kostelem a farou. Uvádí, že účty za opravy školní budovy vedli rychtář s hospodským, kteří je předávali faráři. To znovu dokládá klíčovou roli zdejší fary při organizaci vyučování a výběru správců školy. O vlastní škole se zde píše pouze: „Kolem budovy byla malá zahrádka, v níž proti farské maštali stával statný ořech s velikými plody. Užitek z něj pobírala fara, neboť strom stál nejprve ve farské zahradě a teprve při rozšíření školní zahrádky připadl ke škole.“

Nejstarší doložená škola byla označena jako tzv. normální škola, určená pro výuku ve dvou třídách. Vyučování zde probíhalo jako polodenní: dopoledne se učila 1. třída a odpoledne 2. třída. K vyučovacím předmětům tehdy patřilo pouze náboženství, čtení, psaní a „počtování“. Jako jazyk, v němž se vyučuje, je zpočátku uváděna řeč československá. Zřejmě v souvislosti se značným počtem dětí z přífařených německých dědin je později škola vedena jako utrakvistická (dvojazyčná - někdy je nepřesně uváděno hromadná). Jde tedy o výuku v češtině i němčině.

Jan Ignác Mayer (1746 – 1788), často psaný i Majer, byl synem předchozího rektora. Ani o něm však není mnoho informací, přestože zde působil vůbec nejdéle ze všech správců i ředitelů - celých 42 roků! Majer zřejmě nejdříve působil jako školní pomocník v „Loučce“ a jeho manželka Johana pocházela z Rudy. V matrikách se uvádí jejich čtyři děti, z nichž nejmladší, Antonín Severin do roka zemřel. Zajímavé údaje o této době podává opět farní kronika. Farář J. Freissler, sám rodilý Němec, v poznámkách o rektorovi a škole píše, že proti privilegii přijímat rektora, jež příslušelo jen šumvaldskému faráři, „což od dávných časů nepřetržitě a bez námitek z kterékoliv strany se dalo,“ byla za jeho doby v této věci „velká revolta na panství našeho milostivého pána“. Knížecí správa si tehdy chtěla přisvojit právo na obsazování rektorského místa, ale zásahem vlády, snad samotného knížete, se tomu zabránilo a konflikt byl zažehnán. Od té doby vše zůstalo při starém.

Náboženství v tuto dobu vyučovali místní faráři: Antonín Ignác Hirsch (1736-75) a František Bayer (1775-76).

Posledním z řady německých rektorů byl František Cencinger, někdy uváděný také jako Zencinger. Šumvaldskou školu řídil 16 roků (1789 - 1805). Pocházel zřejmě z „Moravských Libin“, nevíme však, kdy se narodil. Spolu s manželkou Rosalií (rozenou Tülzerovou) vychovávali tři děti. Učitel Josef Staenzl ml. o něm ve školní kronice píše, že vedle učitelství „měl i on služby v kostele“, jako to bylo tehdy zcela běžné. Za jeho působení již stála škola - „školní dům“ - na místě dnešního OÚ Šumvald. Cencinger zde zemřel 18.12.1805 na infekční katarální horečku, lidově označovanou „hlavnička“. Tato zhoubná virová choroba, provázená v konečné fázi otoky hlavy, bývá přenášena

přežvýkavci. Jak se ve školní kronice zmiňuje, tato nemoc v naší obci na přelomu 18. a 19. století „nemilosrdně řádila“.

O školní výuce z této doby máme jen kusé informace. Ve všech zmínkách je ale patrný význam, který se tehdy přikládal vedle čtení, psaní a počítání, především výuce náboženství. Zdejší škola byla farní školou. S tím pak souvisela nejen povinnost učitelů vykonávat kostelní službu, tedy doprovázet kněze, zvonit, hrát na varhany a vést kostelní sbor, ale i fakt, že se bohoslužby v sousedním chrámu staly nezbytnou součástí výchovy. Slavnostním církevním obřadem začínal i končil každý školní rok, v jeho průběhu se všichni žáci při každém svátku či významné společenské události účastnili mší.

Z německy psaných školních matrik známe počty žáků, zapsaných do jednotlivých ročníků. Jde zde o počty dětí narozených v daném kalendářním roce. Jejich počet v letech 1801 - 1805 velmi kolísal, od 12 do 37 zapsaných žáků. Nejde tedy o přesné údaje z konkrétních školních ročníků a není zde nijak podchycena reálná školní docházka. Přesto tak můžeme prvně alespoň přibližně určit počet žáků zdejší školy v době F. Cencingera, jenž se pohyboval kolem 200 žáků.

Mládež navštěvovala do 12 let tzv. „školu všední“, potom do 15 let střídavě „hodinu opakující nebo nedělní“. Jednu neděli měli vyučování chlapci, druhou neděli dívky. Zvládnout takovou výuku bylo jistě nad síly jediného samostatného učitele (rektora). Proto bývali vedle nich, místo školních pomocníků, dosazováni do školy podučitelé (kantoři). Právě z doby působení Františka Cencingera se dochovala první oficiální zmínka o jeho podučiteli, jímž byl půl roku „Jakob“ Hubáček, pozdější správce této školy.

Tito kantoři museli absolvovat čekatelský kurz, dříve 3 měsíce, později 6 měsíců a teprve pak mohli být samostatnými učiteli, tzv. principály, najímání na výuku. Principálové je ovšem také často využívali i na nedůstojné služby. Museli třeba rektorovi na humně mlátit cepy obilí, vozit mu trávu pro krávu nebo kozy, často také chovat jeho děti.

Průměrný plat podučitele byl nízký. Činil jen 25-30 zlatých šajnů (v bankocetlích), vyplácených měsíčně principálem. Aby se užívali, museli kantoři, působící na farních školách, sloužit při pohřbech či křtech. Za tuto posluhu pak dostávali skromné poplatky. Velmi často si kantoři přivydělávali také hraním po hospodách. Učitele tehdy cenili ne podle vzdělání, ale podle toho, jak uměl hrát na hudební nástroje. Dobří hudebníci tak měli přednost při ucházení se o učitelské místo. O kantorská místa byl ale značný zájem. Po předložení tzv. „konsistoriálního dekretu“ byli totiž tito kantoři osvobozeni od vojenské služby. Aby se z nich stali samostatní učitelé, museli „kantorovat“ nejméně půl roku.

Jan Červinka uvádí kolem roku 1795 ještě jako školního pomocníka Františka Maulera a už jako kantora Jakuba Hubáčka, jenž zde působil jako podučitel v letech 1805-06. Avšak bližší údaje o jejich postavení, rozsahu pedagogické práce nebo jejich platových podmínkách bohužel k dispozici nemáme. Náboženství po celou dobu Cencingerova působení vyučoval tehdejší farář: Antonín Pech, jenž zdejší farnost vedl v letech 1776 – 1809.

Podstatně podrobnější informace o šumvaldské škole máme z doby 19. století. Správcem zdejší školy se prvně stává Moravan a zdejší rodák, často uváděný s křestním jménem v hanáckém dialektu - Jakub (Jakob) Hubáček (4.7.1773 - 13.4.1856), jenž zde působil v letech 1806 - 1835, tedy celkem 29 roků.

Pocházel ze Šumvaldu, kde navštěvoval zdejší farní školu. Po absolvování čekatelského kurzu se stal podučitelem. Hubáček se zaučoval u několika školmistřů (neznámo kde), aby poznal, jak má žáky učit. Nakonec půl roku kantoroval i v Šumvaldě u Cencingera. V roce 1806 složil předepsanou zkoušku (tzv. prezentaci) a byl zde dekretem ustanoven jako samostatný učitel. Hubáček postupně zaměstnával i podučitele: Františka Skoupila (Skópila) a svého syna Františka Hubáčka, který zde působil do roku 1836. Náboženství během doby Hubáčkova působení postupně vyučovali faráři: Antonín Pech (do r. 1809), František Frank (v letech 1809-17) a Jan Hanzeli (1818-55).

Přijmy a zčásti i majetkové poměry rektora J. Hubáčka známe ze školní kroniky. Uvádí se zde, že mimo „vybírání sobotáles od dítek“, jež jeho nástupce J. Stenzl hodnotí jako „potupný úkon, jenž snižuje postavení učitele“, užíval zpočátku také 7 měřic polí a louku, zvanou Rektorská louka. Tyto pozemky mu byly později bez náhrady odebrány. Užíval pak jen zahradu kolem školy. Víme i kolik naturalií každoročně dostával ze všech tehdy přifařených obcí. Ze Šumvaldu, ale i „Libyn, Hřbince a Sokolomy“ dostával o Velikonocích při tzv. „zápisu duší patřících k farnosti“ celkem 7 kop vajec. Ze Šumvaldu a „Hřbince“ dostával navíc v době žní také „posnopné“- 77 snopů pšenice a 77 snopů žita za zvonění v době, kdy se blížila bouřka.

Zajímavé údaje o době Hubáčkova působení poskytují školní matriky. Do roku 1829 se do nich zapisují děti podle roku narození, teprve od roku 1830 se již vedou podle školních ročníků, navíc již vždy odděleně dívky a chlapci. V letech 1806 - 1835 se výrazně zvýšil počet žáků v jednotlivých ročnících. Pohyboval se tehdy od 27 (v roce 1810) až do 59 (v roce 1831). Průměr na ročník vychází již na 38 žáků. Musíme si ale navíc uvědomit, že tu nejde o počet dětí ve třídě, kde se tehdy spojovaly dva až tři ročníky. Celkový počet žáků školy tak postupně velmi výrazně stoupal: z 268 až na 405 zapsaných žáků. Přestože nejde o doklad reálné docházky do výuky, která byla jistě výrazně nižší, jde o značný počet, jenž jistě nelze vysvětlit jen snahou o vykazování co nejvyšších počtů žactva. Nárůst mohl jistě souviset nejen se stabilizací hospodářských poměrů obyvatel, ale také s důvěrou, které se těšil rektor Hubáček, zdejší rodák, protěžující výuku v rodném jazyce.

Na samém konci roku 1835, tedy v době pro chod školy velmi složité, byl Jakub Hubáček, jak se ve školní kronice uvádí „dán na odpočinek“. Překvapivé je to hlavně proto, že se tak stalo v době, kdy se právě začalo s rekonstrukcí staré školy. Důvodem pro jeho urychlené odvolání bylo prý, jak Josef Stenzl mladší píše, že „byl opilství velmi oddán“. Možná to však byla také snaha získat sem učitele mladšího, který svízelnou situaci výstavby školy a jejího zařizování lépe zvládne a přitom tím kvalita vyučování neutrpí.

REKONSTRUKCE STARÉ ŠKOLY

Nevíme jak původní školní budova před rokem 1835 vypadala. O tom, že byla ve velmi neutěšeném stavu, vypovídá školní kronika. Uvádí se, že „školní dům byl jen starou chatrčí, která již zcela neodpovídá velkému množství žáků a potřebám jejich výuky.“ Právě za působení Jakuba Hubáčka se započalo s bouráním původní školní budovy, aby se na stejném místě začalo se stavbou nové, dnešní budovy OÚ Šumvald. Když se původní škola bořila, vyučovalo se dokonce ve stodole při statku č.p. 11.

Rekonstrukce či spíše znovupostavení školní budovy v Šumvaldě a také první léta fungování školy v těchto nových podmínkách souvisí s působením Josefa Staenzla staršího (19.3.1799 – 25.2.1870). Ten sem nastoupil jako provizorní učitel v roce 1835 a jako samostatný učitel pak zdejší školu vedl až do roku 1870, spravoval tedy školu celých 35 roků. Jde tak v řízení šumvaldské školy o druhé nejdelší funkční období!

Kresba rekonstruované „staré školy“ – J. Červinka

Pocházel z Lipinky. Vzdělání získal v nezjištěné „lepší škole vesnické“, po předepsané zkoušce obdržel v Olomouci nejprve vysvědčení podučitelské (10.10.1810) a později učitelské (9.5.1822). Postupně jako podučitel působil v Hradečné, Troubelicích, pak ve Zvoli i Pasece a jako provizor celých 7 roků v „Moravských Libynách“.

Do Šumvaldu nastoupil za již zmíněných okolností po odvolání Jakuba Hubáčka. Zřejmě šlo o velmi urychlené řešení, protože sice nastoupil 9. prosince 1835, ale do Šumvaldu se přestěhoval až za měsíc - 2. ledna 1836. Protože však zdejší škola v té době ještě nebyla dostavěna, byla pro něj i podučitele pronajata selská usedlost Z. Skoupila č.p. 26. V přízemí měli byty učitelé a v prvním poschodí se vyučovalo. Tato situace trvala až do prázdnin roku 1836.

Školním patronem byl tehdy kníže Alois Josef z Lichtenštejna, který na stavbu školy věnoval všechn potřebný materiál. O tom, jak nově postavená škola vypadala, už určité informace máme. Měla v prvním poschodí dvě dostatečně rozlehlé třídy („školní světnice“) a v přízemí byty učitele a podučitele.

Jakmile byla stavba nové budovy dokončena (školní kronika přesné datum nezmiňuje, ale se vši pravděpodobností to bylo v září při zahájení nového školního roku), byla za přítomnosti veškeré školní mládeže i většiny obyvatel obce slavnostně otevřena a děkanem Janem Gabrielem z Medlova vysvěcena.

Učitel Staenzl se do nové školy ihned přestěhoval a od toho dne se zde i vyučovalo. Školní kronika zmiňuje 246 žáků („dítěk“) navštěvujících tehdy školu. To nám tedy umožňuje porovnat tento údaj s oficiální školní matrikou, kde se však uvádí podstatně vyšší počty dětí, zapsaných do jednotlivých ročníků: 35 až 52 (s průměrem 43 žáků na ročník). Podle ní by se počet žáků školy pohyboval v rozmezí 332 – 368

žáků. Přes tyto nesrovnalosti jde tedy evidentně o další nárůst počtu žáků, jak těch zapsaných, tak i školu reálně navštěvujících. To zřejmě mj. souvisí, jak je uvedeno dále, s formou Staenzlova „internátního vyučování“ hudbě. Teprve na samém konci jeho působení se počty žáků snižují. Od roku 1860 jsou zápisy ve školní matrice vedeny výhradně česky, se všemi důležitými údaji o žácích (data narození) i jejich rodičích (bydliště, profese).

Školní kronika uvádí také zajímavé údaje o výši Staenzlova „služného“. Protože nastoupil jako provizorní učitel, bylo ustanoveno, že se o všechny dále uvedené školní příjmy musí dělit právě s penzionovaným J. Hubáčkem. Nešlo jen o naturální dávky, např. polovinu velikonočních vajec či obilných snopů, ale také o půlku „kostelní stoly“, tedy poplatků za službu v kostele, ale hlavně o školní plat. Ten se vybíral od žáků jako sobotáles a byl rozdělen do tří skupin: rodiče z rolnických rodin platili za dítě 8 krejcarů, za dítě domkářů byly 4 krejčary a děti podruhů 3 krejčary stříbra. Často se stávalo, že rodiče děti platili opožděně, mnohdy dlužili i několik měsíců, a své dluhy navíc zapírali. Někdy tak nebylo vybráno víc než 4 až 5 zlatých za měsíc. Nesrovnalosti, jež vycházely z takové situace, pak ovšem mezi prozatímním a penzionovaným učitelem vyvolávaly podezřívání a velké spory.

Poloviční měsíční podíl se zdál penzionovanému Hubáčkovi nedostatečný. Jak ale mohl postačit Staenzlovi? Ten musel z tohoto „mizerného příjmu“ živit celou rodinu. Měl s manželkou celkem 7 dětí, z nichž jim 3 v raném věku zemřely. Navíc musel platit i „svého kantora“. Jedinou možností, jak nelehkou situaci řešit, se mu staly vedlejší příjmy.

Josef Staenzl starší byl naštěstí výborným hudebníkem, znalcem i uznávaným učitelem hudby. Proto bylo jeho vyučování hudbě mnohem výnosnější než vlastní služné ve škole i kostele. Do jeho hudební výuky mu své děti svěřovaly také rodiny z okolních a dokonce i velmi vzdálených míst. Šlo vlastně o jakési „internátní vyučování“, k němuž patřilo i ubytování a stravování přímo v rodině učitele. „Přespolních“ dětí, navštěvujících hudební výuku a samozřejmě i zdejší školu, zde bývalo běžně kolem dvaceti.

Staenzl st. byl také velmi zkušeným písařem. Přivydělával si ve zdejším obecním písařství, kde bral 24 a později dokonce 35 zlatých v bankocetlích ročně, tak i v sousedních obcích. Písařské práce vykonával i pro lichtenštejnskou vrchnost v Úsově. Byl ale také „praktickým měřičem polí“, čemuž se ve snaze o další přivýdělek hojně věnoval. Rozsah jeho dovedností, uplatněných k zajištění dostatečného příjmu pro rodinu, byl vskutku obdivuhodný.

Své podučitele musel Staenzl nejdříve platit sám, podobně jako tomu bylo za Cencingera nebo Hubáčka. Vysoký počet žáků, navštěvujících tehdy školu v Šumvaldě (134 chlapců a 112 dívek), vzalo v úvahu také místní zastupitelstvo a ustanovilo, vedle samostatného učitele a jím placeného kantora, ještě druhého podučitele. Toho už sice platila obec sama a to ve výši 180 zlatých ročně, ale tím nastal další problém. Staenzl totiž vyplácel „svého“ podučitele pouze částkou 126 zl. Aby rozdíl ve výši platů obou podučitelů nezavdal příčinu k nesvárům, bylo nutno přidat i prvnímu kantorovi 54 zlatých rozdílu. Protože to již v možnostech Josefa Staenzla st. nebylo, požádal tedy zastupitele, aby mu byla tato částka vyplácena z obecní pokladny. Obecní výbor s tímto řešením nakonec souhlasil a hradil pak i tento rozdíl.

Celá finančně neúnosná situace Staenzlovy devítičlenné rodiny skončila teprve úmrtím penzisty Hubáčka 13. dubna 1856. Teprve pak byl Staenzl ustanoven

samostatným učitelem a o plat se již nedělil. Paradoxem však je, že ve stejném roce vešla v platnost všeobecná zásadní změna platových podmínek učitelů. Ti od toho roku již museli být každý měsíc vyplácejeni z obecní pokladny a co je hlavní, jejich platy již byly výrazně navýšeny. To však nebyla jediná výrazná změna, která se do školství promítla.

Po dobu Staenzlova působení se v šumvaldské škole díky navýšení počtu kantorů vystřídal celkem 20 podučitelů, viz jejich přehled. V jejich výčtu nechybí ani 8 jeho původních žáků, šest jich pocházelo přímo ze Šumvaldu, dokonce také tři rektorovi synové. Mnozí podučitelé sem přišli z okolních vesnic, někteří však i ze vzdálených míst - např. z Písařova (na Šumpersku), z Gruny (u Moravské Třebové), ze Slušovic, z Blanenska (Ždárné), nebo dokonce z Harrachova. Staenzl st. je zřejmě vedl velmi dobře, neboť po odchodu ze Šumvaldu se všichni prosadili jako učitelé nejen v okolních obcích, ale i ve městech, např. v Uničově, Litovli, Zábřehu či Mohelnici. Někteří pak působili také v Uhrách a mnozí i v Rakousku, z toho dva přímo ve Vídni. V jeho šlépějích také pokračovali už zmínění jeho tři synové. Nejstarší Josef zde po něm nastoupil, mladší Jan působil ve Vídni a Čeněk Staenzl učil nejdřív ve Slavonicích a pak se dokonce stal „školdozorcem okresu Dačického“.

Výuku náboženství v tuto dobu zajišťovali zdejší kněží: Cyril Kubíček (1835-55), František Prašivka (1856-64), František Vařeka (1864-68) a krátce i František Ondráček (1869-76). Jako katecheta působil také František Mader, jenž zde byl kaplanem za faráře Františka Vařeky (Vařeky) - do r. 1868.

Josef Staenzl starší zemřel 25. února 1870 ve věku 71 let. Jeho pohřeb byl podle školní kroniky slavným rozloučením, jehož se vedle místních obyvatel zúčastnilo i značné množství cizích, z toho bylo přítomno 16 učitelů. Tento údaj nás nepřekvapí, když si uvědomíme, že zde působil celých 35 let spolu s dvacítkou podučitelů (kantorů) a měl velmi dobré kontakty s okolními obcemi. Za zmínku stojí i informace, že vdově po zemřelém přiznalo obecní představenstvo roční penzi 105 zlatých vyplácejících z obecní kasy, což dokládá, že se těšil také značné přízni místní školní rady a obce.

ZÁSADNÍ ZMĚNY VE ŠKOLSTVÍ

V druhé polovině 19. století v souvislosti s událostmi revolučního roku 1848 zažívala celá společnost řadu zásadních změn. Již roku 1848 došlo ke zrušení tzv. patrimoniální vrchnosti. Úsovská vrchnost tak pozbyla právo spravovat celý kraj a padly také její patronace nad školami. Posledním úsovským hejtmanem byl jistý Zipfel, řečený Jednooký. Po roce 1850 zahájily svou činnost tzv. podkrajské c.k. úřady. Šumvald byl přidělen k podkrajskému úřadu Litovel.

Výrazné změny se postupně dotýkají i chodu zdejší školy. Vedle předmětů vyučovaných již dříve (náboženství, čtení, psaní a „počtování“) začala i výuka zeměpisu, zpěvu a štěpařství. Zařazení štěpařství mezi předměty vyučované na zdejší škole jistě souvisí s tím, že už roku 1848 byla v učitelské zahradě zřízena stromová školka. Pod učitelovým vedením zde byly už dříve pěstovány stromky a obec hradila náklady s tím spojené. Po osmi letech tedy přibyla také výuka štěpařství.

Již v r. 1849 se v Uničově uskutečnily dvě učitelské konference, které se pak od roku 1852 konaly pravidelně každým rokem. Zpočátku se odehrávaly za předsednictví uničovského ředitele K. Gabriela, pak za vedení děkana Jana Blaschkeho, po přesunutí do sídla okresních úřadů byly již od roku 1871 řízeny „světským školdozorcem“ Josefem Drábkem z Litovle, jenž měl na starosti všechny „slovanské“ školy okresu. Na jaře r.

1855 byly dosavadní podkrajské úřady zrušeny a místo nich byly zavedeny okresní úřady. Šumvald spadal i nadále pod okres Litovel, stejně jako zdejší škola.

Zdejší školní knihovnu založil už r. 1864 kaplan František Mader. Svědčí to jednak o velmi významném vlivu církve na zdejší školní výuku, vždyť šlo o školu farní, současně to však dokládá, že šumvaldská škola tím předběhla ostatní. Oficiální požadavek, kterým se škole ukládá zřizování školní knihovny, byl vydán teprve roku 1872.

Roku 1869 navázalo na předchozí zrušení dosavadních panských patronátů nad školami také přenesení správy škol z církevních úřadů na „politické okresní úřady“. Pro Šumvald to bylo na okresní hejtmánství v Litovli, vedené tehdy hejtmánem Broschem. Dne 2. května 1869 byl vydán zákon o zásadách pro národní školství. Tím byly do všech národních škol jednotně zavedeny vedle dříve vyučovaných také další předměty: zeměpis, dějepis, přírodověda a přírodopis, kreslení, tělocvik a zpěv. Návštěva škol se prodloužila do 14. roku věku. Byl také schválen zákon o školních dozorech prostřednictvím školních rad a upravily se i právní poměry učitelstva. Dne 20. srpna 1870 byl schválen školní řád pro „obyčejné školy obecné“.

Posledně jmenovaného zákona a ani uvedení většiny z nich do praxe se Josef Staenzl starší již nedočkal. Po jeho smrti vedli školu provizorně po dobu dvou měsíců oba tehdejší kantoři, ale přímo na velikonoční pondělí (5.4.1870) byl novým samostatným učitelem zvolen nejstarší syn zemřelého – Josef Staenzl mladší.

Po celou druhou polovinu 19. století pokračovali zdejší nadučitelé (správcové školy) v řadě dalších školských reforem a změn. Na modernizaci školy a školní výuky se postupně podíleli: Josef Staenzl mladší (1870 – 1883), Eduard Schubert (1883 – 1893) a Vilém Augustin (1893 – 1902).

Jak sám Josef Staenzl mladší (nar. 24.5.1832 – 1.1.1883) píše, již od dětství měl „obzvláštní úctu a náklonnost ku stavu učitelskému“, podobně jako jeho dva mladší bratři, kteří se také stali učiteli. Otec je velmi důkladně „vycvičil v hudbě, ve hře na housle, varhany i jiné nástroje“ a vedl je také ve zpěvu. Josef Staenzl mladší později ze zdejší školy odešel do Uničova na školu hlavní a později i reálku. Pak absolvoval v Olomouci dvouletý přípravný učitelský kurz.

Jako podučitel působil 5 let ve Vyškově, z toho dokonce první tři roky zdarma. Teprve pak za 30 zlatých (v bankocetlích) ročně. Příjmy si tak zajišťoval pouze vyučováním v bohatých rodinách. Roku 1850 nastoupil v „Německých Libinách“, kde byl po tři roky podučitelem a přitom zde vedl chrámovou hudbu. Od 1.8.1859 s nejmladším bratrem Čeňkem pomáhal svému otci v šumvaldské škole. Po sňatku s Josefou Balcárkovou, dcerou šumvaldského rolníka Františka Balcárka č.p. 77, pak pět let (1865 - 1870) pracoval jako podučitel ve Starém Městě (u Goldštejna). Přes určité osobní nesnáze se starším kolegou, jenž jak píše: „byl oddaný opilství“, bylo jeho zdejší působení úspěšné. Zřídil a vedl zde mužský pěvecký sbor (40 členů) a řídil také kostelní hudbu.

Po otcově smrti a po úspěšné prezentaci (6.4.1870) nastoupil jako nadučitel v Šumvaldě. Dne 29.4.1870 obdržel ustanovovací dekret na toto místo, kam se ihned přestěhoval. Musel však postupně složit zkoušku z náboženství (v květnu 1871) a po odkladu i tzv. školní zkoušku (v červnu 1871) před tehdejším c.k. školdozorcem Josefem Drábkem z Litovle.

Právě Josef Staenzl mladší se rozhodl psát školní kroniku; založil ji roku 1873. Díky němu tak máme k dispozici ucelené informace nejen o jeho vlastním působení, ale

také velmi cenné poznatky o jeho předchůdcích. Vedl ji velmi svědomitě a podchytil v ní podle svých znalostí a také vzpomínek pamětníků část historie školy od počátku 19. století. V předchozím textu byl již několikrát citován a údaje či postřehy z jeho zápisů jsou využity i při popisu událostí z doby, kdy právě on školu řídil. Jak sám zapsal, uložil si hned po příchodu na zdejší školu nejen svědomitě plnění povinností řídícího učitele, ale také opětné zkvalitnění hudební přípravy mládeže, která dle něj v době stáří jeho otce (kdy se jí podučitelé vůbec nevěnovali) velmi upadla. Již v r.1871 zde ustavil dvacetičlenný mládevecký pěvecký sbor, který ovšem vydržel pracovat jen jeden rok. Jako příčinu jeho krátkého fungování uvádí „rozdvojenost zdejší obce“. Podle něj zde rivalita a rozštěpení trvá již řadu let, což sám dokladuje situaci při zakládání čtenářského spolku. Vznikly tu nakonec dokonce dva vzájemně nevraživé spolky: „Svornost“ (ten fungoval jen jediný rok) a „Svatopluk“ (udržel se sice delší dobu, ale vyvíjel jen slabou činnost). Tato rozdvojenost obci evidentně neprospívala.

Josef Staenzl mladší byl výborným hudebníkem, ale především dobrým a svědomitým učitelem. Protože pocházel z německé vesnice, studoval na německých školách, vyučoval v němčině a vedl dokonce i úřední spisy německy, měl zpočátku se zvládnutím spisovné češtiny určité potíže.

Na základě nařízení okresní školní rady v Litovli musely školy podávat okresu tzv. „tabulární výkazy o stavu školy“, na jejichž základě pak byli učitelé zařazováni do platových tříd. Šumvaldská škola byla zařazena do II. platové třídy s ustanovením služného ve výši 8 krejcarů týdně - „týhodně“, pro každého učitele. Tehdejší místní poměry však zřetelně charakterizuje fakt, že zdejší školní rada požádala okres o zařazení zdejší školy do III. platové třídy a tím tedy i o snížení učitelských platů.

Kolem platu zdejších učitelů i celkových podmínek pro vzdělávání byly značné třenice mezi učiteli, kteří uplatňovali doporučení okresní školní rady, a na druhé straně místní školní radou - a to zvláště v době, kdy ji vedl Jiří Černý (Černý) – představený obce a dědic rychty. Když bylo při plošném šetření v rámci celého litovelského okresu vykázáno, jaké částky byly učitelům vyplaceny obecní radou za období leden-srpen 1871 (nadučitel 183 zlatých a podučitel 120 zlatých, což činilo měsíční příjem 22,8 resp.15 zlatých, muselo být na základě nového školského zákona výrazně zvýšeno jejich služné. Celková roční částka činila u nadučitele 500 zlatých (+ 50 zl. příplatku za stáří), u podučitele na 300 zlatých ročně. Staenzlovi musel být navíc vyplacen jednorázový doplatek za rok 1871 ve výši 219 zlatých a jeho podučiteli 60 zlatých.

Napjatou situaci dokresluje i změna ve způsobu otopu školy. Dříve otop za částku 12 zlatých ročně zajišťoval správce školy. Když však byli od r. 1872 touto prací pověřeni tzv. běhouni, místní školní rada jim schválila vyplácet 22 zlatých. Konflikt mezi nadučitelem a Jiřím Černým se znovu rozhořel v říjnu 1872, kdy Staenzlovi bylo zakázáno nedělní předříkávání růžence v kostele a k pohřbům mu bylo dovoleno chodit pouze, pokud se odehrávají po desáté hodině dopolední.

Roku 1878 Černý z funkce odstoupil a představeným obce i předsedou místní školní rady se stal do r. 1879 Josef Vidrman (rolník z č.p. 91) a po něm Antonín Kouřil (rolník z č.p. 74). Zvláště Kouřil sváděl „tuhé boje“ při pokutování rodičů, jejichž děti školní docházku zanedbávaly. Skandály a výtržnostmi přitom trpěla i pověst školy. Do této doby patří i problematické zkrácení doby školní výuky pro čtrnáctileté žáky, tzv. úleváky, na dobu od 1. listopadu do 31. března. Počet žáků, kterým se výuka krátila, se však musel c.k. okresní radě hlásit i s průběžnými změnami. Od prosince 1880 se pak

dokonce mohli z vyučování uvolňovat vedle žáků 8. tříd (14 let) i žáci 7. tříd – tedy třináctiletí.

Zápisy ve školní matrice vykazují v této době zpočátku mírný pokles počtu žáků zapsaných do jednotlivých ročníků, což zřejmě souvisí s ukončením „internátní výuky hudby“. Přesto je průměr nad 40 žáků v ročníku velmi vysoký. Rozdíl mezi vykazovanými a školu reálně navštěvujícími žáky se ale výrazně snížil, a tak se v celé škole vyučuje každoročně zhruba 250 žáků, nejvíce ve školním roce 1880-81. Reálný počet žáků školy stoupá. Takto vysokému počtu žáků již neodpovídá ani budova školy, ani její vybavení.

Josef Staenzl mladší se po celou dobu svého působení snaží tyto nevýhodné podmínky změnit. Usiluje o rozšíření prostor školy a hlavně o otevření třetí a čtvrté třídy. Díky velkému úsilí se mu podaří prosadit třetí třídu, je však tragickým paradoxem, že otevření vytoužené čtvrté třídy zdejší obecné školy se uskutečnilo teprve 1. ledna 1883, tedy přesně v ten den, kdy J. Staenzl mladší po opakovaném zánětu plic umírá. Zůstala po něm vdova Josefa (zemřela r. 1907) a tři děti – Marie, Josef a Teresie.

Podpis řídícího J. Staenzla ml. na
Školní zprávě šk.r.1876/77

Z TROJTŘÍDKY NA ČTYŘTŘÍDNÍ ŠKOLU

Stále rostoucí počet žáků zdejší školy vyžadoval už na počátku působení Josefa Staenzla ml. rozšíření školy na trojtřídku. To znamenalo nejen obsazení dalšího učitelského místa, ale také rozšíření prostor určených pro školní výuku. Místní školní rada sice již v červnu 1871 rozhodla o nutnosti zřízení třetí třídy a o rozšíření školy na trojtřídní, ale skončilo to v danou dobu pouze tím, že byl vypracován plán s rozpočtem na zednické práce. Teprve rozhodnutí c.k. zemské školní rady (z 19.5.1873) přispělo k otevření třetí třídy, znamenalo však i povolení výuky německého jazyka jako povinného, tedy tzv. „obligátního“ předmětu. Byl to však rozhodný krok v řešení problému. Školní rada vypsala konkurz na nové učitelské místo a přikročila také k stavebnímu rozšíření budovy školy o dvě místnosti. Jednou měla být učebna, druhou místnost určená k uchovávaní učebních pomůcek, což se podařilo až r. 1879.

Bylo to však jen formální rozhodnutí, které věc nedořešilo. Vedle nadučitele zde totiž ve skutečnosti stále vyučoval jen jediný vyučitel. Místo rozšířeného trojtřídního vyučování se tak se souhlasem zemské školní rady znovu zavedla výuka polodenní. Teprve v září 1878, současně s vybavením třetí vyučovací třídy, tzv. „učírny“, konečně došlo i k nástupu dalšího vyučitele.

Původní roční školní zpráva se od r. 1880 musela vypracovávat 4 x ročně - v listopadu, lednu, dubnu a na konci školního roku. Správce školy, Josef Staenzl mladší, však v dubnu 1880 těžce onemocněl na zápal plic a léčil se tak až do začátku nového školního roku. Ve školním roce 1880/81 se opět výrazně zvýšil počet žáků školy. Roku 1881 proto doporučuje okresní školní rada ve zprávě z návštěvy školdozorce vzhledem ke značnému počtu žáků 3 třídy, aby byla malá nově zbudovaná třída rozšířena vybouráním zdi do bytu vyučitele a do předsíně, čímž by vznikl dostačující prostor.

V dubnu 1881 se však situace komplikovala, když dlouhodobě hlavníčkou onemocněl vyučitel Matoušek. Proto je znovu povoleno pouze polodenní vyučování s

„tichým zaměstnáním“ jiných tříd. Se špatným stavem výuky ovšem souvisela také špatná návštěvnost školy, o čemž svědčí výkazy promeškaných návštěv školy. Rodiče fluktuantů však děti omlouvali a naopak žádali, aby jim byly vzhledem k chudobě prominuty uložené pokuty. Děti chudých rodičů neměly na knihy, ani na jiné učební potřeby a obec jim odmítla vypomoci. Rektor píše do školní kroniky, že neřešení těchto potíží souvisí také s tím, že od roku 1881 byl předsedou místní školní rady František Honig (rolník z č.p. 83), jenž v obavě z veřejnosti nesvolával sezení školní rady a na rodiče ve věci docházky netlačil.

Když počet žáků i v následujícím roce dále rostl, navrhla konečně v r. 1882 školní rada rozšíření školy na čtyřtřídní. Z bytu podučitele byla vytvořena další učebna. U školy, v přední třetině školní zahrady, byla ve stejném roce zřízena venkovní tělocvična s nainstalovaným tělocvičným nářadím. Ve zbývajících dvou třetinách zahrady zůstaly stromy i záhony zeleniny.

Konečně s rokem 1883 se pak pojí dvě velké změny. Tou první je oficiální otevření čtvrté třídy zdejší obecné školy, jež se uskutečnilo 1. ledna 1883. Hříčkou osudu je to přesně v den, kdy zemřel Josef Staenzl mladší, jenž o ni nejvíce usiloval. Tou druhou je pak vyučování výhradně v českém jazyce. Je umožněno především tím, že v tuto dobu si také okolní přifařené (resp. přiškolené) obce, jež byly povětšinou německé, zřídily vlastní školy s výukou v němčině. To platí také o obci Břevenec, tehdy nazývané Hřbivec. Šumvaldská škola, dříve utrakvistická-dvojazyčná, se tak stala již ryze českou školou. Výuka se od té doby uskutečňovala jen v češtině, a to až do období německé okupace.

Po smrti Josefa Staenzla mladšího byl do Šumvaldu ustanoven dekretem ze 4. června 1883 jako nový nadučitel Eduard Schubert. Narodil se 26. ledna 1850 ve Strážově u Klatov. Jeho otec Josef Schubert zde působil jako učitel a jeho matka Pavlína (roz. Meinhardtová) byla dcerou měšťana a sladovníka z Českých Budějovic. Vystudoval v Praze techniku a složil státní zkoušku z matematiky a deskriptivní geometrie. Chtěl se věnovat učitelství na reálce, avšak byl nedostatek volných míst. Protože je již ženatý a otcem dcery, přijímá místo na Vyšším hospodářském ústavě arcibiskupském v Doubravici s bytem a platem 600 zlatých ročně. Tak se dostává na Moravu.

Vyučuje zde technické obory - matematiku, fyziku a hospodářskou technologii. Přitom skládá roku 1875 zkoušku pro vyšší reálné školy. Působí zde však jen velmi krátce. Již roku 1876 přijal místo správce školy v Mladči („Mlači“), když složil i „způsobilostní zkoušku“ pro české a německé školy měšťanské. Tam se jim narodily další dvě děti. Pak byl i učitelem na jednotřídní obecné škole ve Střelcích. Po červnovém jmenování nastoupil 29. srpna 1883 do zdejší školy se stanoveným služným ve výši 700 zlatých ročně. Současně také působil jako varhaník při zdejším kostele.

V době úmrtí Josefa Staenzla ml. byla sice v Šumvaldě již oficiálně ustavena čtyřtřídní škola, ale až do nového školního roku se zde vyučovalo tak, jako na trojtřídní škole. To při tak neúnosně vysokém počtu žáků nebylo téměř řešitelné. Navíc hned při nástupu musel Schubert řešit složitou situaci s obsazením učitelských míst. Během prázdnin mu totiž odešli dva podučitelé A. Matoušek a A. Bujárek. Doplnění a stabilizace učitelského sboru - to byly hlavní úkoly nového nadučitele. Vždyť jako jediný učitel zde zůstal jen F. Mazal a novým podučitelem se stal učitelský kandidát Jan Brtníček (z Loštic). Teprve 1. října zde nastoupila další kandidátka učitelství - Marie Krčková. Plné obsazení učitelského sboru ale nemělo dlouhé trvání. V květnu 1884

podučitelka Krčková dlouhodobě onemocněla a navíc se po uzdravení vzdala svého místa. Provdala se za učitele F. Mazala. Ten se pak spolu s nadučitelem Schubertem dělil o vyučování v neobsazené třídě až do března 1885, kdy zde jako provizorní podučitel nastoupil Ladislav Nágel.

K osobě podučitele J. Brtníčka (působil zde ve školním roce 1884-85) se váže zajímavá příhoda, spojená s nástupem nového žáčka, budoucího ministra čs. vlády - Kuneše Sontaga. Sám Brtníček (viz příloha) popisuje nástup žáčků 1. září 1883 k zápisu do I. třídy, kde mezi téměř 150 zapsanými je také syn nájemce liechtenštejnského dvora, kterého doma přezdívali Konrád. Jeho otec Josef Sonntag požádá učitele o jeho zapsání mezi prvňáčky a vloží mu do dlaně zlatku s dodatkem: „Na rákoskô“. Ani při tak hrozivém počtu žáčků ji však učitel na malého Kuneše nepotřeboval.

Eduard Schubert byl vzhledem k šíři vzdělání považován za odborníka na pedagogiku. Na vyzvání jednoty učitelské v Litovli napsal Schubert i metodickou knihu „Vyučování mluvnici na obecných školách, s úpravami od nadučitele Pillicha z Chudobína, jež pak vyšla tiskem nákladem Jednoty, avšak mezi učiteli oblíbená nebyla. Nadučitel Schubert ale rozhodně neměl lehkou úlohu, pokud chtěl ve škole zajistit kvalitní výuku. Byl mnohými hodnocen jako dobrý učitel, ale současně byl prý také domýšlivým člověkem. Zakládal si na svém vyšším vzdělání, i na původu manželky, jež byla údajně rozenou šlechtičnou. Vůči podřízeným učitelům byl pánovitý. Pro každou maličkost, kterou mohl řešit přátelskou domluvou, žádal vyjádření okresní školní rady, zda je to přípustné. Pozdější řídící učitel Červinka zmiňuje jeho přehnaně kritický postoj zvláště k podučiteli Brtníčkoví. Vyčítal mu, že nerad přijímá jeho rady a pokyny, „čte dítkám z Babičky od Boženy Němcové“, a že 11. března 1885 bez oznámení správci školy nechal za sebe ve dvou odpoledních hodinách vyučovat jiného učitele (F. Mazala), což „lze považovat za ignoraci § 36 vyučovacího řádu“. Podobně však vystupoval také vůči dalším učitelům – L. Naglovi a F. Mazalovi.

Není divu, že v takových podmínkách se učitelský sbor neustále obměňoval. Místo Brtníčka nastoupil po prázdninách r. 1885 jako provizorní podučitel Jan Drkoš (z Loštic). Po odchodu Nágla, se od ledna do 28. března 1887, kdy zde nastoupil výpomocný učitel Josef Coufal, museli ve výuce neobsazené třídy střídát ostatní učitelé. J. Coufala pak 1. září 1887 vystřídal nový provizorní podučitel Isidor Feit. Změny byly i ve výuce náboženství. Po odchodu faráře Františka Davida zde nastoupil nový kněz – Jan Krobot. Obměnami byla zasažena i místní školní rada. Po rezignaci Jiřího Černého se přechodně ujal předsednictví rady Fr. Honig (č.p. 83), definitivně pak Fr. Šenk (č.p. 6).

Zdejší škole se věnují i školní inspekce. Návštěvy c.k. okresních školdozorců tu byly již dříve, ale během května a června 1885, snad právě v souvislosti s obtížemi při zajišťování výuky, se tu objevil okresní školdozorce František Klíma (13.4.) a pak i samotný c.k. zemský školdozorce Dr. Alois Novák. Ten si 10. června 1885 po oficiální kontrole úředních spisů prošel v Klímově doprovodu celou školu. Její prostředí a vybavení kriticky zhodnotil: „Není brzo druhé budovy školní - tak smutné.“ Nový školdozorce Josef Šíkola (poprvé na inspekci v dubnu 1889) se dokonce pokoušel směřovat zdejší školní radu, aby ve snaze zlepšit školní prostředí zažádala o její rozšíření na pětitřídní a také o přidělení tzv. industriální učitelky.

Při inspekcích, návštěvách místní školní rady, ale hlavně při prohlídce zdravotní komisi je často vnesena otázka, kdy bude zdejší stará školní budova opravena,

nejlépe nahrazena novou. Jednotlivé třídy, tzv. „školní světnice“, ale i schody a hlavně záchody, jež bylo nutno pravidelně desinfikovat, byly hodnoceny jako nepřiměřené školní výuce. Bylo však zřejmé, že řešení otázky odpovídajících prostor pro zdejší školu je v nedohlednu a nikdo nemá ochotu situaci vyřešit.

V srpnu 1889 nastoupil nový podučitel Hubert Polešák, byl však ale již po roce propuštěn. Ve stejnou dobu odešel i Jan Drkoš a tak se učitelský sbor znovu obměňoval: nastoupili zde Jindřich Veselý a Arnošta Štěpánová.

Schubert byl prvním ze správců školy, kdo do školní kroniky začal zařazovat také přehledy o počtech žáků v jednotlivých třídách (viz příloha). Během jeho působení počet žáků školy dále vzrůstal a reálná návštěvnost se pohybovala v rozmezí 294 – 317 žáků. To potvrzují i zápisy z let 1883 - 1893 ve školní matrice, kde jsou uvedeny počty 30 - 59 žáků ve školním ročníku, průměr tedy narostl až na 44 žáků. Do matriky tak bylo zapsáno 356, dokonce až 369 žáků!

Přepečlivé a podrobně vypracované zápisy obsahují informace z okresních učitelských porad či konferencí, z inspekcí, také citace z nejrůznějších výnosů zemské školní rady, školských zákonů a objevují se tu zprávy o četných oslavách a slavnostech. Tradičně se konaly při zahájení i ukončení školního roku, ale spojovaly se také s odchodem či příchodem nových kněží, dokonce se zmíněnou návštěvou c.k. zemského školdozorce. Například 10.11.1888 se v obci pořádá jubilejní slavnost k výročí čtyřicetileté vlády císaře Františka Josefa I., jež má pompézní charakter: průvod s hudbou, slavnostní mše, představení spolků a střelba z hmoždířů. Zajímavostí je, že výtěžek tehdejší tomboly byl věnován na založení fondu pro chudé školní děti.

Na druhou stranu se však mezi zápisy ve školní kronice objevují v této době i velmi zajímavé záznamy přibližující obraz tehdejší školy. O Štědrém večeru roku 1884 byl dětem vyzdoben vánoční stromeček a při něm pak žáci v doprovodu blíže neurčeného kvinteta předvedli divadelní hru „Štědrý večer ve mlýně“. K 14. červnu 1885 se váže zápis o úmrtí „milého kolegy Jakuba Hruby (Hrubého), učitele jednotřídní školy ve Hřbinci“. Zápis z roku 1887 zase potvrzuje zřízení nové školní zahrady pod panským dvorem, v místě „Na Pazderně“ u č.p. 79. Velmi podrobné a zajímavé zápisy se týkají také epidemie neštovic, kvůli které byla škola od 28.3.1890 až do konce školního roku zavřená. V obci tehdy onemocnělo na 400 osob, dospělých i dětí.

Školní kronika obsahuje také podrobný popis hrozného požáru, jenž vypukl v noci 7. května roku 1891 a postupně zachvátil mnoho zdejších budov. Nejvíc byla zasažena stavení F. Brachtla (č.p. 29), A. Lachnita (č.p. 133), A. Šenka (č.p. 76), F. Balcárka (č.p. 77), K. Krestýna (č.p. 75), A. Krestýna (č.p. 79) a Štencla (č.p. 80). Vedle zničených domů, chlévů – často i se zadušeným dobytkem, přišla přitom o život také p. Monika Honigová. Dalšímu rozšíření požáru se podařilo zabránit až ráno, jen díky zásahu třinácti hasičských spolků z okolí. Uvádí se zde, že poškozeným se dostalo císařské podpory 300 zlatých a také odškodného ve výši 600 zlatých od panujícího knížete Jana z Liechtensteinu. Požáry jsou popsány i v dalších letech: 31.9.1891 - u starosty Františka Šenka, následně Mořice Černého (č.p.104) a další den u Jiřího Černého (č.p.5). Hořelo také 10.7.1892 u koláře Aloise Grulichy (č.p.138). Kronika obsahuje také popis letní povodně, která ve stejném roce prorhla hráze v Medečích a zalila pak oblast mezi „Plyškovým a Valchovským mlýnem.“

Schubert zde působil celkem 10 let. Dekretem c.k. ministerstva kultury a vyučování byl dne 23.2.1893 jmenován cvičným učitelem při Českém učitelském ústavu v Brně, kam také 1.9.1893 nastoupil. Své rozloučení se školou i obcí popsal

Schubert pročitěně. Přesto lze předpokládat, že jeho odchod byl spíše uvítán nejen vyučujícími, ale i širší veřejností. Ta mu dávala za vinu, že poškodil učitelský stav tím, že své děti nechal „životní potřeby shánět po občanech, pokud se dalo zadarmo“. V jeho rodině se narodilo celkem šest dětí, z toho tři během jeho zdejšího působení, přičemž jedno zemřelo brzy po porodu.

Konkurzu na místo správce zdejší školy se zúčastnili hned čtyři uchazeči (Vilém Augustin, Karel Kuba, František Mazal a Antonín Zatloukal). Je zajímavé, že tři z nich se později postupně ve funkci šumvaldského nadučitele vystřídali.

Výnosem c.k. zemské školní rady z 24. července 1893 byl novým správcem školy v Šumvaldě ustanoven Vilém Augustin, dosavadní nadučitel dvojtřídní školy v Seničce. Když se sem 28. srpna přestěhoval, byl velmi okázale uvítán ještě před vstupem do obce. Jeho první dojem z prohlídky školy byl však velmi špatný. Doslova konstatoval, že „učírný školní jsou při takovém množství žáků nedostatečné, jsou v ubohém a nepříznivém stavu a téměř zcela tu chybí učební prostředky“.

Bylo velmi důležité, že se Augustin za podpory předsedy místní školní rady Františka Šenka hned pustil do odstraňování alespoň nejkřiklavějších nedostatků ve škole. Dal opravit učebny I. a II. třídy i s lavicemi, nechal natřít okna i dveře, jak píše „dosud nenatřené, jak u chlívka prasečího holé“, pořídil zábradlí ke schodišti, dal sklížit i natřít všechny rozpukané tabule a aby se zdi nerozsedaly, nechal je stáhnout železnými sponami. V učitelském bytě nechal v jednom pokoji vyměnit podlahu, opravit strop a nainstalovat kamna. Dílčí opravy stály celkem 511 zlatých a 53 krejcarů. Půdorysy obou tříd, v nichž se větší opravy uskutečnily, zakreslil do školní kroniky tak, jak vypadaly před a po opravách. Vidíme na nich, že také zcela zásadním způsobem změnil orientaci lavic vůči stupínku i tabuli, z příčné na podélnou.

Zápisy V. Augustina ve školní kronice jsou velmi podrobné a zcela přesně vystihují zlou situaci, v níž se škola nacházela. V přeplněných třídách (I. - 47 žáků, II. - 90 žáků, III. - 81 žáků a IV. - 84 žáků) a za velmi svízelných podmínek musí zpočátku zajistit výuku 302 žáků. Jen co jsou učitelé přiděleni ke třídám, dochází k přeloženíodučitele Jindřicha Veselého do Měrotína a přidělení tříd se musí měnit. Na volné místo nastupuje nezkušená Božena Zítková (roč.1874) z Chlumce nad Cidlinou, ale již na začátku školního roku 1894/95 ji střídá jako prozatímní učitelka Anna Rumlerová z Přemyslovic.

Na základě zákona z dubna 1894 došlo k 1.1.1895 konečně k zásadní úpravě platových poměrů učitelů podle délky služební doby, kvalifikace a věku pedagoga. Podle těchto kritérií byly učitelům navyšovány platy. Díky školní kronice víme, jak narostly platy šumvaldských učitelů. V. Augustin (zařazen do II. kategorie a 3. stupně služného) pobíral 650 zl. ročně, k tomu funkční příplatek 100 zl. a 2 příplatky pro stáří (tzv. kvinkvenálky) po 50 zl., tedy celkem 850 zlatých oproti dřívějším 700 zl., F. Mazal (II. kat. 3. stup.) 700 zlatých - dříve 500 zl., R. Vypel (III. kat., 1. stup.) 400 zl. oproti 360 zl. a A. Rumlerová (IV. kategorie, 1. stupeň) 360 zl. – dříve 300 zlatých.

Podrobné Augustinovy zápisy se týkají také informací z učitelských konferencí, školních zpráv, nejrůznějších slavností i církevních obřadů. Všimá si i běžného života obce. Píše např. o dvojmí vážném onemocnění, které postihlo mnohé školní děti: v říjnu 1893 to byla infekční krční choroba a následně v prosinci se objevila spála s velmi těžkým průběhem. V obci na spálu zemřelo 26 dětí předškolního věku a 5 žákyň, většinou ze IV. třídy. Vyučování bylo kvůli tomu od ledna až do března 1894 přerušeno. Ve věku pouhých 36 let zemřel 3.12.1893 také nadučitel Karel Jorda z tzv. „přifařené

školy ve Hřbinci“, kterého V. Augustin hodnotí jako „učitele bystrého duchem, jenž neúnavnou pílí a horlivostí ve věcech školských byl učitelstva ozdobou“.

Z července 1894 je v kronice první zmínka o mimoškolních aktivitách připravených školou. Tehdy se chlapci III. a IV. třídy zúčastnili přírodovědné školní vycházky na Skalku, koncem července 1896 zaznamenal zase vycházku I. a II. třídy do lesa u „Plynkoutí“, zatímco III. a IV. třída si vyšla na Bradlo, aby prohlubovala vědomosti zeměpisné a přírodopisné. Sám nadučitel Augustin rád cestuje a rozšiřuje si obzory. Jede učitelským vlakem na Národopisnou výstavu v Praze, cestuje po Evropě.

Svůj zájem o lepší vybavení školy učebními pomůckami dokumentuje pravidelným popisem vnitřního i zevnějšího vybavení školy. Eviduje tu neustálý nárůst počtu knih v žákovské (v roce 1894 jich je 99 oproti někdejší 48) i učitelské knihovně (nárůst na 45), přesně vypisuje jaké pomůcky a od koho je škola pro výuku získala - „se jmény dobrodinců školy“. Tak např. v seznamu učebních pomůcek pro zeměpis uvádí nové mapy zemských polokoulí, Evropy, Palestiny i okolí Šumvaldu, pro „přírodovědu“ zase drobnohled, boloňské lahve či skleněné slzičky, pro přírodopis pak vycpaniny koroptve, křepelky, strnada, pěnkavy, drozda, špačka, vrabce, vlaštovky, sýkory koňadry, sojky, rehka ale i netopýra, křečka, krтка, tchoře, ježka, lasice, ještěrky, užovky, zmije, některých mořských či sladkovodních ryb, také sbírky rostlin, motýlů a brouků. Zajímavostí jsou nově založené sbírky mincí a starožitností (např. křesadlo, louč, skřípec atp.). V každoročních zápisech pečlivě eviduje další přírůstky do sbírek a dál hledá dobrodince, kteří by škole pomůcky věnovali. Nejvíce přibývají výukové obrazy, knihy, vycpaniny a mince.

Augustin ve školní kronice zavedl i statistické přehledy, uvádějící nejen počet žáků ve třídách, ale také jejich prospěch a počet zameškaných dnů, včetně evidence tzv. úleváků. Z výkazů a také ze školní matriky vyplývá výrazný pokles počtu žactva v jednotlivých ročnících. Důvodem je vedle úbytku přespolních žáků také objektivní vykazování počtu reálně vyučovaných bez nadsázek a samostatná evidence úleváků, proti nimž V. Augustin vehementně argumentuje. Počty v jednotlivých ročnících se v této době pohybují od 17 do 30, s průměrem 24 žáků, a tím postupně dochází ke snížení celkového počtu žáků školy na 164 - 169.

Přes platové zvýhodnění se Augustinovi stále nedaří stabilizovat pedagogický sbor. Po odchodu R. Vyplela do Želechovic nastoupil 6.3.1894 Jan Langášek z Časkovec u Klobouk. Ten však už roku 1896 odchází do Veselí n. M. a na jeho místo přichází František Šnajdr – rodák ze Žerotína. V září 1886 nastupuje i nový farář Jan Krobot, kterého v r. 1896 střídá Josef Grmela. Současně pak vyučují náboženství také kaplan Josef Novák a po něm i J. Konečný. Farář Grmela umírá v září 1901 na zápal plic a na jeho místo nastupuje Bohdan Otypka (jinde i Theodor Otipka) z Karlovce, a jako kooperátor a katecheta Jan Prečan, rodák z Tršic.

Největší potíže však učitelům přes dlíčí úpravy působí stále hrozivější stav staré školy. Na školním dvorku stojí dešťová i splašková voda bez dostatečného odtoku. Správce školy o tom píše: „Pod okny se tvoří smrduté kaluže a vlhkost se vpíjí i do zdí. V bytě nadučitelově je plíseň a houba stálým domovem. Ochraňuj Pan Bůh školu a učitele před samosprávou obecní.“ Místní školní rada však situaci nijak neřeší, ani když se starostou obce stal Jan Krestýn (č.p. 14) a školní radě pak předsedal František Maitner (č.p. 10). Naopak.

Augustin podmínky přesvědčivě popisuje: „V příbytku nadučitelově počíná býti nemoc stálým hostem, ač všichni členové rodiny pevní a zdraví do Šumvaldu přišli. Vina

nemocí v rodině nyní i dříve tu bydících spočívá v nejvyšším nezdravém bytě. Houba roste v obou pokojích, jež rodina obývá, nejen na podlaze a zdích, ale i ve skříních, pohovce a posledně i na kamnech!“ Na začátku škol. roku 1896/97 nadučitelovi Augustinovi těžce onemocní manželka a umírá syn „Jozifek.“

Nelze se tedy divit, že správce školy v této situaci nevěří, že by „úspěšné prosby k místní školní radě či obecnímu výboru mohly vésti k výraznému řešení. Vše nadarmo!“ Jedinou nápravu hrozného stavu vidí správce školy v přísném úředním zakročení. Dokonce i okresní školdozorce Josef Šikola při inspekci 10.4.1897 „kladl neblahý stav školní budovy na srdce místní školní radě.“ Mezitím také onemocněl podučitel F. Mazal a prakticky každým rokem umírá některý z žáků školy. Tato situace je dále naprosto neúnosná.

Okresní školní rada nařizuje místní školní radě, aby urychleně otázku nevyhovujících podmínek zdejší školy řešila i s obecním zastupitelstvem a do konce července 1897 jí podala zprávu o tom, jaké řešení bylo přijato. Ale ani tím se věci nepohnou kupředu. I správce školy V. Augustin se na začátku nového školního roku rozhodl řešit potíže s hrozným stavem školy a její nevybaveností radikálněji. Protože se místní školní rada ani nescházela, podal jí písemnou žádost, v níž vypsál, co vše je nutné pro chod školy zařídit. Nikdo mu však neodpověděl a ani teď se vůbec nic neřešilo. Až když napsal další, doslova srdceryvný dopis, v němž apeloval na lidskost a náboženskou citelnost, ale současně také pohrozil, že se obrátí na vyšší úřady, aby sjednal nápravu, teprve pak se místní školní rada alespoň sešla - ale až 10. října. Tam však byl správce školy - jak píše: „velmi hrubě a urážlivě napaden, až byl nucen odejít“.

Okresní školní rada informuje okresního hejtmana, a ten posílá obci nařízení, v němž místní školní radě ukládá, aby do 8 dnů odpověděla na přepis správce školy. Navíc sám okresní hejtman si osobně přišel zdejší školu prohlédnout. Uznal ji za nepřiměřenou a učitelství byt za nezdravý. Navíc sem bezprostředně na to (28. ledna 1898) posílá okresní zdravotní komisi. Pak následuje přísné nařízení místní školní radě, aby bezodkladně zajistila nadučiteli jiný, přiměřený a zdravý byt, a do 10. března o tom podala zprávu. Hlavně však musí obec do 31. března oznámit, zda se odstranění stávajících závad uskuteční přiměřenou opravou staré budovy, nebo novostavbou školy, přičemž jako výhodnější variantu doporučila výstavbu nové školy.

Místní školní rada se snaží vykrotit z uložených povinností. Chytré pozve správce školy a slíbí, že když on odstoupí od požadavku na přidělení přiměřeného bytu, přidělí mu světničku učitele Šnajdra a k tomu i otop. Šnajdr má být odškodněn 20 zlatými. Místní školní rada však ujednání nedodržela a do konce srpna 1898 se vůbec nic nezměnilo! Naopak – v tisku (Našinec) se objevily dva hanopisy nejen na nadučitele, ale dokonce i na okresní školní radu.

Nelze se divit, že i ze zápisů V. Augustina číší pesimismus a nadučitel se k mnohým otázkám staví jako morous. Vedle boje za novou školu vede ještě další „válku“. Vadí mu již dříve zavedená úleva pro žáky 7. a 8. ročníku, kteří od jara do podzimu nemusí do školy – tzv. úleváctví. Místo pomoci rodičům v hospodářství totiž tito „úleváči“ provádí nejrůznější lumpárny, včetně krádeží. Když tuto skutečnost hodnotí, píše: „Úleva je hnis, který znenáhla ale jistě vzdělanost a mravnost mládeže ničí.“ Nemůže se smířit s tím, že s úleváky nic nepořídí a zcela se vymykají působení školy. V podpoře úleváctví, která je typická pro zdejší hanácké rodiny, ne však pro německé nebo židovské, vidí důvod nižší vzdělanosti, horšího chování i menší pracovitosti a tím tedy i nižší životní úrovně moravského obyvatelstva.

Snaží se proto počty úleváků snížit, ale zdejší obecní rada, nejen že úleváctví podporuje, ale ve snaze snížit náklady na školu, včetně platů učitelů, dokonce žádá zemskou školní radu o schválení (tedy znovuzavedení) polodenního vyučování. Když dojde v listopadu 1898 k jeho povolení, Augustin velmi vystižně komentuje tento krok zpět takto: „Anděl strážný ochraňuj polodenňáky s úlevou před zkázou mravní a Pán Bůh silij zdraví dotčného pana učitele.“ Je to tedy stejně marné počínání, jako v případě boje o zlepšení prostorových a materiálních podmínek školy.

Snad jen s výjimkou oslavných akcí při výročí císařské rodiny (např. vysazování „jubilejních stromů“ na památku 50 let panování císaře Františka Josefa I.) a také zápisů, které dokumentují velmi úspěšné doplňování učebních pomůcek, jsou zápisy správce školy stále pochmurnější. Nemění to ani další dílčí úprava učitelského bytu v září 1898, při níž je učitelova světnička propojena s bývalou úřadovnou školy, ani zvýšení platů učitelů, k němuž došlo 1.1.1900. Augustin vidí učitelský plat jako nedostatečný a porovnává jej s příjmy státních úředníků: „Sloužíme státu a chceme státní chléb.“

Znovu však zaznamenává vycházky žáků „pro oživení školního vyučování“, které směřují buď na Panský vrch, nebo do okolních vesnic - např. 10.7.1900 do papírny v Dlouhé Loučce, nejdál pak do Lipinky a na Bradlo. Zajímavým způsobem se mu nadále daří doplňovat školní pomůcky nejen od zdejších občanů (Fr. Grus, č.p. 26 - daroval vycpanou sovu kulíška, A. Honig kachnu divokou a mořskou vlaštovku) ale i žáků - žáci III. třídy nechali vycpat jestřába a veverku, žáci IV. třídy křečka a vrabce. Do školní kroniky zapisuje i zavedení nové měny - korun a haléřů k 1.1.1900.

Avšak nevráživost snad už celé obce vůči nadučiteli a potažmo celé škole je stále evidentnější. Dokazuje to postoj šumvaldských občanů při požáru „školní drvářky.“ Pro obě strany se tak zřejmě stává řešením nadučitelovo přeložení. 13. října 1902 byl nadučitel Vilém Augustin jmenován správcem školy v Olomouci.

IV. třída r. 1901

Po přeložení Viléma Augustina do Olomouce byl prozatímním správcem školy ustanoven František Mazal. Zdejší školní rada jej také prosazovala na definitivum, tedy žádala jeho vybrání za nadučitele v Šumvaldě. Zřejmě zde hrál svou roli jeho vstřícný postoj ke zdejší veřejnosti a také dlouhodobá znalost tohoto prostředí. Vždyť jako podučitel zde F. Mazal působil už od roku 1880.

Byl zkušeným pedagogem, který zde již

zažil jako správce školy i Josefa Staenzla mladšího, později Eduarda Schuberta a předchozích 11 roků Viléma Augustina. Navíc už po odchodu Schuberta také Mazal kandidoval na post správce školy.

Mazal si však musel být vědom toho, že vyšší školní orgány zřejmě nebudou stanovisko místní školní rady podporovat, vzhledem k její neochotě řešit otázku odpovídajících školních prostor. Proto nemohlo nikoho překvapit, že už 30. ledna 1903 okresní školní rada navrhla a zemská školní rada ustanovila novým správcem školy Karla Kubu, který do té doby působil jako nadučitel v Lipince od 9.3.1887 do 28.2.1903. I ten se už v roce 1893 také ucházel o zdejší místo nadučitele.

Během krátké doby prozatímní správy Františka Mazala téměř chybí jakékoliv informace o škole. Šlo vlastně jen o krátkou, zhruba půlroční epizodu, od října 1902 do konce února 1903. Ze strohého, špatně čitelného zápisu ve školní kronice vyplývá jen to, že školní rok byl zahájen běžným způsobem a podučitel František Navrátil, jenž po odchodu V. Augustina nastoupil už v únoru, odešel do školy v Července. O žádné školní aktivitě, s výjimkou tradiční oslavy narozenin vladaře, tu zápis nenajdeme. Je tu jen zpráva o odhalení pamětní desky zdejšího zemřelého rodáka, básníka Aleše Balcárka. Toto slavnostní odhalení desky 7. září 1902 přineslo i finanční výtěžek ve výši 40 korun, jenž byl věnován škole na potřeby pro chudé žáky.

Podivná situace díky všeobecným neshodám ve věci školy a jejího vedení se pak překvapivě promítla i do zcela nestandardního uvítání, či spíše neuvítání, nového nadučitele, také do vyčkávací taktiky ve směru k místní školské radě a vedení obce i do podivných poměrů v rámci celého pedagogického sboru.

STAVBA NOVÉ ŠKOLY

Výnosem c.k. zemské školní rady byl novým šumvaldským nadučitelem ustanoven K. Kuba. Nastupoval zde za velmi podivných okolností a velkých neshod, nejen ve věci výběru nového správce školy (většina místních požadovala vybrání F. Mazala), ale také v otázce budoucnosti zdejší školy.

Uvítání nově přichozích nadučitelů mělo vždy velmi slavnostní ráz, podobně jak příchod nových kněží. Tentokrát lze mluvit jen o velmi chladném přijetí. V ostrém protikladu právě se srdečným rozloučením v Lipince, „plným vděčnosti a lásky“, jej v Šumvaldě čeká studená sprcha. Vlastně spíše k žádnému oficiálnímu uvítání ani nedošlo!

Za takto nepříznivých podmínek a navíc v průběhu školního roku se tak hned 28. února 1903 přestěhoval do „zdejší zchátralé školní budovy a nehostinného bytu učitelského“. Celé stěhování mu přitom zajistili vděční obyvatelé Lipinky na své náklady. Nový nadučitel je však odhodlán, že změní vztah školy k veřejnosti a současně prosadí vybudování nové školy. Po prohlídce budovy píše Kuba „o stálém průvanu v celé budově školy, pokleslých stropcích, tržených zdech i stálém vlhku a plísni, jak ze studně, tak z žumpy, jež vnikají do učitelova bytu. Takto nezdravé prostředí ohrožuje zdraví školní mládeže i učitelů.“

Co je však horší, i on zpočátku naráží, jak píše, na nepochopení „za rouškou temnosti a předsudků“, když cituje místní názor: „Vždyť my jsme se také ve staré škole vyučili.“ Do čela místní školní rady je v té době zvolen František Meitner (rolník, č.p. 10) a místopředsdou se stává Mořic Černý (č.p. 104). Není jasné, jaký postoj nová školní rada k tíživé situaci školy vůbec zaujme.

Složitá je ale také situace ve výuce. Už 22. dubna je kvůli záškrtu zrušeno vyučování a teprve po důkladném vyčištění školních prostor je pak výuka obnovena 11. května. Následující přehled dokládá stav trvalé přeplněnosti celé školy - 285 žáků, hlavně pak II. a III. třídy. O složitě situaci vypovídá i to, že se v průběhu školního roku 1902/03 u IV. třídy vystřídali hned čtyři vyučující (V. Augustin, F. Mazal, F. Navrátil a také K. Kuba). Stav jednotlivých tříd je následující:

I. tř. Anna Rumlerová	61 žáků	17 vyuč. hod. (+7 ruč. prací) týdně
II. tř. František Mazal	99 žáků	19 vyuč. hod. týdně
III. tř. František Šnajdr	71 žáků	26 vyuč. hod. týdně
IV. tř. Karel Kuba	54 žáků	26 vyuč. hod. týdně

V této situaci chápeme reakci nadučitele na výtku školdozorce J. Šikoly, jenž za své zásluhy v té době obdržel Rytířský kříž řádu Františka Josefa, na nepěkné písmo žáků ve II. třídě. Operuje tím, že zde nezáleží tolik na vzoru učitelova písma, ale spíše na učebních podmínkách ve třídě „kde žáci jako slanečkové natlačeni jsou v lavicích a tak je nemožno dosíci ani správné polohy, ani úhlednosti písma.“ Ve školních lavicích, určených pro 5 žáků, museli sedět po sedmi a když se ani pak nevešli, nezbyvalo těm ostatním nic jiného, nežli sedět na zemi; psát a kreslit s využitím stupínku či oken.

Neúnosnou situaci v přeplněných třídách (zvláště ve II. tř.) se nadučitel Kuba snaží alespoň zmírnit. Navrhuje zavedení paralelního polodenního vyučování, nebo zřízení „pobočky“ v elokované třídě někde v obci. Místní školní rada oba návrhy odmítla, znamenaly by pro obec větší náklady. Okresní školní rada první z nich uznala a dnem 1.11.1903 zavedla ve II. třídě opět polodenní výuku.

Tak jako v případě předchozího nadučitele, i proti K. Kubovi se v obci utváří stále nenávislnější atmosféra. Důvody jsou vlastně stejné. Jde o odmítavý postoj správce školy proti častému narušování výuky úleváctvím. Zdejší sedláci stále více přijímají do služby dívky ve věku 13 - 14 let, které pak již do školy nechodí. Nadučitelův zásadový postoj tak vůči němu vyvolává zjevné nepřátelství i mezi představiteli obce. Ti mu dokonce začátkem roku 1904 nechali odebrat dřevo na otop a jak Kuba sám píše: „nemá tedy ani přiměřeného bytu, ani otopy za trest, že plní svoje povinnosti.“

Napadání a výhrůžky ze stran občanů často souvisí také s požadavkem na trvale otevřenou školní budovu. Nadučitel to odmítá kvůli nebezpečí jejího poškozování. Mnozí jej „hodnotí jako byrokrata, jenž chce sekýrovat a proto neuznávají ani jeho nařízení, ani návrhy nejrůznějších komisí a správních orgánů, požadujících postavení nové školy.“

Zneuznání od veřejnosti se dočkal také „horlivý a přísný učitel František Šnajdr“, přeložený v dubnu 1904 do školy v Července. Místo něj nastoupil František Navrátil, rodák z Bouzova, jenž v Šumvaldě krátce zastupoval po odchodu V. Augustina. Přestárlému F. Mazalovi je doporučeno, aby si podal žádost o penzionování. Místo kaplana J. Prečana se stal katechetou Jan Pluháček. Ve školní kronice nacházíme také zmínku o slavnostním otevření zdejší rolnické mlékárny (8.11.1903) a velkém požáru v květnu 1905, který zničil dům pekaře Jana Brachtla (č.p. 26).

Neřešení situace školy a otevřené nepřátelství vůči správci školy vedou i k odstoupení předsedy místní školní rady F. Meitnera a jeho místopředsedy M. Černého. Ve volbách v únoru 1906 byl za nového předsedu zvolen František Vidman a místopředsedou Antonín Filip. Řešení otázky nové školy je však stále v nedohlednu a nadále trvá stav neúnosného přeplnění školní budovy. Polodenní vyučování ve II. třídě se nesetkává s dobrým ohlasem. Je to vlastně další faktor působící záporně na

prospěch i chování žáků. Protože na začátku nového školního roku 1906/07 navštěvuje školu už 291 žáků (jen ve II. třídě pak 93), navrací se sem opět celodenní vyučování, přestože „v mimoškolní době se děti oddávají toulkám a zahálce.“

Kalamitní stav trvá i ve školním roce 1907-08. Ve IV. třídě je tak nedostatečný prostor, že pro 61 vzrostlých žáků není místo. Vejde jich sem jen 45 a těch zbývajících 16 musí sedět na zemi před lavicemi i na stupínku, a tak mají zvládat veškeré písemné i kresebné úkoly. Podobný stav je ve III. třídě, kde je 85 žáků. Nejhorší zůstává situace II. třídy. Tady se v lavicích tísni až 9 žáků, a tak tu při počtu 95 dětí nelze prakticky vykonávat žádné písemné úkoly. Vedení obce ale vůbec nic nepodniká. Argumentuje tím, že nejsou prostředky. Nejprve se prý musí splatit obecní dluh za stavbu silnice, teprve pak přijde na řadu škola. Nadučitel Kuba se ve školní kronice trefně ptá: „Ve kterém století to asi bude?“

Správce školy se nevzdává a neztrácí aktivitu. Sám v Šumvaldě ustavil, nechal vybavit a také vedl tzv. včelařský pobočný spolek s 20 členy, povolený přímo c.k. zemským místodržitelstvím. Dobrou taktikou se mu dokonce podařilo získat od místní školní rady nové mapy a školní pomůcky. Během prázdnin (1907) nechal opravit špatně přiléhající okna a obílit fasádu školní budovy.

Vzhledem k dalšímu nárůstu počtu žáků na 300 (51, 92, 85, 72) opět přichází v prosinci 1907 nařízení o zavedení polodenního vyučování. Nový školdozorce Vladimír Novotný při zdejší první inspekci svolává jednání s místní školní radou kvůli rozšíření školy. Neúnosný stav s přeplněnými třídami v neodpovídajících prostorách školy prostě nemá jiné řešení, než zbudování nové školní budovy. Dílčí řešení, jakým je pokus o letní slučování jednoho z oddělení II. třídy se IV. třídou nikam nevede. Vedle toho nadále přibývá úleváků, a to i mezi žáky mladšími 10 let a všechny tyto momenty tak výrazně oslabují efekt vyučování.

Škola žije svým vlastním životem, ale zasahuje ji i okolní dění. Začátkem prosince 1908 se ve škole uskutečnila slavnost u příležitosti 60 let panování císaře a krále Františka Josefa I. V době, kdy se odehrává „boj o novou školu“ a široká veřejnost se obává reálně hrozící války mezi Srbskem a Rakouskem se na Šumvald (4. května 1909) přihnala vichřice, jakou tu nikdo nepamatoval. Byly způsobeny velké škody na střeších domů, včetně střechy školní budovy: „Břidlice i cihly létaly vzduchem, z domů nebylo radno vycházet. Z kořenů pak vyvráceny staré košaté stromy, povaleno mnoho křížů a plotů, poničeny ovocné zahrady i okolní lesy.“

Na místo J. Antla nastoupil jako zatímní učitel stejnojmenný syn zdejšího nadučitele – Karel Kuba mladší. Místo F. Navrátila přichází výpomocný učitel Josef Rieger a toho již v listopadu zase střídá Libor (či jak se sám píše Liboš) Koudelka.

Přes odpor veřejnosti je 1. října 1909 přičleněn soudní okres „Unčovský“ k politickému okresu Šternberskému. Pro zdejší školu se tím nic nemění, ale Šumvald je podobně jako několik dalších okolních hanáckých obcí vklíněn do prostoru s převážně německým obyvatelstvem. V okrese, takto ustaveném, je jen 8 českých, ale 29 německých obcí a vedle necelých 6.000 Moravanů tu žije více než 20.000 Němců. Obě hlavní střediska nově spojeného území - Šternberk i Uničov, mají výraznou převahu německého obyvatelstva. Kuba o tom píše: „Rozptýlené ostrůvky české jsou obklopeny državami německými. Utonou snad v tom moři německém? Nedej Bože!“

Evidentním důsledkem tohoto stavu je mj. také poněmčelý nebo zcela německý zápis mnohých vlastních jmen. Tak se oproti předchozím rokům například i radní,

donedávna psaný jen F. Vidrman, začíná zapisovat jako Wiedrman a posléze i Wiedermann.

Když se na začátku školního roku 1909-10 počet žáků školy dále zvýšil na „hrůzných“ 310 žáků, kdy jen ve II. třídě bylo reálně přítomno 100 žáků, a proto zde byla znovu zavedena polodenní výuka, jsou již podmínky pro vyučování prakticky ve všech třídách zcela neúnosné.

Posazení stavby nové školy však nebylo lehké. Na „vizitaci“ do zdejší školy přichází 22.7.1908 speciálně ustavená okresní komise, tvořená okresním školním inspektorem, vrchním stavebním inženýrem, okresním lékařem a komisařem, aby znovu posoudila záležitost dostatečnosti stávající školy v Šumvaldě. Komise znovu potvrdila závady zjištěné v roce 1898 a navíc konstatovala, že stávající škola zcela nevyhovuje svým umístěním či vybavením, nepostačuje místním potřebám (o více než 70 žáků je překročena únosná kapacita) a tak neodpovídá zdravotnímu zákonu. Komise si předvolává místní školní radu i obecní zastupitelstvo a sděluje jim zjištěné závěry: nutnost zbudování nové školy. Šumvaldským se však požadavek na výstavbu nové školy příčí. Mnozí spílají správci školy a obviňují jej z toho, že komisi povolal.

Následným výnosem okresní školní rady z 31. srpna 1908 bylo místní školní radě v Šumvaldě nařízeno, aby se postarala o výstavbu nové školní budovy a do 24. října předložila patřičné stavební plány. Protože se však již 20 let podobného výsledku bez efektu domáhala a šumvaldskou radou byly její výzvy ignorovány, byl tento výnos zaslán i okresnímu hejtmanství, aby i za cenu donucení bylo s budováním nové školy započato. Pokud by do 1. prosince nebyl projekt a rozpočet stavby nové školy zaslán, nechá je na náklad obce vypracovat přímo hejtmanství.

Toto rozhodnutí vyvolává v místní školní radě, která pochopitelně do prosince okresu žádné materiály neposlala, velký otřes. Znovu dochází ke změně složení rady: předsedou je zvolen Gustav Brachtl (č.p. 11) a místopředsedou se stal Josef Krestýn (č.p. 35). Nová rada se musí smířit s tím, že se přes odpor mnohých začínají reálné kroky k vybudování nové školy. Bezprostředně po již zmíněné hrozné vichřici se uskutečnilo také jednání, jež mělo vybrat místo pro novou školní budovu. Bylo zvoleno místo za novou mlékárnou, v zahradě kováře Šindlera. Za cca 1 měřici jeho zahrady mu mají být přiděleny 3 měřice louky za váhou.

Tímto krokem byla započata určitá změna v názorech většiny občanů, dosud zaujatých proti zbudování nové školy. Nadučitel Kuba vidí rok 1909 jako kritický a převratový, neboť by se tu měl odehrát zásadní obrat prozatím nevraživého postoje veřejnosti nejen, jak to cítí, vůči správci školy, ale vlastně vůči celé škole a školní výuce. Zapsal do kroniky: „Dejž Bůh, aby úplné nastalo jasno, jak bývá po bouři a jaké bylo před ní!“

Rozhodnutí o nucené výstavbě zdejší školy vyvolá najednou paradoxně i zvažování o otevření měšťanské školy v Šumvaldě. Proto sem školdozorce přiváží zástupce knížecí vrchnosti k posouzení, zda se taková škola zřídí zde, nebo v Troubelicích. Avšak kvůli předchozímu mnohaletému odporu obce proti zřízení nové školy se zdejší umístění měšťanky jeví jako nereálné. Zvažuje se totiž nejen zřízení pěti tříd obecné, ale i ustavení tří tříd měšťanské školy v jedné budově. V tom mají Troubelice, podporující tento krok již dříve, velký náskok. Konečně je místní školní radou zažádáno o zřízení pobočky při II. třídě s návrhem na pátou učitelskou sílu. Protože zemská školní rada žádosti ihned vyhověla, již 1.1.1910 zde nastupuje jako výpomocná zatímní učitelka Hermína Zbránková.

Také záležitosti reálné výstavby nové školy se dávají do pohybu. Správce školy totiž podává začátkem dubna 1910 do rukou nového starosty Gustava Brachtla, jenž je i předsedou místní školní rady, knížete Liechtensteina a zdejšího faráře návrh na definitivní umístění nové školní budovy. Vybrán je prostor tzv. panské zahrady oproti stávající škole s tím, že se parcela ještě přiměřeně zvětší o část farní zahrady. Už koncem dubna sem přijíždí komise, aby volbu místa schválila. Tak se i stalo, jen s tou podmínkou, že náhradou za panskou zahradu obdrží knížectví zahradu dříve přidělovanou správcům školy a užívanou také jako školní pokusné pole. Jde vlastně o požadavek správce knížecího velkostatku v Nových Zámcích.

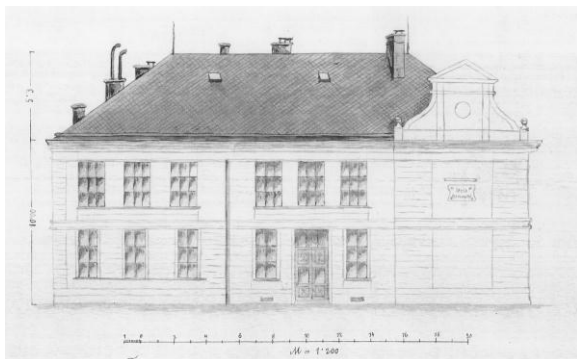
Nadučitel Kuba rozmrzele reaguje: „Obci se tím, že smí školu stavěti na pozemku knížecím, sice prospělo, ale škole a správci školy se velmi uškodilo.“ Obec se však zavázala, že škole zřídí novou zahradu. Vše je tedy ujednáno a v květnu 1909 se na novém staveništi začínají stavební práce.

Mezitím počet žáků školy neklesá a ve školním roce 1910-11 jich je 306. Rozdělení přeplněné II. třídy se osvědčilo a tak je tu navíc plán na umístění také části žáků III. třídy do pobočky a přijetí nového učitele. V obou třídách se prozatím zavedlo polodenní vyučování. Zemská školní rada v říjnu návrh na zřízení dvou poboček schválila, a tak zde mohli ihned jako noví učitelé nastoupit František Koloušek (z Laškova) a Jaroslav Dolanský (z „Ospilova“). O měsíc později, kdy správce školy čerpal zdravotní dovolenou, nastoupila jako výpomocná učitelka i Klementa Novotná (z Litvle). Po dobu nepřítomnosti nadučitele byla správa školy svěřena do března Liboru (či jak sám píše Liboš) Koudelkovi. Ten krasopisně zaznamenal, že do Šumvaldu nastoupila na výuku ženským ručním pracím také výpomocná učitelka Marie Hlavinková (z Přemyslovic) s úvazkem 15 hod. týdně.

Dokladem, že se zde přece jen dějí velké pokroky ve vztahu ke školní výuce, mohou být nejen 3 žáci, kteří začali navštěvovat již otevřenou měšťanskou školu v Troubelicích, ale také to, že všeobecné úlevy se již omezily jen na nejstarší žáky - pouze IV. třída, 8. ročník. Na stavbě nové školy se intenzivně pracuje. Také dění v obci se aktivuje, přestože sčítání lidu k 31.12.1910 potvrdilo mírný úbytek počtu obyvatel: celkem 1575, z toho 737 mužů a 838 žen. Dne 2.2.1911 se uskutečnila i ustavující schůze TJ Sokol, kde se zapsalo 27 mužů a 15 žen jako činní členové a dalších 58 jako členové přispívající.

Konečně se o prázdninách roku 1911 stavba nové školní budovy dokončuje a v září slavnostně otevírá.

Citujeme ze školní kroniky: „V neděli 17. září 1911 konáno svěcení – nové budovy školní, která byla stavitelem p. Čeňkem Chrudimským za náklad okrouhle 90 000 korun vystavěna, o prázdninách t.r. dokončena a pro 6 tříd zařízena. Jmenovaného dne dopoledne sešla se školní mládež na velkou mši svatou, a

Kresba „Nové školy“ – J. Červinka

tím zahájen nový školní rok. Odpoledne téhož dne sešla se školní mládež a občanstvo u fary, kdež ustaveno shromážděště. Odtud se průvod ubíral do chrámu Páně. Po svatém požehnání ubíral se průvod ke škole. Svěcení, k němuž dostavili se učitelstvo, mnozí členové místní rady a obecního výboru, jakož i mnozí z občanstva místního i přespolního, vykonal vysoce důstojný p. P. Adolf Honig, vojenský kurát v Brně a zdejší rodák za asistence místních kněží. U sochy sv. Jana Nepomuckého naproti nové škole pronesl světitel slavnostní řeč, v níž poukázal mimo jiné i na to, s jakými obětmi, nepřijemnostmi a obtížemi spojena byla stavba nové školy, která byla z nutnosti C.k. okresní školní radou v Litovli zařízena a C.k. hejtmánstvím ve Šternberku provedena. Po té vykonáno svěcení zevně i uvnitř a lid vpuštěn do budovy, aby si ji prohlédl. Slavnost zakončena divadelním představením a volnou zábavou v hostinci p. Blaháka.“

Dne 18. září pak následovala kolaudace nové školy za přítomnosti školdozorce V. Novotného. Školní vyučování začalo až 25. září, po přestěhování části školních potřeb a učebních pomůcek ze staré školy. Od října pak v nové školní budově trvale bydlí i její správce – řídící učitel Karel Kuba.

Počet žactva a vyučující ve šk. roce 1911/1912

- I. H 26, D 15 – 41 – M. Grézlová
- II. a) H 26, D 17 – 43 – A. Rumlerová
- II. b) H 22, D 19 – 41 – L. Koudelka, třídu nepřijal, přidělena F. Hopjanovi
- III. a) H 28, D 31 – 59 – L. Koudelka
- III. b) H 23, D 25 – 48 – K. Kuba
- IV. H 41, D 31 – 73 – O. Otruba

V roce 1910 byla otevřena měšťanská škola v Troubelicích, pro niž vznikla mezi Šumvaldem a Troubelicemi jistá rivalita. Troubeličti byli ve výhodě pro svoji střediskovou polohu. My jsme byli poslední českou obcí pod Jeseníky. Žáci chodili do měšťanky pěšky (jízdní kola vlastnilo jen velmi málo žáků) a mimo dětí z Šumvaldu docházeli do Troubelic žáci z Úsova, Police, Klopín, Pískova, Lipinky a Lazců.

Nadučitel Karel Kuba byl pro neshody s učitelským sborem i s občany přeložen do Přemyslovic a na jeho místo byl ustanoven nadučitel Jan Červinka (1912 – 1920). Jeho příchodem nastala nová etapa života školy. Jan Červinka se velmi zasloužil o sepsání historie obce, školy i kostela.

V době 1. svět. války byli učitelé nuceni organizovat "dobrovolné" sbírky kovů pro válečné účely. Žáci se zúčastňovali i jiných sbírek - opatřování protéz raněných vojáků, sbírání letního a zimního prádla pro vojíny v poli, sbírky ve prospěch válečných sirotků atd. Žáci třináctiletí a čtrnáctiletí dostali úlevy ve školní docházce na výpomoc při polních pracích. Na některých usedlostech, kde muži odešli na frontu, byli hlavními hospodáři a pracovali s koňskými a kravskými potahy. Zpráva o školní vizitaci (dnes bychom řekli o inspekci) z r. 1916 proto uvádí: "Návštěva školní přerušována, a kázeň sice spořádaná, ale výsledky vyučovací nespokojivé." Pro nedostatek uhlí bylo přerušeno vyučování od 26. března do konce dubna 1917.

Dne 28. října 1918 byla prohlášena samostatnost Československa. Podle zápisu řídícího učitele Jana Červinky: "Veleřadostný a památný tento den oslaven vyvěšením národních praporů."

V roce 1920 bylo významným krokem v šumvaldské škole zřízení tzv. lidové školy v měsících lednu, únoru a březnu. Byl to vlastně první typ večerní školy, byl oblíben a hojně navštěvován dospívající mládeží a dospělými (přes 100 uchazečů). V červnu 1920 zemřel po krátké plicní nemoci Jan Červinka. Nový správce školy Josef

Slepička, rodák ze Štěpánova. Jako výborný zpěvák byl členem slavného Pěveckého sdružení moravských učitelů a převzal ihned řízení pěveckého kroužku Sokola v Šumvaldě (46 členů – 26 žen a 20 mužů). Národní písně zpívané jeho sborem dovedly vzbudit u občanů velké nadšení. Nebylo větší slavnosti v celém okolí, na níž by nezpívali šumvaldští zpěváci. Byly hojně navštěvovány i obnovené lidové večerní školy.

V roce 1922 zemřela po dvouletém manželství v 26 letech na tuberkulózu manželka Josefa Slepičky v rodné Litovli. Tragédie nebylo dost. Po dvouletém nešťastném vdovském životě odjel řídící učitel Josef Slepička 1. dubna 1924 ze Šumvaldu. Trudomyslný, nečestně obviňovaný zmizel na celý měsíc. Četnictvo vyslýchalo učitele, žáky i rodiče. Nijaká špatnost nebyla dokázána. Až 1. května 1924 přichází zpráva, že v Praze ve Vltavě bylo nalezeno jeho tělo. Truchlili všichni, i ti se zarazili, kteří proti němu nejvíce vystupovali. Netušili, že svoji záští zničí lidský život ve věku 47 let.

Fotografie učitelů, r.1937

zleva 1.ř.: B.Brachtlová (Možná), M.Maitner,S.Frömlová
(Drlíková),
zleva 2.ř.: H. Řepová, J. Ošťádalová (Hřivnová), M. Žváček,
M.Stupková

Řídícím učitelem se v roce 1924 stal Josef Doležel. Ten vedl školu po 12 let ve vzorném pořádku. Jeho odchodem ztratila škola výborného učitele, přísného pro žactvo, které přesto na něho s úctou vzpomínalo.

Řídící učitel Ferdinand Schneider (1937 – 1938) za svého pobytu velmi aktivně usiloval o zřízení měšťanské školy v Šumvaldě, avšak až počestěním okolí v roce 1945 byla splněna stará touha a ustalo zehraní na sousední Troubelice.

Řídící učitel František Spurný z Konice přišel 1. května 1938 v době, kdy se začaly stahovat černé mraky na severu a na konec kolem celé republiky.

Mnichovská zrada způsobila obsazení celého pohraničí. Ve škole bylo ubytováno říšské vojsko, které 25. října 1938 odtáhlo. Pravidelné vyučování bylo zahájeno 28. října. Dne 15. prosince 1938 byl na školu ustanoven německý řídící učitel Kunstfeld z Plinkoutu. Řídící učitel Spurný mu musel předat veškeré spisy a inventář. Následovalo zřízení německé třídy s učitelem H. Röderem. Řídící učitel Kunstfeld byl pro spory s četnictvem odvolán a na jeho místo přišel řídící učitel S. Klein z Moravské Libiny. Po jeho povolání na frontu byl určen na dohled nad českou školou v Šumvaldě O. Ludwig z Břevence, který neznal ani slovo česky.

Velmi pomalu se vlekly dny za okupace, než přišla neděle 6. května 1945, kdy Šumvald osvobodila vojska Rudé armády. Dne 9. května 1945 vzpomněli šumvaldští občané slavnostně vítězného zakončení války. Po opuštění školy (v níž byl umístěn polní lazaret pro raněné vojáky) Rudou armádou a po jejím rychlém upravení bylo zahájeno vyučování 12. června 1945 v pěti třídách. Aby bylo žactvu i občanům zdůrazněno navrácení české školy zpět do českých rukou, byla 15. července 1945

slavnostně připevněna na školní budovu mramorová deska s nápisem "Škola - základ života", která tam je dodnes.

„Stará“ a „Nová“ škola, předválečná fotografie

Hned po osvobození vyvstala myšlenka zřízení měšťanské školy v Šumvaldě. Kladné vyřízení žádosti došlo ještě před zahájením školního roku. Ředitelem nově zřízené měšťanské školy i obecné školy byl ustanoven odborný učitel Jan Fic z Lomnice u Tišnova. Vyučování se začalo 3. září 1945 ve třech třídách obecné školy se 131 žáky a ve čtyřech třídách měšťanské školy se 139 žáky. Tak se splnila dávná touha

šumvaldských občanů, aby nemuseli děti posílat do přespolních škol. Plinkout byl přiškolen k Šumvaldu.

Protože nebyla v Oskavě povolena měšťanská škola, byly dvě třídy této školy přičleněny k naší škole jako expozitura, což trvalo jen do počátku školního roku 1947-48, kdy byla i v Oskavě zřízena měšťanská škola. Obecná škola v Šumvaldě byla od r. 1948 trojtřídní, měšťanská škola čtyřtřídní.

Odchodem kolem 400 dospělých obyvatel s dětmi z Šumvaldu do sousedních bývalých německých obcí byl počet žáků šumvaldské školy citelně oslaben. Dohody s obcí Plinkoutem o posílení naší školy jejich dětmi byly dost svízelné. Ale jednalo se o udržení měšťanky v Šumvaldě. Docházka dětí z Plinkouta po bývalém chodníku polem k dvorským „Drázkám“ (č. 24 a 25) nebyla Plinkoutským mnoho po chuti, když měli blíž silnici do Dlouhé Loučky. Bylo mnoho jednání a mrzutostí. Jejich docházka skončila rokem 1951.

Školním rokem 1945 - 1946 vstoupil ve platnost zákon o jednotné škole. Název "obecná škola" zaniká a nastupuje "národní škola". Povinná školní docházka zahrnuje 5 roků národní školy a 4 roky střední školy (bývalé měšťanské). Teprve potom přecházejí žáci na školy III. stupně (výběrové), do učnovských škol nebo zůstávají v zemědělství.

Správou národní školy je pověřen ředitel Jan Vrba, který působil v Šumvaldě již v letech 1927 až 1936 jako veřejný činitel, úspěšný režisér divadel a hlavně dobrý učitel.

Roku 1950 je přiděleno „Tvrzesko“ jako pozemek pro školní zahradu. Téhož roku ředitel Jan Fic odešel na nové pracoviště do Újezdu. Na jeho místo byl ustanoven dosavadní učitel Josef Vrtek. Když byl po roce jmenován okresním školním inspektorem, nastoupil na místo ředitele národní a střední školy Jan Vrba.

Od 1. září 1951 došlo k organizačnímu sloučení národní a střední školy v jednotnou devítiletku. Prozatím byly zřízeny jen dvě takové školy v okrese (Šumvald a Troubelice). V roce 1951 byla zřízena při škole stravovna, průměrně se stravovalo 40 – 50 žáků.

V roce 1953 byl vydán nový školský zákon, kterým se změnila dosavadní školská soustava. Povinnost chodit do školy trvala osm let.

Stejného roku Jan Vrba onemocněl a na místo ředitele byl jmenován Miloslav Makas (*1926). Během třiatřicetiletého působení ředitele Miloslava Makase došlo několikrát ke změnám ve jménu školy i v počtu ročníků (osmiletá střední - základní devítiletá - základní). Velký nedostatek prostorů a nedostatek vyhovujících učeben vedl ředitele školy k úsilí provést přístavbu školy. Ta byla již v r. 1959 schválena a do rozpočtu pro počáteční práce přislíbeno 300 000 Kčs. V roce 1960 však došlo k reorganizaci správního řízení a šternberský okres byl zrušen. Naše obec byla připojena k olomouckému okresu. Tím padl příspěvek na zahájení stavby a trvalo ještě 15 let, než se podařilo přístavbu školy prosadit.

Těchto let bylo využito ke zlepšení prostředí ve stávajících budovách. Pro polytechnickou výchovu byly úpravou bývalého bytu získány místnosti pro pozatímní dílny. Pro tělesnou výchovu bylo velmi obtížné využívat kinosálu, proto byla zřízena nouzová cvičebna s nářadovnou z jedné třídy a přilehlého kabinetu. V hlavní budově byly přebudovány záchody na splachovací a do tříd zaveden vodovod. Staré zchátralé zídky a brány byly nahrazeny novými. Na dvoře byla zřízena nová panelová příjezdová cesta a složiště uhlí. Později byly přebudovány staré kůlny na

„Nová škola“ a fara, rok 1969

nové a postavena uhelna.

V celé budově byla provedena generální oprava

elektroinstalace a hromosvodů. V letech 1969 a 1970 došlo k výměně všech oken a dveří v hlavní budově a nahozena nová omítka s obrazem J. A. Komenského. V následujících letech bylo položeno linoleum na chodbách a ve třídách. Šedesát pět let stará krytina na škole byla vyměněna za eloxovaný plech.

Od 1. září 1977 byla v Břevenci zrušena jednotřídká a převedena pod správu ZDŠ v Šumvaldě. Aby bylo využito školní budovy v Břevenci a získány místnosti pro školní družinu v Šumvaldě, byly v břevenecké škole umístěny dvě třídy. Břevenečtí žáci 1., 2. a 5. třídy dojížděli do Šumvaldu a šumvaldští žáci 3. a 4. třídy dojížděli do Břevence.

Vypracováním celooobecního zastavovacího plánu bylo určeno vykoupit část farské zahrady pro stavbu školského areálu a podařilo se zařadit přístavbu do plánu. Byla projektována na několik etap.

V letech 1979 - 1980 byla postavena kotelna (hodnota díla 1 000 000 Kčs). V roce 1980 se začalo s hloubením základů pro čtyřdílný pavilón. Byly organizovány brigády z řad rodičů a společenských organizací. V roce 1982 byl nový pavilón slavnostně otevřen.

Z Břevence mohly být staženy elokované třídy. I když se muselo řešit přecházení učitelů a žáků z jedné budovy do druhé, dosáhlo se již velkého zlepšení. V pavilonu byly umístěny čtyři třídy vyššího stupně (5. – 8. tř.) a šest kabinetů.

V letech 1983 - 1985 byla ve školském areálu vybudována spojovací chodba s centrálními šatnami, dílenskými prostorami, cvičnou kuchyní a sociálním zařízením pro tělocvičnu. V letech 1984 - 1987 probíhala výstavba tělocvičny. Ve školním roce 1985 - 1986 se po uvolnění starých dílen prováděly stavební úpravy k získání nové učebny literární výchovy s knihovnou. V roce 1986 se podařilo také vybudovat novou studnu a nové oplocení školního pozemku.

Miloslav Makas odešel do důchodu v roce 1986. Výrazným způsobem se zasloužil o opravy a rozšiřování školního areálu. Byl výborným učitelem především zeměpisu a dílen. Současně se věnoval mimoškolní práci s dětmi. Ve střeleckém kroužku vychoval řadu mistrů republiky. Vybuďoval střelnici v podkroví školy a ve Velké Horce. V této činnosti pokračuje dodnes. S dětmi v technickém kroužku vyráběl plastické mapy, stavěl lodě a skleník na školní zahradě. Zabýval se historií školy, obce i regionu. Je dlouholetým kronikářem obce. Přes padesát let se věnuje pozorování počasí v Šumvaldě.

V témže roce je ředitelem školy jmenován Vít Cigánek (*1942), který přichází z Troubelic.

Koncem 80. let minulého století získala naše obec kapacitně a prostorově odpovídající školský areál s devíti kmenovými třídami, odbornými učebnami, velkou tělocvičnou a učitelskými kabinety. V rámci plynofikace obce došlo také v roce 1995 k přestavbě staré uhelné kotelny na plynovou.

V roce 2003 odchází do důchodu po sedmnáctiletém působení ředitel Vít Cigánek. Po konkurzu je jmenován novým ředitelem dlouholetý místní učitel a zástupce ředitele Ladislav Vyhnálek (*1956).

Postupně se však začaly objevovat některé důsledky tehdejší „rychlstavby“ – především zatékání do rovných střech. Vystala také nutnost řešit situaci školního stravování a rozsáhlejších oprav hlavní budovy.

Tím vším se zabývá vedení školy a obce od roku 2002 do současnosti. Odstranění zemní vlhkosti hlavní budovy bylo řešeno podřezáním nerezovým plechem (2002 - 2003). Následně byla v celé budově provedena rekonstrukce vodoinstalace ve všech třídách, nové WC chlapců, dívek a učitelů, podlahy v ředitelně a zástupce ředitele (2004 - 2005).

V mimořádně krátké době, březen - srpen 2004, byla ke koridoru přistavěna nová Školní jídelna. Od 1.9.2004 se žáci stravují přímo v areálu školy. Obci se tak podařilo vyřešit nevyhovující stravování žáků v suterénu Mateřské školy, kde se vařilo téměř padesát let. Školní jídelna se od 1.1.2005 stala součástí právního subjektu Základní školy Šumvald.

V létě 2005 byla vyměněna polovina oken v tělocvičně. V následujícím roce (2006) byla v prostorách bývalých dílen vybudována nová cvičná kuchyňka. Prostory původní kuchyňky v koridoru byly poskytnuty školní jídelně.

Rekonstrukce a opravy se nevyhýbají ani novým částem areálu. V roce 2007 to bylo nové osvětlení všech tříd pavilonu. Výměna oken druhé poloviny tělocvičny a koridoru se uskutečnila v roce 2010. V témže roce se také provedla rekonstrukce WC chlapců v pavilonu.

Také v roce 2011 se uskuteční dvě velké akce. Nátěr podlahy tělocvičny a výměna oken přední části hlavní budovy.

V nejbližších letech je potřeba získat dotace na rekonstrukce střech a výměnu oken v celém areálu.

Chod školy a vzdělávací proces ovlivnily také významné legislativní změny. Ve školním roce 1996/97, po téměř dvaceti letech, byla základní škola znovu rozšířena o 9. ročník. Od 1. ledna 2003 je Základní škola Šumvald právním subjektem - příspěvkovou organizací Obce Šumvald. Tato změna přinesla významný zásah do celého fungování školy, která se tímto stala organizací s vlastním hospodařením, účetnictvím a také například je zaměstnavatelem všech pedagogických a provozních pracovníků.

Revoluční změnou z hlediska výchovy a vzdělávání je vytvoření vlastního školního vzdělávacího programu. Ten jsme, jako většina škol v republice, odstartovali 1.9.2007 v první a šesté třídě.

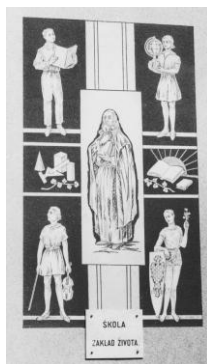
Ve spolupráci s obcí a pomocí grantů se nám daří udržovat na vysoké úrovni i vnitřní vybavenost školy moderní technikou, pomůckami a řešit postupnou výměnu školního nábytku.

Nový stavitelný nábytek do všech tříd I. stupně jsme pořídili v letech 2007 – 2008. Celý školní areál (učebny, kabinety, pracovny atd.) je zasíťován počítačovou sítí a téměř ve všech kabinetech a třídách je k dispozici počítač. V provozu je počítačová učebna s dvanácti stanicemi. Žáci i učitelé mají možnost pracovat na dvou interaktivních tabulích.

Obec Šumvald má v roce 2011 prostorný a plně funkční školní areál. Žáci, učitelé i provozní zaměstnanci mohou využívat ke své práci estetické a velmi dobře vybavené pracovní prostředí, plně srovnatelné s velkými městskými školami.

Známý pohled na školu, r. 1960 (foto VI. Štencel)

Působení učitelů

Správce (rektor), nadeučitel, řídící učitel, ředitel

období	let	Jméno	pozn.
1666 - 1681	15	Andreas (Ondřej) Anderle	
1682 - 1716	34	Gotthard Anton Siegl	
1716 - 1720	4	Jan Jiří Gross	
1720 - 1721	1	Gottfried Antonín Scholz	
1721 - 1746	25	Jan František Mayer	
1746 - 1788	42	Jan Ignác Mayer	
1789 - 1805	16	František Cencinger (i Zencinger)	
1806 - 1835	29	Jakub Hubáček	
1836 - 1870	35	Josef Staenzl st.	
1870 - 1883	13	Josef Staenzl ml.	
1883 - 1893	10	Eduard Schubert	
1893 - 1902	9	Vilém Augustin	
1902 - 1903	1	František Mazal	
1903 - 1912	9	Karel Kuba	
1912 - 1920	8	Jan Červinka	+ 22.6.1920
1920 - 1924	4	Josef Slepíčka	+ 1.4.1924
1924 - 1924		Stanislav Skládal	2.4. – 30.6.1924
1924 - 1936	12	Josef Doležel	1.9.1924 – 31.8.1936
1936 - 1937	1	Maxmilián Maitner	1.9.1936 – 31.8.1937
1937 - 1938	1	Ferdinand Schneider	1.9.1937 – 1.2.1938
1938 - 1938		Maxmilián Maitner	2.2.1938 – 30.4.1938
1938 - 1938	1	František Spurný	1.5.1938 – 15.12.1938
1938 - 1939	1	Bohumír Kunsfeld	16.12.1938 – 31.8.1939
1939 - 1941	2	S. Klein	od 1.9.1939 do 1.6.1941 nastoupil vojenskou službu
1941 - 1945	4	Oskar Ludvig	zastupující z Břevence od 2.6.1941 do 6.5.1945
1945 - 1945		Vlasta Mottlová	od 7.5. do 31.8.1945
1945 - 1950	5	Jan Fic	
1948 - 1953	4	Jan Vrba	1948-51 národní škola 1951-53 devítiletá škola
1950 - 1951	1	Josef Vrtek	střední škola
1953 - 1986	33	Miloslav Makas	
1986 - 2003	17	Vít Cigánek	
2003 - 2011	8	Ladislav Vyhnálek	

Zástupci ředitele:

Makas Miloslav (1951-1953), Vrba Jan (1958-1966), Kasal Jindřich (1966-1973), Vyhnálek Jaroslav (1973-1982), Vohralík Ladislav (1982-1986), Vyhnálek Ladislav (1986-2003), Kryl Radomil (2003-2011)

Současná škola ve fotogalerii

Zaměstnanci školy ve školním roce 2010-11:

Zleva 1. ř.: L.Habrmánová, J.Viktorinová, L.Blechtová, N.Libánková, Š.Kallerová, M.Řeřuchová, H.Požízková, H.Chudá, Z.Kallerová, S.Krylová, L.Cigánková, R.Kryl, 2.ř.: D.Libánková, L.Filipová, L.Pišková, L.Vyhňálek, S.Pecherová, J.Krestýnová, E.Navrátilová, J. Viktorinová, J.Krestýn

Školní jídelna 2010-11, zleva: L.Směkalová, D.Libánková, J.Navrátilová, J.Viktorinová, L.Habrmánová

9. třída 2010-11, tř.uč. H.Požízková

M.Ospálková, 7.tř., 2010-11
3.místo v okr.kole MO,
2.místo v Olomouckém kraji
v testech Scio z M

M.Havlíček, 9.tř., 2010-11
Trojnásobný „Nejlepší sportovec
školy“

Mistrovství světa v basketbalu žen, Brno (23.9.2010)

Carusoušou, Uničov (16.11.2010)
V.Hrabáčková (vlevo)
M.Niklová (vpravo)

Vystoupení dětí na „Setkání důchodců“ (9.10.2009)

M.Kyselý, A.Kallerová, J.Chlebníček (8.tř.)
2. místo v celostátní soutěži
Turisté vítáni, Liberec (2008)

H.Chlebníčková, B.Kallerová, A.Jenáčková (5.tř.)
2. místo v celostátní soutěži
Turisté vítáni, Praha (2009)

Atletický čtyřboj – Olomouc (28.9.2010)

Slet čarodějnic (30.4.2011)

„Den Země“, 3.tř., Šumperk (29.4.2011)

„Zpívání nás baví“
M. Bedáňová (17.6.2011)

Mikulášský turnaj (8.12.2010)

Vánoční turnaj v košíkové (15.12.2010) – 1. místo

Čertíci – rozsvícení vánočního stromku (27.11.2010)

Mikuláš a čert ve škole (3.12.2010)

Vánoční koncert (12.12.2010)

Výstava betlémů a „Oživlý betlém“ – Sokolský stadion (13. – 23.12.2010)

Vánoční besídka 9. třídy (22.12.2010)

Běžec a skokan okresu (26.1.2011)

Zimní ozdravný pobyt 4. - 5. tř. (leden 2011)

Ples SRPŠ (26.3.2011)
- polonéza žáků 9. třídy
- předsedkyně SRPŠ – Iveta Kokošková

Lyžařský výcvik 6. - 7. třídy, Karlov p. Pradědem (únor 2011)

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Florbalový turnaj (20.4.2011)

Zelená stezka – 1. místo (23.4.2010)

Literární soutěž (26.5.2011)

Výtvarná soutěž (26.5.2011)

Recitační soutěž I. st. (18.5.2011)

Kategorie 1. - 2. ročník:

1. B. Navrátil
2. L. Dobrozemská, T. Mendlík, S. Kunst
3. L. Zatloukalová

Kategorie 3. - 5. ročník:

1. E. Fuchsová
2. O. Solovský
3. E. Ryšavá

Zvláštní cenu poroty za povídku:

M. Niklová

Včelařský kroužek, ved. J. Sušeň (červen 2011)

Keramický kroužek, ved. L. Pišková, Z. Solovská

Nocování 1. tř. ve škole (6.1.2011)

Prvňáčci rodičům (15.6.2011)

Sportovní kurz 9. tř. (červen 2011)

Středověk ve škole (10.3.2009)

Tělovýchovná akademie – oslavy „100 let školy“ (4.6.2011)

Nejlepší žák školy – David Jaroš, 9.tř.

„Šumvaldské srdce“

M.Havlíček 185cm

J.Tužička 156cm

F.Čano 135cm

Působení učitelů v Šumvaldě

Období: 1666 – 1918

Působení učitelů, podučitelů, kantorů a farářů v tomto období je chronologicky řazeno dle správců školy.

farář, výuka náboženství

Jakob Štefanides Brosovius (1610-14)

Adam Giss (1614-17)

Jan Felix (1622-30)

Urban Alois Žiak (1634-44)

Jan Ignác Petraš (1655-57)

Václav Ferdinand Pelikán (1658-96)

Jan Vilém Havran (1696 - 1715)

Jakob Ignác Kozáček (1715-21)

Jan Freissler (1721-36)

Antonín Ignác Hirsch (1736-75)

František Bayer (1775-76)

Andreas Anderle (1666 – 1681) – správce (sam. učitel)

G. A. Steigel (1682 – 1716), správce (sam. učitel)

podučitel: Jan Klein (1682-85)

J. J. Gross (1716 – 1720), správce (sam. učitel)

podučitel: František Leonhard (1701-17)

G. A. Scholz (1720 – 1721), správce (sam. učitel)

J. F. Mayer (1721 – 1746), správce (sam. učitel)

J. I. Mayer (1746 – 1788), správce (sam. učitel)

F. Cencinger (1789 – 1805), správce (nadučitel)

kantor (podučitel):	František Mauler (kolem 1795)	Jakub Hubáček (1805-06)	Antonín Pech (1776 - 1809)
----------------------------	-------------------------------	-------------------------	----------------------------

J. Hubáček (1806 – 1835), nadučitel (sam. učitel)

kantor (podučitel):	František Skoupil (1806-35)	František Hubáček (do 1836)	František Frank (1810-17) Jan Hanzeli (1818-32)
----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	--

J. Staenzl st. (1835 – 1870), nadučitel

podučitelé: Jan Jakesch Josef Kalmert Josef König František Nesbeda Vavřinec Bartoněk Jan Skácel	Rudolf Friben Josef Staenzl Jan Staenzl (1855-57) Čeněk Staenzl Jan Utěšený Vendelín Verner Antonín Janeček Josef Körner	Jan Lamsner František Martinec František Žáček Alois Benda Čeněk Valenta Vilém Schiebl Josef Studnář (1869-71) František Říha (1869-71)	Cyril Kubíček (1835-55) František Prašivka (1856-64) František Vařeka (1864-68) kaplan: František Mader
---	---	--	--

J. Staenzl ml. (1870 – 1883), nadučitel

1. podučitel: František Říha (1869-71) Antonín Straka (1872-73) Antonín Padrlík (jen 1880) Vilém Kubánek (1873-80) František Mazal (1880 - 1908)	2. podučitel: Josef Studnář (1869-71) Josef Suchý (1878-79) Adolf Matoušek (1879-83)		František Ondrášek (1869-76) František David (1876-85)
--	--	--	---

E. Schubert (1883 – 1893), nadučitel

1. podučitel: František Mazal (1880 -1908)	2. podučitel: Jan Brtníček (1883-85) Jan Drkoš (1885-90) Arnoštka Štěpánová (1890-92) Raimund Vypel (1892-95)	3. podučitel: A. Bujárek (1883) Marie Krčková (1883-84) Ladislav Nágel (1885-86) Josef Coufal (1887) Isidor Feit (1887-89) Hubert Polešák (1889-90) Jindřich Veselý (1890-93)	Jan Krobot (1886-96) kaplan: Josef Novák
--	--	---	---

V. Augustin (1893 – 1902), nadučitel

1. podučitel: František Mazal (1880 -1908)	2. podučitel: Raimund Vypel (1892-95) Jan Langášek (1895-97) František Šnajdr (1897 - 1904)	3. podučitel: Jindřich Veselý (1890-93) Božena Zítková (1893-94) Anna Rumlerová (1894-1913)	Josef Grmela (1896 - 1901) kaplan: Josef Novák
--	---	---	---

F. Mazal (1902 – 1903), nadučitel (prozatímní)

1. podučitel: Fr. Šnajdr (1897 - 1904)	2. podučitel: František Navrátil (1902-03)	3. podučitel: Anna Rumlerová (1894 - 1913)	Teodor Otipka (1902-14)
--	--	--	-------------------------

K. Kuba (1903 – 1912), nadučitel

definitivní učitelé: František Šnajdr František Mazal Anna Rumlerová Libor Koudelka (1909-15)	výpomocní a zatímní učitelé: Frant. Navrátil (1904-09) Jaroslav Antl (1908-09) Josef Rieger (1909) Karel Kuba ml. (1909-11) Fr. Koloušek (1910-11) Jaroslav Dolanský (1910-11)	Klementa Novotná (1910-11) Marie Hlavinková (1910-17) Marie Grézlová (1911-12) František Hopjan (1911-12) Oldřich Otruba (1911-12) Marie Hniličková (1912-14)	Teodor Otipka (1902-14) kaplani: J.Pluháček Alois Strašák (1914-15)
--	---	--	---

J. Červinka (1912 – 1920), řídící učitel

definitivní učitelé: Anna Rumlerová Libor Koudelka (1909-15 + 1919-20) Fr. Martínek (1912-14) Marie Rosová (1914) František Baran (1914) Emilie Mazalová (1916-19)	výpomocní a zatímní učitelé: Marie Hlavinková – Otrubová Marie Hniličková František Hopjan František Koloušek (1913-14) Marie Havlíčková (1913-14) František Dubový (1913-14) Adolf Havlíček (1914) Marie Unzeitigová (1914-19)	Marie Remichová (1914-16) Juliana Brachtlová (1914) Jaroslav Krejčí (1915-16) Josef Schneider (1915-16) Jar. Tiefenbachová (1915-24) Marie Čížková (1917-23) Josef Hladík (1917-19) Jan Čep (1919) Alois Čep (1919 -20) František Čížek (1919 -22)	Antonín Štuchal (1914-27) Alois Strašák (1927-28)
--	--	---	--

Faráři, administrátoři:

Bohumil Štummer (1928 - 1936), Josef Brhel (1936 - 1937), Dominik Frnka (1939 - 1947), Jindřich Knapp (1947 - 1965), Antonín Olšovský (1965 - 1966), Leo Kašný (1966 - 1980), Václav Turza (1980 - 2000), Zdeněk Holuša (2000 - 2009), Vladimír Mrázek (2009 - 2010), Pavel Hödl (2010 - 2011)

Období: 1918 – 1945

Působení učitelů v tomto období je řazeno v abecedním pořadí:

Příjmení a jméno		Roky	Od	Do	Od	Do	Poznámka
Bartoňková Vlasta (Mottlová)	Č	5	1940	1945			řídící od 7.5.1945 do 31.8.1945
Bayerová		2	1920	1922			do 20.11.1922
Bezděková Zdenka		2	1933	1935			
Brachtlová Božena (Možná)		2	1935	1937			
Čep Alois		1	1919	1920			od 1.10.1919 (z vojny)
Čep Jan		1	1918	1919			od 6.12.1918 do 17.2.1919
Červinka Jan		2	1918	1920			zemřel 22.6.
Čížková Marie	ruč.pr.	5	1918	1923			
Čížek František		3	1919	1922			od 1.9.1919 do 1.11.1920, od 25.3.1921 do 1.10.1921
Dokoupilová Aloisie		3	1921	1924			od 1.10.1921
Doležel Josef		12	1924	1936			řídící učitel
Dostál Jar.		2	1920	1921	1924	1925	od 1.1.1924 do 1.1.1925
Doupalová Anna		5	1928	1933			od 15.2.1928, pauza od 13.4.1932 do 30.6.1932
Dumbrovský Rudolf	Č	2	1941	1943			
Dvořáková Aloisie		1	1938	1939			od 1.10.1938
Filipová Božena		0	1938	1938			od 28.10. do 16.11.1938
Frömllová Svatoslava (Drlíková)		12	1933	1945			
Gillerová Marie (Gvozdíková)	ruč.pr.	4	1941	1945			do 7.5.1945
Hladík J.		2	1918	1920			pauza 2.pol. 1918-19
Hnátek František		0	1923	1923			do 31.12.1923
Hoffmann Vilém	N	0	1938	1938			od 16.11. do 21.11.1938
Hrušák Josef		2	1924	1926			do 1.10.1926
Hřivna Leopold		1	1937	1938			do 28.9.1938 - mobilizace
Hudečková E.		1	1920	1921			od 1.11.1920
Jányšová	Č	2	1938	1940			
Jílková Marie (Černá)		4	1924	1928			do 1.2.1928 - MD
Klein S.	N	2	1939	1941			řídící od 1.9.1939 do 1.6.1941 (vojna)

Koloušek František		2	1919	1921			do 25.3.1921
Koudelka Libor		1	1919	1920			od 15.2.1919 do 25.5.1920
Kunzfeld Bohumír	N	1	1938	1939			od 15.12.1938 do 25.6.1939 - řídící
Langer Bohuslav		1	1921	1922			do 1.2.1922
Léhmanová Bedřiška	N	0	1938	1938			od 21.11. do 15.12.1938
Ludwig Oskar	N	4	1941	1945			zast. řídící z Břevence od 2.6.1941 do 6.5.1945
Maitner Maxmilián		17	1921	1938			od 1.10.1921, řídící 1936-1937 + 2 měs. 1938
Mazalová E.		2	1918	1920			
Měchurová Milada		3	1929	1932			od 1.12.1929
Minaříková Marie	Č	5	1940	1945			
Minářová Zdenka		1	1930	1931			
Nedoma Tomáš		1	1922	1923			
Neužil František		1	1926	1927			od 1.10.1926 do 1.10.1927
Ošťádalová Jiřina (Hřivnová)	ruč.pr.	5	1933	1938			od 1.10.1938 MD
Partschová Marie	N	0	1938	1938			od 16.11. do 21.11.1938
Paxová Aloisie	ruč.pr.	9	1924	1933			
Pešáková Marie	Č/N	2	1938	1940			
Pospíšilová Marie		3	1930	1933			pauza od 4.1.1932 do 30.6.1932
Röder H.	N	0	1939	1939			od 19.3.1939
Řepová Hedvika		2	1936	1938			
Schneider Josef		0	1919	1919			od 1.4.1919 do 30.6.1919
Schneider Ferdinand		1	1937	1938			řídící od 1.9.1937 do 1.2.1938
Skládal Stanislav		2	1922	1924			řídící od 1.4. do 30.6.1924
Slepička Josef		4	1920	1924			řídící učitel, zemřel 1.4.1924
Solařová Anna		0	1929	1929			od 1.10. do 1.12.1929
Spurná Mil.		0	1938	1938			do 16.11.1938
Spurný František		1	1938	1938			řídící do 1.5. do 15.12.1938
Stupková Malvína		5	1932	1937			od 22.12.1932
Suchá Zora		1	1923	1924			
Šindler Jan		9	1924	1933			od 1.4.1933 nemoc
Šuba Ladislav		0	1928	1928			od 15.2.1928

Šustková Františka (Schustek)	Č/N	4	1939	1943			
Tiefenbachová Jaroslava		6	1918	1924			MD 1.9.1920 - 23.2.1922
Unzeitigová M.		1	1918	1919			
Vrba Jan		9	1927	1936			od 1.10.1927, vojna od 1.10.1929 do 1.2.1932
Žváček Mojmír		2	1936	1938			do 28.9.1938 - mobilizace

Učitelé a vychovatelé od roku 1945 do 2011

Příjmení a jméno	Rodné	Roky	Od	Do	Od	Do	Poznámka
Andrýsek Vladimír		2	1950	1952			
Andrýsková Olga		3	1950	1953			
Axman Antonín		1	1974	1975			
Bačíková Zdeňka		9	1978	1987			
Bartoněk František		25	1970	1995			
Bartoňková Vlasta	Mottlová	3	1945	1947	1952	1953	
Bartoňková Zdenka		1	1960	1961			
Bednářová Jarmila		3	1979	1982			
Beneš Antonín		1	1945	1946			
Bláhová Bohumila		4	1964	1968			
Blažková Olga		2	1961	1963			
Bohata Albín		3	1961	1964			
Bohatová Marie		3	1961	1964			
Brachtlová Božena		23	1945	1968			
Brázda Antonín		1	1945	1946			
Cahová Ludmila		1	1947	1948			
Cigánek Vít		17	1986	2003			
Cigánková Ludmila		21	1990	2011			MD 1995 - 1997
Černá Jana		1	1969	1970			
Čtvrtlík Vladimír		1	1964	1965			
Čupa Ladislav		1	1974	1975			

Dědinová Blanka		4	1949	1953			
Dokoupilová Libuše		3	1948	1951			
Doležel Josef		3	1965	1968			
Doleželová Zdena		3	1979	1982			
Doskočilová Jara-Lada		2	1947	1949			
Dubová Eugenie		3	1988	1990	2000	2001	zástup 2000-01, 5 měs.
Fic Jan		5	1945	1950			ředitel
Fleissigová Alena		23	1974	1997			
Fohlerová Karla		4	1965	1969			
Frömllová Svatoslava		23	1945	1968			
Georgiadu Ludmila		2	1966	1968			
Geratová Irena	Filipová	8	1960	1968			
Hájková Anežka	Bílá	4	1962	1966			
Hájková Věra		3	1968	1971			
Havlíčková Bohumila		2	1973	1975			
Heinrichová Marie		11	1950	1961			
Helekalová Drahomíra		5	1954	1959			
Herman Zdeněk		1	1946	1947			
Holá Eva		1	1968	1969			
Horalíková Ludmila	Štenclová	1	1987	1988			
Hornišlová Drahomíra		23	1977	2000			
Hostašová Naděžda		1	1983	1984			
Hostičková Iva		15	1964	1979			
Hrušková Anna		2	1980	1982			
Hudcová Růžena		1	1980	1981			
Hulová Jana		1	1989	1990			
Humlová Eva	Zatloukalová	3	1970	1973			
Chudá Hana	Holíková	5	2006	2011			
Ivaničová Olga		1	1999	2000			
Janoušková A.		1	1947	1948			
Jurková Dagmar		1	1963	1964			

Kallerová Šárka		16	1995	2011			MD 1997-2000
Kaločová Ema		3	2003	2006			
Kasal Jindřich		15	1958	1973			
Konrádová Marie		1	1946	1947			
Krejčířiková Eva		1	1954	1955			
Krestýn Jaroslav		7	1975	1978	2007	2011	
Krestýnová Anežka		3	1974	1977			
Krestýnová Jaroslava		34	1977	2011			1977 - 2000 vych. ŠD
Kryl Konrád		4	1967	1971			
Kryl Radomil		12	1999	2011			
Krylová Jarmila		12	1948	1960			
Kubálková Jarmila		1	1969	1970			
Kučerová Zdena	Janošíková	1	1946	1947			
Kuchařová Vlasta		4	1995	1999			
Kunešová Iveta		3	1994	1997			
Ledvinová V.		1	1946	1947			
Leixnerová Karla		2	1972	1974			
Léповá Blanka		1	1960	1961			
Loubalová Ivona	Novotná	9	1997	2006			MD 2001-2006
Loutocká Zuzana		3	1992	1994	2005	2006	zástup 2005-06, 3 měs.
Luňáčková Karla	Svobodová	10	2001	2011			MD 2008-2011
Mádr Jan		1	1969	1970			
Machová Eva		3	1988	1991			
Makas Miloslav		39	1947	1986			
Medunová Marcela		1	2008	2009			8 měsíců
Mertová Eva		1	1987	1988			vych. ŠD
Minaříková Marie		1	1945	1946			
Mohapl Vladimír		1	1951	1952			
Náhlíková Olga		1	1980	1981			
Navrátil Zdeněk		1	1965	1966			
Navrátilová	Sovišová	2	1964	1966			

Navrátilová Eva		2	2009	2011			zástupy 2005,2007,2008
Nedbalová Marie		1	1972	1973	1977	1977	
Nováčková Lydie		24	1969	1992	1995	1996	1995-96 zástup
Nováková Ludmila		1	1958	1959			
Obdržálková Milada	Pejpková	3	1957	1960			
Ondrejковиčová Helena		1	1960	1961			
Pánková Liběna		8	1992	2000			MD 1995-1996
Pauzarová Jana		1	1968	1969			
Pecherová Silvie		1	2010	2011			
Pechová Jana	Králová	1	1961	1962			
Plšková Ludmila		23	1988	2011			
Polášková Anna		1	1995	1996			
Požizková Hana		3	2008	2011			
Přichystal Antonín		1	1949	1950			
Ptáčková Zdena		3	1967	1970			
Řeháková Helena	Kyselá	12	1964	1967	1968	1977	3 měsíce 1989
Řeřuchová Marie		3	2008	2011			
Sedláčková Ludmila	Benýšková	3	1957	1960			
Solovská Zdeňka		21	1989	2010			1989-1998 vych. ŠD
Soviarová Jitka	Balcárková	11	2000	2011			MD 2008-2011
Svobodová Klára		1	2006	2007			3 měsíce
Svobodová M.		1	1947	1948			
Svobodová Pavla		1	1988	1989			
Šenková Cecilie	Kropáčková	1	1958	1959			
Šišková Zdena		1	1964	1965			
Škorpíková D.	Zahradníčková	1	1977	1978			
Škráčková Ludmila		2	1996	1998			
Šrubařová Jiřina	Bokůvková	4	1946	1950			
Trávníková Jaroslava	Zaorálková	37	1970	2007			
Tučková Jar.	Friebová	1	1981	1982			
Vaňurová Libuše		3	1961	1964			

Vlčková Ivana		18	1969	1987			
Vohralík Ladislav		15	1971	1986			
Vohralíková Marie		35	1973	2008			MD 1976-1978
Vojnarová	Čejková	1	1973	1974			
Vrba Jan			1948	1966			řed. 1948-53, z.ř. 1958-66
Vrtek Josef		4	1947	1951			ředitel stf. školy 1950 -1951
Vybíhalová Marie		2	1988	1990			
Vyhnálek Jaroslav		31	1946	1948	1953	1982	
Vyhnálek Ladislav		29	1982	2011			
Výkrutová Jana		1	1967	1968			
Zavadil Miloslav		1	2008	2009			2 měsíce
Závodská Zdena		1	1967	1968			
Zbořilová Hana		1	1974	1975			
Zlámal Miloslav		2	1949	1951			
Žilová Blažena		1	1984	1985			

Méně než rok působili: Brandejsová, Drbalová, Dumbrovský, Dzuiková, Fiala, Horák, Hořínková, Kallerová, Kalabisová, Klusáková, Kocourková, Kostorková, Konečná, Kouřilová, Kropáč, Kunešová, Lonová, Machálková, Nesyba, Niesnerová, Obkrácel, Poštulková, ing. Prokop, Přikrylová, Puda, Rozsivalová, Řehák, Sléžková, Svobodová, Šeráková, Šenk, Šteifová-Trnková, Švábenská, Švábenský, Vetešik, Vrbová, Zavadil.

Zaměstnanci školy 2010-2011

Pedagogové:		
ředitel školy	Mgr. Ladislav Vyhnálek	
zástupce ředitele	Mgr. Radomil Kryl	
výchovný poradce	Mgr. Jaroslav Krestýn	
vyučující I. st.	Mgr. Šárka Kallerová	tř. uč. 1. tř.
	Silvie Pecherová	tř. uč. 2. tř.
	Jaroslava Krestýnová	tř. uč. 3. tř.
	Mgr. Ludmila Cigánková	tř. uč. 4. tř.
	Mgr. Marie Řeřuchová	tř. uč. 5. tř.
asistent pedagoga	Jitka Viktorinová, DiS	
vyučující II. st.	Mgr. Ludmila Plšková	tř. uč. 6. tř.
	Mgr. Eva Navrátilová	tř. uč. 7. tř.
	Mgr. Hana Chudá	tř. uč. 8. tř.
	Mgr. Hana Pořízková	tř. uč. 9. tř.
	Mgr. Karla Luňáčková	MD
	Mgr. Jitka Soviarová	MD
náboženství	P. Mgr. Pavel Hödl	
vedoucí vych. ŠD	Svatava Krylová	
vych. ŠD	Zdeňka Kallerová	
Provozní zaměstnanci:		
školnice	Ludmila Filipová	
prac. provozu	Ludmila Blechtová	
prac. provozu	Nataša Libánková	
Školní jídelna:		
vedoucí ŠJ	Jindřiška Navrátilová	
hlavní kuchařka	Jarmila Viktorinová	
prac. provozu	Ludmila Habrmanová	
prac. provozu	Daniela Libánková	
prac. provozu	Lenka Smékalová	

SRPŠ

V letech 1949 – 1950 vzniklo při Základní škole v Šumvaldě sdružení, které pod názvem Sdružení rodičů a přátel školy (SRPŠ) působí až doposud.

Nejdříve působilo pod záštitou Základní školy. Od 24.4.1992 bylo na základě Zakládací listiny registrováno na Ministerstvu vnitra jako samostatný právní subjekt a byly vydány Stanovy Sdružení rodičů a přátel školy při ZŠ v Šumvaldě.

Dalším významným datem je 19. duben roku 1996, kdy bylo našemu sdružení přiděleno IČO.

Členy se stávají zákonní zástupci dětí základní školy a jejich členství je schvalováno zástupci SRPŠ a ředitelem školy. Zásadní záležitosti týkající se členství, náplně činnosti a hospodaření jsou obsaženy v již zmiňovaných Stanovách občanského sdružení.

SRPŠ je dobrovolnou organizací a jeho posláním je podporovat činnost školy nad rámec, který jí poskytuje obec a stát. Popularizovat dobré výsledky práce školy na veřejnosti a působit zejména mezi rodiči žáků školy osvětovou činností.

„Propagace práce školy na veřejnosti“ - tato věta není jen fráze:

- Je to finanční podpora i odborná pomoc školní i mimoškolní činnosti žáků.
- Podpora talentovaných žáků školy při jejich účasti v soutěžích, na odborných soustředěních apod.
- Podporuje školu v jejím materiálním zabezpečení, organizuje dobrovolnou výpomoc občanů při činnosti školy.
- Zajištění kulturních akcí školy.
- Provozování hospodářské činnosti související s posláním sdružení.

Některé akce by se neuskutečnily nebýt úzké a dobré spolupráce s vedením školy.

Finanční prostředky SRPŠ tvoří členské příspěvky, výnosy pořádaných kulturně společenských akcí, sponzorské dary od jiných organizací a firem. Použití těchto prostředků je vždy projednáno a schváleno členy sdružení.

ČINNOST SRPŠ

Za celou svou éru SRPŠ pořádalo spoustu výletů nejen do okolí, ale také na Slovensko do Trenčianského Jastrabí, do obce, se kterou měla po mnoho let škola družbu. Pořádaly a stále se pořádají plesy, zájezdy do kin a divadel, maškarní karnevaly, soutěže v lyžování, letní zábavy. SRPŠ přispívalo na plavecké a lyžařské výcviky i pionýrské tábory. Konaly se různé besedy pro dívky, přednášky o zdravotědě a vlivu prostředí na výchovu dětí. Často se v rámci výletu do Prahy navštěvoval pomník šumvalského rodáka Aleše Balcárka. Tradičním býval i Bedřichovský lyžařský přebor, který se každoročně konal mezi družstvem základní školy a lyžařským družstvem JZD. K pravidelným akcím také patřily májové oslavy a Den tělovýchovy, jež v současné době známe pod názvem „Tělovýchovná akademie“. Během let přibýly i nové akce jako je „Drakiáda“ a „Pálení čarodějnic“. Byly založeny různé kroužky, např. kroužek šití, pletení nebo vaření, jejichž vedoucími se stali samotní členové SRPŠ. Členové se podíleli také na úpravě a péči o zeleň v obci. Pomáhalo se i při přístavbě školní budovy. Mezi oblíbené patřily zájezdy na bazény do Břidličné či Mohelnice, na dopravní hřiště nebo na Praděd.

Díky získaným finančním prostředkům se během let podařilo zakoupit např. zahradní frézu, magnetofon, lyžařskou výbavu pro děti, putovní pohár jako hlavní cena v nohejbale, pingpongový stůl, šicí stroj, diaprojektor, videokameru a spoustu dalších. SRPŠ i nadále pokračuje ve své činnosti v tomto trendu a nadále pravidelně přispívá dětem na knížky, učební pomůcky a odměny pro vycházející žáky. Nakupují se odměny nejlepším žákům a sportovcům, účastníkům různých soutěží. Chystáme mikulášské balíčky a při různých soutěžích a hrách je pro děti vždy nachystáno občerstvení a balíček. Nemalé částky věnujeme i školní družině.

SRPŠ V LETECH

Zakladatelkou sdružení byla v roce 1949 paní Jana Kyselá, která se stala také jejím předsedou. Dala dohromady skvělý tým rodičů, jejichž děti v té době chodily na naši školu a velmi aktivně se podílely na kulturním dění v obci, čímž se zase o kousek pozvedla sociální úroveň obce. Paní Kyselá zde působila až do roku 1964, kdy štafetu předala Ing. Rostislavu Hejnému. Ten se stejnou vervou a ochotou vykonával práci pro SRPŠ, jak nejlépe to jen šlo až do roku 1976, kdy se stěhoval do Prahy. Tehdy do předsednictví sdružení nastoupil Ing. Vladimír Vepřík, jehož působení v SRPŠ bylo až do roku 1987. Díky jeho aktivitě se podařilo pro děti získat nemalé finanční prostředky. Po deseti letech předal funkci panu Ing. Stanislavu Wiedermannovi, který SRPŠ předsedal v letech 1987 až 1995. Ten ve skvělé spolupráci se školou pokračoval. Během roku 1996 to byla paní Alena Plášková, která ovšem tuto činnost pro osobní důvody nemohla vykonávat déle než jeden rok a předala své žezlo paní Zdeňce Štybnerové. Práce sdružení pod jejím vedením pokračovala od r. 1997 celých 8 let až do roku 2001. Tehdy její děti vyšly ze základní školy. Předsednické žezlo převzala Blanka Heřmanovská a působila v SRPŠ až do roku 2009. Od tohoto roku až do současnosti je předsedkyní SRPŠ Iveta Kokošková.

Od svého založení se v tomto družení vystřídal mnoho velmi aktivních rodičů. Pomáhali a pomáhají při přípravě akcí, někteří se podílejí jako sponzoři, někteří sponzory oslovují, rozhodují o čerpání a rozdělení finančních prostředků.

Nedá se ani slovy vyjádřit poděkování všem, kteří to se školou v Šumvaldě a jejími dětmi mysleli a myslí dobře. Leckterá městská škola by nám jistě mohla takovou spolupráci s rodiči i školou závidět.

Vyjmenovat všechny členy by byl nadlidský úkol, neboť se od roku 1949 nedochovaly všechny záznamy ze schůzek, a tak alespoň zmíníme ty členy SRPŠ, o kterých s jistotou víme, že se velmi aktivně podíleli a podílí na činnosti ve sdružení.

Podle dochovaných záznamů patřily mezi členy také:

J.Axmanová, M.Balcárková, J.Bartoněk, Jitka Bartoňková, Jiřina Bartoňková, K.Bartoňková, Z.Bartoňková, J.Bedaňová, Ing.I.Berková, p. Berková, L.Blechtová, J.Blumtrítová, D.Bradová, M.Brázdová, V. Buxbaumová, H.Centeková, L.Cigánek, L.Čaja, J.Čech, I.Číková, Ž.Čurdová, A.Dittrichová, M.Dobrozemská, B.Dubová, P.Dubová, L.Filipová, L.Guxová, R.Guxová, J.Hartmannová, J.Hejná, Z.Hejný, B.Heřmanovská, L.Heřmanovská, J.Heřmanovský, J.Honig, J.Hönigschmiedová, Ing. J.Horáková, J.Horák, F.Hynek, D.Chlebníčková, J.Jedličková, L.Kaller, Š.Kallerová, Ing. Z.Kohl, E.Kolářová, S.Kouřil, Ing.J.Krestýn, M.Krestýn, H.Krestýnová, J.Krestýnová, J.Krill, A.Kyselá, I.Kyselá, L.Kyselá, M.Makas, M.Maitnerová, Z.Maitnerová, A.Máslerová, Z.Máslerová, M.Menšík, J.Mrázová, p.Nerušil, V.Nikl, Mudr.P.Niklová, P.Niklová, A.Novotná, J.Ospálková, P.Ošťádal, D.Ošťádalová, Z.Pavelová, P.Pazdera,

H.Pazderová, I.Pešatová, A.Plášková, F.Pospíšil, M.Poštulka, H.Ptáčnicková, A.Riedlová, L.Riedlová, Ing.A.Richter, J.Richterová, J.Seidl, J.Schwanzerová, M.Smrček, V.Smrčková, Z.Solovská, J.Solovský, I.Spirutová, A.Straková, L.Straková, J.Suchá, J.Sušeň, K.Svoboda, J.Šenková, E.Šenková, J.Špičková, Y.Štenclová, M.Štěpán, Z.Štybnerová, A.Valouchová, J.Vepříková, K.Vepřík, L.Vepřík, J.Viktorinová, M.Vorlová, V.Wiedermann, A.Wiedermannová a další.

ŠKOLNÍ DRUŽINA

Školní družina v Základní škole Šumvald začala svoji činnost 1. září 1977. Rodičům byla sdělena tehdy zpráva v Šumvaldských novinách, že pokud chtějí, aby jejich děti chodící do 1. až 5. třídy navštěvovaly ŠD, mají se dostavit na MNV v Šumvaldě a vyzvednout zápisní lístek. Ten pak řádně vyplněný a potvrzený zaměstnavatelem matky měli odevzdat do 15.8. na MNV. Dnes už rozhodnutí o přijetí žáka do školní družiny náleží řediteli školy.

Ve školním roce 1977 - 1978 bylo otevřeno jedno oddělení, které vedla vedoucí vychovatelka Jaroslava Krestýnová. Následujícího roku pro velký počet zájemců pak bylo zřízeno druhé oddělení a tento stav, kdy školní družina má dvě oddělení, trvá dodnes.

Jaká byla a je činnost školní družiny? Ačkoli děti již ukončí vyučování, je jejich zaměstnání stále pokračováním školního vzdělávání. Ovšem jinými formami a metodami. Takže se vyučuje hudební výchova, výtvarná výchova, literární výchova, dramatická výchova, tělesná výchova, praktické činnosti a jiné. Jenže děti nejsou zkoušené, nepíší prověrky, ale v podstatě si svoje poznatky, vědomosti a dovednosti prohlubují formou her.

Samozřejmě je čas i na zábavu, k tomu slouží různé stavebnice, hračky, modely nebo osobní počítač připojený k internetu.

Největší oblibu u dětí získaly tyto činnosti: vaření a pečení ve školní cvičné kuchyni, sportování v tělocvičně a prostoru kolem školy, dětské karnevaly, vánoční besídky, udržování velikonočních zvyků a tradic, přírodopisné vycházky, výtvarná tvorba spojená i s prezentací na soutěžích DDM Uničov, pomoc při výzdobě sálu na společenské akce v obci, pravidelná účast na tělovýchovné akademii, vítání občánků v součinnosti s kulturní komisí Obce Šumvald, besedy s občany, dramatická příprava, soutěže ve zpěvu a tanci, módní přehlídky, tajemná noc ve školní družině atd.

Po dobu existence pracovaly jako vychovatelky ve školní družině Základní školy v Šumvaldě: Jaroslava Krestýnová, F. Kocourková, J. Nedbalová, Ludmila Vrbová, Zdenka Doležalová, Anna Hrušková, Růžena Hudcová, Jarmila Friebová (Tučková), Zdeňka Bačíková, Eva Mertová, Eugenie Dubová, Adéla Šeráková, Věra Kalabisová, Jana Kobylková (Hulová), Františka Machálková, Zdeňka Solovská, Svatava Krylová, Zdenka Kallerová.

Významní žáci

S historií obce Šumvald je spojena celá řada významných osobností. Jejich život a dílo již bylo při různých příležitostech prezentováno. Proto některé z nich pouze připomínáme.

Aleš Balcárek (básník)

Monsignore Adolf Honig (generál duchovní)

Leopold Šrubař (hudebník, kapelník dechovky)

Prof. MUDr. Boleslav Wiedermann, CSc. (lékař, přednosta I. interní kliniky)

Zikmund Suchý (hudební skladatel)

Franz Lehár (otec hudebního skladatele F. Lehára)

František Neužil (spisovatel)

Kuneš Sontag (ministr čs. vlády)

Dále vám představíme naše žáky, kteří dosáhli významných úspěchů v různých oblastech společenského života. Zaměřili jsme se na dobu současnou a relativně nedávnou. Mnozí z nich mají kariéru teprve před sebou.

Bartek Jan (*19.7.1947)

Atlet – oštěpař. Začínal v Lokomotivě Šumperk (1960–64), poté Lokomotiva Olomouc (1965–67). Trenérem byl B. Kyselý. Dále působil v Dukle Banská Bystrica (1968–75) a TŽ Třinec (1976–79). Bohatou kariéru zakončil v Lokomotivě Olomouc (1980 - 1985). Mistr republiky 1978. Držitel čs. rekordu 79,78m (1969). Reprezentoval v 5 mezinárodních utkáních (1969-73) z toho 1x v EP. Žije ve Štěpánově.

Bartoněk Tomáš (*9.10.1979)

Sportovní střelba. Mistr ČR AVZO Kutná Hora – stojí do 14 let (1993). V letech 2000 až 2007 se účastnil řady mezinárodních soutěží. Rok 2001: Mezinárodní mistrovství Chorvatska – 1. místo, Světový pohár – Miláno – 1.místo družstev, BULLY-LES-MINES – Francie – 1. místo. Rok 2002: Mezinárodní závod – Maďarsko, JVUK Minsko. Rok 2003: Mistrovství Evropy – Göteborg, Švédsko – 1. místo družstev, Mistrovství Evropy – Talin, Estonsko, Mezinárodní závod – Dortmund. Rok 2005: Mistrovství Evropy – Estonsko, Světový pohár – Atlanta, USA, Mnichov, Miláno, Mistrovství Evropy Bělehrad. Rok 2006: soustředění v Izraeli, mezinárodní závody – Berlín atd. Reprezentant ČR.

Berka Pavel (*5.12.1964)

Sportovní střelba. Národní finále Sokolov (1980) – vítěz žáků – stojí 30 ran. Dvakrát vítěz na Mistrovství ČR AVZO – vzduchová pistole (2006, 2007).

PhDr. Čajová Jaroslava (*13.4.1952)

Překladatelka a tlumočnice španělského jazyka. Několikrát doprovázela vládní delegace (např. do Jižní Ameriky). Majitelka překladatelské agentury a nakladatelství JANUA zaměřené na vzdělávání a osvětu. Vydala několik titulů k historii Šumvaldu a regionu (Zapomenuté pohraničí), k Alši Balcárkovi (Naděje nezhylná, Dokud básník zpívá), k regionu (Jakub Lolek, Rok v naší chalupě). Iniciátorka založení „Společnosti Alše Balcárka“. Pořádá pravidelné vzpomínky na Jana Palacha. Uspořádala několik literárních soutěží (O cenu Jana Masaryka, k výročí A. Balcárka a Josefa Jungmanna).

Havelka Miloslav (*12.8.1982)

Sportovní střelba. Vítěz mistrovství ČR AVZO Kutná Hora 1994 leže do 12 let. Mistrovství ČR AVZO Trnava – vzduchová pistole – 1. místo.

Havlíček Marek (*29.9.1995)

Všestranný sportovní talent. S kopanou začínal v SK Uničov jako brankář. V hodinách tělesné výchovy se věnoval atletice. Vynikl ve skoku vysokém. Na okresních závodech v Olomouci (30.9.2010) skočil 175 cm. Byl zaregistrován v AK Olomouc a 2.11.2010 zvítězil ve skokanské soutěži na Mistrovství republiky družstev st. žáků. výkonem 184 cm. V soutěži „O šumvaldské srdce“ skočil 185 cm. Od července 2011 je fotbalistou Sigy Olomouc. Třikrát „Nejlepší sportovec školy“.

Hejný Jan (*28.8.1961)

Sportovní střelba. Národní finále, Strážnice 1978 – 1. místo družstev a vítěz jednotlivců.

Hejný Pavel (*6.4.1962)

Absolvent uničovského gymnázia a Gymnázia v Jevíčku (1976-80). Vystudoval Univerzitu T. G. Shevchenka v Kievě – obor Mezinárodní ekonomické vztahy (1980-85). Po krátkém působení v Praze se vydal do USA. Zjistil, že neumí nic. Vlastní prací, úsilím a učením se z uklízeče po hotelích stal počítačovým a telekomunikačním expertem. Zastával pozice vysokých manažerů u několika firem (Steward, MCI/WorldCom, IBM atd.) po celých státech. Založil vlastní firmu PHI, Inc. V roce 2008 se vrátil do ČR. Pracoval pro IBM jako Business Manager pro celou Střední Evropu a Jižní Ameriku. Životní krédo: „Važ si každého člověka a každé práce, pamatuj, odkud jsi vzešel.“

Hejný Tomáš (*27.4.1993)

Sportovní střelba. Mistrovství ČR AVZO 2005 Hanušovice do 12 let – 1. místo.

Heřmanovská Hana (*30.3.2000)

Sestra Tomáše H. Všestranný sportovní talent – možná budoucí šampiónka. Věnuje se atletice – přespolní běh. V roce 2010 přeborník Severní Moravy a Slezska, Olomouckého kraje. Začala s dráhovou cyklistikou – 3. místo v ČR (2011).

Heřmanovský Ivo (*13.3.1969)

Se silniční cyklistikou a cyklokrosem začínal v TSM Uničov. V časovce družstev ml. dorostu 2. místo v ČSR (1985). Reprezentant ČSSR (závodil v NDR a Polsku). Člen Favoritu Brno a Dukly Brno.

Heřmanovský Jiří (*15.4.1973)

Jako jeho starší bratr Ivo začínal s cyklistikou v TSM Uničov. Mnohonásobný přeborník ČSR a ČSSR v jednotlivcích i družstvech (1985 – 1x, 1987 – 3x, 1989 – 2x). K tomu řada stříbrných a bronzových umístění. Severomoravský pohár (1985 – 1. m., 1986 – 2.m.). Reprezentant ČSSR - závody v NDR, Itálii, Maďarsku. Člen Favoritu Brno. Závodil také v cyklokrosu. Třikrát „Nejlepší sportovec Uničova“ a „Nejlepší sportovec školy“.

Heřmanovský Tomáš (*10.6.1995)

K silniční a především dráhové cyklistice jej přivedl otec Ivo Heřmanovský – nyní trenér. Tomáš je mnohonásobný mistr ČR na dráze (2009 – 4x, 2010 – 1x, 2011 – 3x). Obsadil také řadu 2. a 3. míst. Vítěz Českého poháru 2009 a 2011. Druhé místo v r. 2010. Na V. letní olympiádě dětí a mládeže ČR (2011) získal 3 zlaté medaile.

Prof. JUDr. Filip Jan, CSc. (*17.11.1950)

Vysokoškolský pedagog, ústavní právník, autor řady publikací v oboru ústavního práva. Vystudoval Právnickou fakultu UJEP (dnes MU) v Brně. Ještě při studiu začal na fakultě působit jako asistent. V r. 1975 získal titul JUDr. V r. 1992 se habilitoval prací „Základní otázky práva v ČSFR“. Titul profesora ústavního práva získal v r. 1998. Od r. 1995 vedoucím Katedry ústavního práva a politiky. V dnešní době patří

k nejvýznamnějším konstitucionalistům u nás. Externí spolupracovník legislativního odboru Kanceláře Senátu. Řadu let byl členem Legislativní rady vlády a r. 1995 jmenován expertem Rady bezpečnosti OSN. Absolvoval přes tři desítky zahraničních stáží a vydal několik set odborných publikací.

Prof. PhDr. Frömel Karel, DrCs (*23.12.1941)

Vysokoškolský pedagog na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci. Zaměřuje se především na pohybovou aktivitu a školní tělesnou výchovu. Docent v oboru kinantropologie (1984), doktor věd v oboru pedagogika (1992), profesor kinantropologie (1997). Vedoucí Institutu aktivního životního stylu a Centra kinantropologického výzkumu. Statutární profesor AWF v Katowicích. Člen několika vědeckých rad a odborných komisí u nás i v zahraničí. Publikoval 665 vědeckých a odborných prací. Spolupracuje se zahraničními pracovišti v Polsku, Slovensku, Německu, Švédsku, Velké Británii, Austrálii atd. Dlouhodobě působil jako trenér extraligových družstev ve volejbale.

Kyselý Bohumil (*28.4.1942)

Věnoval se atletice – hod oštěpem. Se svými kamarády školáky Janem Bartkem a Janem Filipem vybudovali vlastní „atletický areál“ za humny (za Sokolským stadionem). Říkali mu Strahov. Jako závodník a trenér prošel několika oddíly: LP Šumperk (1958-62), RH Pardubice (1963), Lokomotiva Olomouc (1964-68), TŽ Třinec (1969-84). V roce 1959 patřil do elity oštěpařů ČSSR – dorostenecký rekord 67,17m (2. místo evropských tabulek). Osobní rekord 77,02m (1972). Ze zdravotních důvodů přešel na trenérskou dráhu (G. Valent, J. Bartek, J. Kolář, D. Dryeová). Našel zalíbení v silniční cyklistice. Absolvoval několik dálkových jízd nonstop kolem republiky. Vrcholný výkon – 2122 km za 147 hodin (2002). Působí v Třinci. Na návštěvy Šumvaldu jezdí zásadně na kole.

Ing. Lachnit František, Ph.D. (*20.3.1952)

Vysokoškolský pedagog. Česká zemědělská univerzita v Praze – Technická fakulta. Člen akademického senátu. Autor řady článků a publikací v oblasti pozemní dopravy a vozidel.

Koňárek Adam (*23.5.1978)

Sportovní střelba. Vítěz mistrovství ČR AVZO Kutná Hora 1994 leže do 16 let a stoje 40 ran.

Krestýn Zdeněk (*7.2.1964)

Sportovní střelba. Celostátní spartakiádní soutěž Bratislava 1979 – 1. místo družstev. Národní finále ve Strážnici – dorost – 1. místo družstev.

Ošťádal Jaroslav (*25.4.1964)

Sportovní střelba. Národní finále Sokolov 1980 – dorost 40 ran – 1. místo. Celostátní spartakiádní soutěž Bratislava 1979 – 1. místo družstev a vítěz jednotlivců.

Pešát Milan (*3.2.1995)

Bikros – BMX. Od 11 let členem biketeamu Uničov. Mistr republiky BMX 2007. Mistrovství Evropy v Klatovech (2007) – 7. místo. V Českomoravském poháru BMX (2011) se umísťuje na předních místech (Uničov – 3. místo, Pardubice – 2. místo).

Richterová Monika (*15.4.1983)

Sportovní střelba. Několikanásobná přebornice ČR. Celostátní přebor AVZO Beroun 1995 do 12 let, Mistrovství ČR AVZO Kutná Hora 1993 – družstvo dívek do 14 let, Mistrovství ČR AVZO Trnava u Zlína do 14 let leže.

Ryšánková Irena (*26.10.1989)

Všestranně nadaná a pracovitá žákyně. Reprezentovala ZŠ Šumvald ve vědomostních, sportovních a hudebních soutěžích v krajských a celostátních kolech. V roce 2005 (9.tř.) získala titul „Talent Olomouckého kraje“. Vystudovala Gymnázium Šternberk - rakouská sekce (2005-2009). Nyní studentka Filozofické fakulty MU v Brně, obor Skandinávská studia a současně Právnické fakulty, obor Právo a právní věda. Pracuje na projektu „Imigrační politika České republiky a Švédska“. Kariéru má před sebou.

Směkalová Eva (*28.8.1982)

Atletika – hod oštěpem. Členka TJ Lokomotiva Olomouc. Dvojnásobná mistryně republiky (st. žákyně, dorostenky) – 1978, 1979. Dodnes drží klubový rekord TJ Lokomotiva Olomouc starších žákyň (39,16 m). Provdaná Valíčková.

Šenková Eva (*26.10.1980)

Sportovní střelba. Mistrovství ČR AVZO Kutná Hora 1993 – 1. místo družstev. Provdaná Axmannová.

Šenk Josef (*23.1.1990)

Sportovní střelba. Mistrovství ČR AVZO Znojmo do 12 let – 1. místo.

Vohralík Petr, pplk. (*12. 6. 1972)

Vystudoval Vojenské gymnázium Jana Žižky z Trocnova v Opavě (1986-90). V průběhu studia na Vojenské akademii Antonína Zápotockého v Brně se rozhodl pro zahraniční studium na prestižní Vojenské akademii USA ve West Pointu. V roce 1997 byl prvním absolventem této školy z celého bývalého „východního bloku“. V současnosti působí v Liberci jako náčelník štábu mezinárodního velitelství brigády radiční, chemické a biologické ochrany pro Spojenecký sbor rychlé reakce se sídlem v Innsworth, Velká Británie. Jako vojenský poradce se zúčastnil již několika zahraničních operací NATO.

Wiedermann Ivo (*2.6.1972)

S cyklistikou začínal v TSM Uničov. Úspěchy v časovce družstev na přeborech ČSSR a ČSR (1986 – 2. m., 1987 – 3. m., 1988 – 2. m.). Člen Favoritu Brno.

Nejlepší žák a sportovec školy

rok	Nejlepší žák	Nejlepší sportovec
2011	Jaroš David, 9. tř.	Havlíček Marek, 9. tř.
2010	Berková Kateřina, 9. tř.	Havlíček Marek, 8. tř.
2009	Chlebníček Jan, 9. tř.	Hejný Daniel, 9. tř.
2008	Bartoňková Pavlína, 9. tř.	Havlíček Marek, 6. tř.
2007	Brachtlová Veronika, 9. tř.	Olbrich Roman, 9. tř.
2006	Maitnerová Michaela, 9. tř.	Lolek Roman, 9. tř.
2005	Ryšánková Irena, 9. tř.	Lolek Roman, 8. tř.
2004	Krylová Radka, 9. tř.	Krestýn Jiří, 9. tř.
2003	Libánková Šárka, 8. tř.	Libánková Šárka, 8. tř.
2002	Bahounková Hana, 9. tř.	Libánková Šárka, 7. tř.
2001	Coufal Petr, 9. tř.	Coufal Petr, 9. tř.
2000	Bahounková Petra, 9. tř.	Samková Jana, 9. tř.
1999	Pechová Jana, 9. tř.	Heinz Lukáš, 9. tř.
1998	Petříková Žaneta, 9. tř.	Bartoněk Petr, 9. tř.
1997	Blaháková Marcela, 9. tř.	Hejný Jiří, 9. tř.
1996	Bartoněk Petr, 7. tř.	Brázda Antonín, 8. tř., Buxbaum Martin, 8. tř.
1995	Trčková Jana, 8. tř.	Bačík František, 8. tř., Kokošková Eva, 8. tř.
1994	Vohralík Michal, 8. tř.	Bartoš Jiří, 8. tř., Pazderová Petra, 8. tř.
1993	Nemravová Jarmila, 8. tř.	Bartoněk Jan, 8. tř., Heřmanovská Jitka, 8. tř.
1992	Balcárková Jitka, 8. tř.	Heřmanovská Jitka, 7. tř.
1991	Habrman Vilém, 8. tř.	Štěpán Miroslav, 8. tř., Pišek Ladislav, 8. tř. Habrman Vilém, 8. tř.
1990	Solovská Zdenka, 8. tř.	Heblák Roman, 8. tř.
1989	Štencel Jiří, 8. tř.	Zatloukal Luděk, 8. tř., Tulis Jiří, 8. tř.
1988	Vohralíková Lenka, 8. tř.	Koňárek Josef, 8. tř.
1987	Krestýnová Alena, 8. tř.	Smrček Josef, 8. tř., Heřmanovský Jiří, 8. tř.
1986	Heřmanovský Jiří, 7. tř.	Heřmanovský Jiří, 7. tř.
1985	Vohralík Petr, 7. tř.	Heřmanovský Jiří, 6. tř.
1984	Vorel Viktor, 8. tř.	Smrčková Věra, 8. tř., Ošťádal Petr, 8. tř., Vohralík Petr, 6. tř., Wiederman Ivo, 6. tř.
1983	Ulmann Antonín, 8. tř.	Heřmanovský Ivo, 8. tř.
1980		Berka Pavel, 9. tř.
1979		Ošťádal Jaroslav, 9. tř., Krestýn Zdeněk, 9. tř.
1973		Suchý Jiří, 8. tř.
1972		Frömel Ivo, 9. tř.

Absolventi školy

1953/1954

9. ročník (JUK)
 Bluma Alois
 Dubovský Josef
 Hanáček Josef
 Heber Jaroslav
 Kaller Jaroslav
 Palánek Čestmír
 Poštulka Stanislav
 Říhošek Vladimír
 Štencel Miloslav
 Večerka Josef
 Axmannová Božena
 Bartoňková Zdeňka
 Fuchsová Anna
 Hošková Jaruška
 Kobzová Milada
 Kyselá Jaroslava
 Popelková Drahomíra
 Rašendorferová Zdeňka
 Suchá Naděžda
 Valigurová Jana
 8. ročník
 Bartoněk Jaroslav
 Bartoněk Karel
 Brachtl Jan ml.
 Brachtl Jan st.
 Dubový Miloslav
 Heisler Rudolf
 Köhler Herbert
 Kyselý František
 Martínek Jaroslav
 Popelka Oldřich
 Riedl Jan
 Solař Albert
 Straka František
 Suchý Miroslav
 Šenk Stanislav
 Štencel Gustav
 Vepřík Jan
 Vepřík Jaroslav
 Vrba Lubomír
 Axmannová Drahoslava
 Bartoňková Marie
 Bradová Marie
 Filipová Ludmila
 Havelková Marie
 Hebrová Jiřina
 Kyselá Lydie
 Příkopová Drahomíra
 Richtrová Marie
 Šenková Jarmila
 Šenková Marie

1954/1955

8. ročník
 Bartoněk Jiří
 Frömel Karel

Havelka Jan
 Kaller František
 Kyselý Radomír
 Ošťádal František
 Richter Bohumil
 Štencel Jan
 Feiková Helga
 Habermannová Ludmila
 Kallerová Ludmila
 Kreislová Ludmila
 Krestýnová Jarmila
 Krestýnová Jaroslava
 Plháčková Jarmila
 Rašendorferová Vlasta
 Smrčková Emilie
 Šenková Emilie
 Vepříková Marie
 Wiedermannová Miloslava
 Čamek Jan
 Kantor Bohumil
 Popelka Zdeněk
 Procházka Alexander
 Říha Jiří
 Urbášek Antonín
 Bradová Libuše
 Hejná Emilie
 Maitnerová Ludmila

1955/1956

8. ročník
 Dudek Stanislav
 Horák Jan
 Hubáček Jiří
 Kobylka Petr
 Kouřil Vladimír
 Liepold František
 Popelka Albín
 Riedl Josef
 Smékal Milan
 Smrček Oldřich
 Solař Karel
 Blaháčková Ludmila
 Hamplová Helena
 Hošková Libuše
 Krestýnová Alena
 Kyselá Zdenka
 Maitnerová Milena
 Niklová Drahomíra
 Poštulková Věra
 Příkopová Helena
 Ptáčková Anna
 Říhová Marie
 Straková Jaroslava
 Vavrdová Drahomíra
 Wiedermannová Anna
 Bartek Cyril
 Bedrava Miroslav
 Heidenreich Karel

Kyselý Bohumil
 Švéda František
 Knappová Ludmila
 Liepoldová Inge
 Pospíšilová Drahomíra
 Šenková Eva

1956/1957

8. ročník
 Blažek Stanislav
 Kafka Jaroslav
 Kryl Miroslav
 Ošťádal Bohumil
 Polc Josef
 Popelka Antonín
 Seidl Jan
 Smékal Jaroslav
 Solař Karel
 Straka Jan
 Straka Jaroslav
 Vepřík Lubomír
 Axmannová Ludmila
 Bartlová Karla
 Bartoňková Růžena
 Bradová Helena
 Brachtlová Eva
 Endlicherová Irena
 Frömllová Jana
 Havelková Zdenka
 Niklová Marie
 Sachovna Anna
 Vepříková Miroslava
 Wiedermannová Marie
 Habermann Josef
 Šenk Jan
 Blaháčková Marie
 Maitnerová Růžena
 Pospíšilová Eva
 Solařová Jana

1957/1958

8. ročník
 Balcárek Bohumil
 Bartoněk Jiří
 Danczioski Jaroslav
 Honig Jan
 Horák Jaroslav
 Jedlička Jiří
 Kaller Zdeněk
 Kyselý Miroslav
 Kyselý Vladimír
 Mořka František
 Ptáček František
 Solař Karel
 Vepřík František
 Viček Jaroslav
 Bartoňková Marie
 Brachtlová Eva

Čechová Marie
Habermannová Anna
Havelková Marie
Kallerová Helena
Krestýnová Věra
Krylová Žofie
Popelková Helena
Poštulková Josefa
Suchá Ludmila
Štěpánová Libuše
Maitner Zdeněk
Ryšánková Jarmila

1958/1959

8. ročník
Brachtl Jaroslav
Hloch Jan
Krestýn Josef
Köhler Josef
Maitner František
Pešát Jiří
Popelka Stanislav
Seidl Karel
Šenk Zdeněk
Štencel Zdeněk
Vepřík Karel
Bartoňková Petruše
Brachtlová Jana
Hošková Alena
Kallerová Anna
Kobylková Věra
Kantorová Marie
Kyselá Helena
Martínková Ludmila
Ruprechtová Vladislava
Šenková Ludmila

1959/1960

8. ročník
Axman Bohumil
Bátěk František
Krestýn Jan
Kryl Jaroslav
Maitner Petr
Plachý Radoslav
Pospíšil František
Ryšánek Antonín
Dubová Jaroslava
Filipová Jiřina
Kyselá Alena
Popelková Jiřina
Suchá Zdeňka
Šenková Eva
Janků Jiří

1960/1961

9. ročník
Dubový Jan
Havelka Miloslav
Kaller Jan
Balcárková Dobromila

Jordová Marie
Kokošková Marie
Motková Věra
Ošťádalová Zdeňka
Peterová Božena
Šenková Jindřiška
Bartoňková Ludmila
Endlicherová Jana

1961/1962

9. ročník
Bartek Jan
Bartel František
Blažek Miroslav
Božek Karel
Brachtl Jan
Čech Ladislav
Dubový František
Hejný František
Kyselý Bořivoj
Ludvík Zdeněk
Mičulka Miroslav
Mikolka Ludvík
Peters Alois
Popelka Václav
Rusín Miroslav
Ryšánek Jan
Seidl Bohumil
Smrček Květoslav
Solař Jaroslav
Šenk František
Štěpán Miroslav
Viček Jiří
Wiedermann Lubomír
Wiedermann Václav
Bedravová Jana
Bradová Milada
Čtvrtlíková Soňa
Kallerová Jana
Kouřilová Bohumila
Krestýnová Dobromila
Liepoldová Helena
Nevěřilová Milada
Riedlová Božena
Šenková Jiřina
Viktorinová Milena
Beil František
Blažek Petr
Hloch Vlastislav
Horáková Marie

1962/1963

9. ročník
Blahák Jaroslav
Blažek Jan
Dubový Karel
Hönigschmied Bedřich
Hubáček Zdeněk
Jorda Jaroslav
Kaller František
Nikl Jan

Plachý Vlastimil
Popelka Ladislav
Poštulka Miroslav
Ruprecht Lubomír
Sušeň Jan
Šenk Karel
Viček Josef
Balcárková Marie
Blažková Jaroslava
Brachtlová Božena
Dubová Zdeňka
Filipová Marie
Hebrová Marie
Hubáčková Marie
Kallerová Marie
Kallerová Zdenka
Kokošková Jana
Krestýnová Marie
Krestýnová Olga
Nevěřilová Bohumila
Směkalová Ludmila
Šenková Jana
Ungrová Jana
Vepříková Anna
Hejný Zdeněk
Popelková Libuše

1963/1964

9. ročník
Beil Zdeněk
Kokoška Jan
Krestýn Miloslav
Krestýn Vojtěch
Minarik Jan
Nikl Vladimír
Richter Vlastimil
Smrček Milan
Solovský Jan
Suchý František
Šenk Lubomír
Berková Marie
Brachtlová Marie st.
Brachtlová Marie ml.
Kouřilová Ludmila
Krestýnová Marie
Kudová Eva
Kyselá Jana
Pechová Ludmila
Petříková Miloslava
Ryšánková Marie
Seidlová Marie
Šenková Ludmila
Tužičková Ludmila
Blažek Jan
Maitner Květoslav

1964/1965

9. ročník
Bedrava Jan
Dubový Jiří
Gux Josef

Hönigschmied František
 Kafka Vladimír
 Kobyłka Vladimír
 Krestýn František
 Josef Köhler
 Kyselý Jiří
 Maceček Václav
 Maitner Jiří
 Straka Stanislav
 Šenk Lubomír
 Šenk Josef
 Bartoňková Helena
 Brachtlová Svatoslava
 Danková Věra
 Filipová Jiřina
 Hejná Ludmila
 Husáková Marie
 Krestýnová Ludmila
 Kyselá Jana
 Kyselá Zdeňka
 Mazalová Helena
 Mičulková Jaroslava
 Nevěřilová Drahomíra
 Sušňová Irena
 Šenková Jaroslava ml.
 Šenková Jaroslava st.
 Tábořská Jarmila
 Vlčková Marie

1965/1966

9. ročník
 Berka Jiří
 Filip Hynek
 Filip Jan
 Flídr Jiří
 Hambálek Zdeněk
 Kouřil Svatopluk
 Krestýn Jaroslav
 Masluch Michal
 Poštulka Ladislav
 Poštulka Jan
 Seidl Josef
 Solovský Jaroslav
 Smékal František
 Štoppl Zdeněk
 Wiederman Stanislav
 Guxová Marie
 Hubáčková Alena
 Kobyliňská Karla
 Kokošková Božena
 Kyselá Drahomíra
 Kyselá Marie
 Ludvíková Jiřina
 Macečková Jiřina
 Maitnerová Danuše
 Ptáčková Eva
 Špičková Marie
 Wiedermanová Anna
 Pecha Ladislav
 Ungr Vojtěch
 Wiedermann Jaroslav

Kallerová Jarmila

1966/1967

9. ročník
 Bartek Pavel
 Hejný Zdeněk
 Krestýn Jaroslav
 Lachnit František
 Matěj Jaroslav
 Petera Václav
 Ryšánek Miroslav
 Tábořský Josef
 Ungr Jaroslav
 Vlček Jan
 Wiedermann Jan
 Bartlová Helena
 Blaháková Věra
 Čajová Jaroslava
 Hartmanová Marie
 Kařková Ludmila
 Kopečková Jana
 Köhlerová Marie
 Maitnerová Marie
 Makasová Ludmila
 Smékalová Marie
 Tužičková Radoslava
 Wiedermanová Božena
 Berka Lubomír
 Beilová Ludmila

1967/1968

9. ročník
 Blažek Lubomír
 Brachtl Jiří
 Čaja Karel
 Dubový Bohuslav
 Jorda Jiří
 Kyselý Jiří
 Maceček Jan
 Pecha Petr
 Petřík Josef
 Smékal Lubomír
 Štoppl Ladislav
 Axmanová Božena
 Blaháková Eva
 Brachtlová Marie
 Filipová Marie
 Filipová Vladislava
 Chlebničková Anna
 Krestýnová Ludmila
 Plachá Ludmila
 Polcová Hana
 Poštulková Marie
 Solovská Marie
 Sušňová Marie
 Šenková Jiřina
 Špičková Drahomíra
 Večeřová Božena
 Vlčková Olga
 Wiedermannová Marie
 Danko Vladimír

Hejný Zdeněk
 Ryšánek Milan
 Štopplová Vlasta

1968/1969

9. ročník
 Axman Miroslav
 Bartoněk Jan
 Blahák Bohumil
 Blažek Jaroslav
 Brachtl Jan
 Habrman Vilém
 Krestýn Jan
 Krestýn Jiří
 Makas Miloslav
 Matěj Josef
 Petřík Vlastimil
 Šenk Jaroslav
 Šenk Josef
 Tábořský Petr
 Vlček Luboš
 Axmanová Blažena
 Hönigschmiedová Marie
 Kokošková Jaroslava
 Mičkalová Blanka
 Minaríková Irena
 Riedlová Jana
 Smrčková Zdeňka
 Solařová Svatava
 Suchá Květoslava
 Štopplová Miloslava
 Ungrová Ivana
 Šenk Jaroslav
 Šenk Zdeněk

1969/1970

9. ročník
 Axmann Milan
 Bartl Josef
 Brachtl Pavel
 Kobyłka Miroslav
 Kyselý František
 Minarík Radomír
 Pešat Zdeněk
 Reichel Rostislav
 Šenk Jan
 Vyhňálek Jaroslav
 Bartoňková Ludmila
 Blaháková Alena
 Grusová Drahomíra
 Kouřilová Boleslava
 Krestýnová Marie st.
 Krestýnová Marie ml.
 Lachnitová Bohumila
 Richterová Helena
 Seidlová Anežka
 Štenclová Věra
 Maitner Zdeněk
 Smékal Miroslav
 Berková Jana
 Ulmannová Libuše

1970/1971

9. ročník
Čaja Lubomír
Grus Jaromír
Kobylka Miroslav
Köhler Jan
Suchý Josef
Špička Vlastislav
Štencel Bohuslav
Vlček František
Vyhňálek Ladislav
Dubová Marie
Husáková Jaroslava
Chlebničková Libuše
Krestýnová Jaroslava
Niklová Marcela
Petříková Marie
Poštulková Ludmila
Ryšánková Olga
Smrčková Marta
Šenková Helena
Šenková Jitka
Tužičková Eliška
Berka Miroslav
Smékal Jaroslav
Šenk Jiří
Danková Lenka
Masluchová Naděžda
Ungrová Eleonora

1971/1972

9. ročník
Bartoněk Pavel
Filip František
Frömel Ivo
Hejný Rostislav
Jedlička Milan
Jenáček Oldřich
Krestýn Květoslav
Krestýn Ladislav
Kyselý Lubomír
Richter Antonín
Smékal František
Sušeň Petr
Špička Jan
Táborský Zdeněk
Kallerová Štěpánka
Kyselá Ludmila
Olbrichová Jana
Suchá Marta
Wiedermannová Ludmila
Štoppl Rostislav
Danková Zlata
Janečková Věra
Jordová Jitka

1972/1973

9. ročník
Bartoněk Jiří
Brachtl Josef

Červinka Jiří
Hartman Petr
Hnilička Ladislav
Krestýn Jiří
Richter Rostislav
Smrček Jan
Straka Miroslav
Šenk Vladimír
Vyhňálek Petr
Zimmerman Rudolf
Bartlová Ludmila
Bartoňková Eva
Brachtlová Emilie
Krylová Jarmila
Kyselá Marie
Menšíková Ludmila
Poštulková Anna
Ptáčková Božena
Šenková Marie
Tužičková Jana
Ulmannová Hana
Jedlička Ladislav
Štoppl Milan
Unger Bohumil
Jordová Drahomíra

1973/1974

9. ročník
Bartoněk František
Bartoněk Petr
Brachtl Petr
Brachtl Zdeněk
Kohl Zdeněk
Krestýn Karel
Kyselý Jaroslav
Petřík Jan
Smékal Lubomír
Suchý Jiří
Šenk Jaroslav
Viktorin Bohumil
Blaháková Alena
Čajová Hana
Červinková Emílie
Janečková Jana
Kallerová Milena
Menšíková Jana
Smékalová Hana ml.
Smékalová Hana st.
Maitner Josef

1974/1975

9. ročník
Bartl Ladislav
Beil Alois
Berka Ladislav
Cvek Zdeněk
Hejný Miloslav
Janoušek Oldřich
Kobylka Zdeněk
Kyselý Miroslav
Libánek Cyril

Popelka Karel
Sedláček Jaroslav
Smrček Milan
Straka Stanislav
Wiedermann Lubomír
Bartoňková Hana
Brachtlová Věra
Danková Zoja
Kallerová Jana
Kobylková Jarmila
Konečná Miloslava
Kouřilová Marie
Nevěřilová Marie
Ryšánková Alena
Viktorinová Irena
Vlčková Irena
Buška Jindřich

1975/1976

9. ročník
Berka František
Brachtl Václav
Hejný Jan
Janoušek Zdeněk
Köhler Ladislav
Pešat Milan
Richter Stanislav
Smékal Jan
Šenk Jaroslav
Štencel Jaromír
Ulmann Jaroslav
Viktorin Jaroslav
Brachtlová Zdeňka
Housírková Miluše
Kallerová Alena
Malovaná Světlana
Matějová Zdeňka
Mazalová Eva
Máslerová Alena
Menšíková Miroslava
Olbrichová Ludmila
Ptáčková Jiřina
Reichlová Milena
Riedlová Libuše
Solařová Markéta
Šenková Anna
Šenková Alena ml.
Šenková Alena st.
Táborská Anna
Vogelová Vlasta
Zerhauová Ludmila
Bückner Miroslav
Hejný Pavel
Ošťádal Jiří
Říha Zdeněk

1976/1977

9. ročník
Brada Zdeněk
Buška Vratislav
Červinková Alena

Doležalová Jana
 Kallerová Ludmila
 Krestýn Stanislav
 Kyselá Božena
 Másler Jiří
 Mazalová Irena
 Novosadová Marcela
 Orságová Dana
 Pospíšil Miloslav
 Ruprecht Radomír
 Sedláček Zdeněk
 Schulmeister Josef
 Straka Zdeněk
 Šenková Jana
 Štencí Miloslav
 Vavrda Alois
 Viktorinová Eliška
 Kouřilová Milada
 Štenclová Ludmila
 Šenková Jarmila
 Kopečný Petr

1977/1978

9. ročník
 Axmann Alexandr
 Bartoněk Oldřich
 Berka Jiří
 Berka Vítězslav
 Brachtl Josef
 Brücknerová Dana
 Bušková Ivana
 Doležalová Marie
 Hniličková Anna
 Honigová Eva
 Janoušek Petr
 Kallerová Jitka
 Kobylková Libuše
 Kohlová Helena
 Krestýn Miroslav
 Kyselý Zdeněk
 Libánek Miroslav
 Libánková Marta
 Menšíková Jaroslava
 Plhák Miroslav
 Richterová Nataša
 Říha Jiří
 Smékalová Eva
 Smékalová Milena
 Smrček František
 Švub Jiří
 Vogelová Renata
 Smékal Zdeněk
 Viktorin Jiří
 Kyselá Jitka

1978/1979

9. ročník
 Doležal František
 Havelka Jan
 Hejný Pavel
 Housírek Milan

Jedlička František
 Jenáčková Jitka
 Kaller Jan
 Kaller Miroslav
 Krestýn Zdeněk
 Křivánek Alois
 Maitner Leo
 Mazalová Dagmar
 Ošťádal Jaroslav
 Popelka Miroslav
 Ruprechtová Milena
 Schulmeister Zdeněk
 Smékal Jindřich
 Smékal Rostislav
 Smrček Bohumír
 Smrčková Marcela
 Solařová Ludmila
 Štenclová Jaroslava
 Švubová Libuše
 Ulmann Radek
 Vepříková Věra
 Viktorinová Ludmila
 Viktorinová Zdena
 Zerhanová Ivana
 Hartmann Jiří
 Hejný Miloš
 Malovaný Aleš
 Smékalová Karla
 Vavrda Ondřej

1979/1980

9. ročník
 Axman Miroslav
 Berka Pavel
 Brachtl Jaroslav
 Buška Dušan
 Čurda Václav
 Geprt Ladislav
 Havelka Zdenek
 Kaller Radek
 Krestýnová Alena
 Libánek Zdeněk
 Másler Jan
 Mihatsch Lubomír
 Němec Dušan
 Riedlová Anna
 Smékal Milan
 Vyháňková Jana
 8. ročník
 Brada Josef
 Honig Jan
 Horák Zdeněk
 Chlebníček Alois
 Machala Roman
 Plachý Miroslav
 Poštulka Jiří
 Riedl Josef
 Straka Marcel
 Axmanová Milena
 Bartoňková Zdenka
 Kallerová Jovana

Kratochvílová Alena
 Krestýnová Milada
 Kropáčová Marcela
 Novosadová Milana
 Pospíšilová Jolana
 Riedlová Jana
 Smrčková Marie

1980/1981

8. ročník
 Axmannová Jiřina
 Brada Břetislav
 Brada František
 Brachtl Jiří
 Brachtl Radomír
 Čurdová Jana
 Dušková Dana
 Fleissigová Margit
 Geprtová Dáša
 Gígal Karel
 Kaller Ladislav
 Kaller Rostislav
 Kallerová Renata
 Kantor Bohumil
 Kyselá Ilona
 Kyselý Dušan
 Meister Zdeněk
 Mihatschová Pavla
 Olbrich Rudolf
 Poštulka Stanislav
 Ptáček Jan
 Riedlová Eva
 Schwanzerová Jitka
 Smékal František
 Smrčková Marie
 Suchý Ladislav
 Šenk Jaroslav
 Šenk Miroslav
 Vepřík Karel
 Vepřík Luděk

1981/1982

8. ročník
 Balcárek Lubomír
 Gígal Jiří
 Honig Petr
 Honigová Jana
 Horák Luboš
 Kallerová Ivana
 Kratochvíl Jiří
 Křístek Jiří
 Kyselý Pavel
 Kyselý Radek
 Machala Jan
 Maitnerová Jiřina
 Maitnerová Zdeňka
 Pešat Robert
 Pospíšilová Jitka
 Ptáček Petr
 Riedl Jan
 Richter Karel

Straková Jana
Suchá Jaroslava
Štencí Slavomír
Štencí Vladislav
Vepříková Alena
Vogel Drahošlav
Zatloukalová Ivana

1982/1983

8. ročník
Balcárek Karel
Bartoňková Lenka
Brachtlová Lenka
Dobrozemská Martina
Dubový Miloslav
Hebrová Ilona
Heinzová Marcela
Heřmanovský Ivo
Horák Zdeněk
Kantorová Pavla
Kohlová Alena
Křístek Radek
Kyselý Miroslav
Maitner Luboš
Maitnerová Helena
Meisterová Dana
Pavelková Ludmila
Peroutková Miroslava
Petříková Iveta
Pospíšilová Dana
Poštulková Jana
Riedl Pavel
Suchý Radovan
Šenková Hana
Štencí Pavel
Ulmann Antonín
Vlčková Jana

1983/1984

8. ročník
Čamková Lenka
Dobrozemský Rostislav
Hejlová Ivana
Kratochvílová Hana
Kyselá Ludmila
Němcová Drahomíra
Ošťádal Petr
Popelka Ladislav
Smékalová Anna
Smrčková Věra
Suchý Zdeněk
Sušeň Jan
Vlček Jaroslav
Vorel Viktor
Zatloukal Viktor
Zháněl Jan

1984/1985

8. ročník
Berková Hana
Blažková Martina

Brachtlová Jana
Dubový Jiří
Fleissig Václav
Horák Martin
Kaller Leoš
Kropáčová Milada
Křivánek Libor
Mihatschová Dana
Ospálek Josef
Ospálek Tomáš
Ošťádal František
Pavelková Soňa
Sedláček Ivo
Tužičková Radomíra

1985/1986

8. ročník
Axmann František
Brachtlová Pavlína
Brachtlová Sylvie
Brnová Barbora
Dubová Jarmila
Franta Marek
Galetka Pavel
Grmelová Svatoslava
Hejný Roman
Hejný Zdeněk
Jakubec Pavel
Jánětová Zlatuše
Knoblochová Jana
Kobylka Radek
Kohlová Jaroslava
Kokoška Miroslav
Kyselá Bohdana
Navrátilová Simona
Navrátil Jaroslav
Peroutka Pavel
Polc Jiří
Polc Josef
Riedlová Karla
Richter Bohumil
Smrček Milan
Solařová Martina
Suchá Jana
Sušeň Tomáš
Štencí Zbyněk
Vepřík Pavel
Vepříková Jaroslava
Vlčková Vladimíra
Vohralík Petr
Wiedermann Ivo
Zatloukal Ladislav

1986/1987

8. ročník
Axman Petr
Brachtlová Monika
Brachtlová Renata
Čamek Martin
Gregorová Renata
Hejl Jiří

Hejná Veronika
Hejná Zdenka
Heřmanovský Jiří
Horák Petr
Hubáčková Bronislava
Kaller Martin
Krestýn Josef
Krestýnová Alena
Krestýnová Ludmila
Krillová Iveta
Menšíková Ilona
Ošťádal Pavel
Pavelková Radka
Popelka Lubomír
Ptáček Zdeněk
Riedl Milan
Richterová Žaneta
Rys Vlastimil
Ryšánek Marek
Seidl Pavel
Smékal Jaromír
Smrček Josef
Smrček Květoslav
Suchý František
Vepříková Jana
Wiedermannová Stanislava

1987/1988

8. ročník
Axman Pavel
Brachtl Lubor
Brázdová Petra
Dubová Eva
Gux Roman
Habrman Tomáš
Hebr Jaroslav
Hejný Kamil
Jáně František
Janoušek Martin
Jorda Jiří
Kallerová Andrea
Knobloch Jiří
Kobylková Vladimíra
Kokoška Petr
Koňárek Josef
Krestýnová Jolana
Kyselá Jarmila
Nemravová Eva
Peroutková Drahomíra
Pospíšilová Hana
Rec Martin
Rysová Alena
Sadovský Michal
Smrček Tomáš
Solovský Martin
Straková Leona
Suchá Andrea
Vlčková Eva
Vohralíková Lenka
Wiedermannová Renáta
Zhánělová Irena

1988/1989

8. ročník
Berka Jiří
Blažek Jan
Brázdová Kateřina
Dubový Michal
Grmela Miroslav
Hejný Květoslav
Horák Radek
Hubáčková Marcela
Jakubcová Kamila
Kantor Petr
Kratochvílová Milena
Krestýn Pavel
Krillová Šárka
Kyselý Jiří
Machala Radek
Mihatsch Zdeněk
Ospálková Ilona
Palíková Iveta
Pešatová Ivana
Poštulka Miroslav
Riedlová Marie
Richter Marek
Richterová Dagmar
Ryšánek Jan
Seidl Bohumil
Štencel Jiří
Trávník Jan
Tuliš Jiří
Wiedermann Tomáš
Zatloukal Luděk

1989/1990

8. ročník
Brachtl Jan
Heblák Roman
Heinz Martin
Horáková Julie
Kouřil Svatopluk
Krestýnová Martina
Krestýnová Vladimíra
Kristin Bohumil
Křístková Leona
Latináková Dana
Navrátilová Eva
Nikl Jan
Pavelková Alena
Popelka Stanislav
Poštulka Roman
Solovská Zdeňka
Sušňová Ivana
Tužička Zdeněk
Vlček Roman
Voska Václav
Wiedermann Štěpán
Zatloukal Pavel

1990/1991

8. ročník
Čurdová Soňa
Dubová Bohumila
Gux Radek
Habrman Vilém
Heblák Martin
Hönigschmied Michal
Klimešová Zuzana
Krestýnová Markéta
Maitner Jiří
Malovaná Iva
Menšík Miroslav
Mihatschová Eva
Neherová Marie
Nikl Pavel
Ospálková Taťána
Palíková Vanda
Pavelková Sylva
Pečová Helena
Petřík Pavel
Plšek Ladislav
Poštulka Marek
Poštulková Jana
Rys Milan
Straka Jaromír
Suchý Ondřej
Svobodová Helena
Štěpán Miroslav
Tulisová Jitka
Ulmann Petr
Viček Zdeněk
Vlčková Lenka
Wiedermann Lukáš
Zámečník Stanislav
Zatloukal Jiří

5. ročník

Bartoňková Jitka

1991/1992

8. ročník
Bačíková Jitka
Balcárková Jitka
Bartl Pavel
Bartoňková Simona
Bradová Danuše
Dobrozemský Luděk
Dubová Jana
Dubový Radim
Filip Bronislav
Hybrantová Kateřina
Kaller Martin
Koňárek Adam
Kouřilová Kateřina
Krestýn Pavel
Krestýnová Eva
Pěček Petr
Plhák Martin
Polc Jaroslav
Poštulka Pavel

Poštulková Gabriela
Smékalová Martina
Sobkuliak Roman
Svobodová Karla
Šenk Martin
Tužička Marek
Vlčková Věra
Vorlová Gabriela

5. ročník

Bartoňková Jana
Krestýnová Dita
Dušková Eva

1992/1993

8. ročník
Bartoněk Jan
Berka Petr
Blahák Tomáš
Blažek Jaroslav
Blažek Lubomír
Blechta Jiří
Bušková Iveta
Buxbaumová Pavla
Grusová Barbora
Habrmanová Romana
Heřmanovská Jitka
Jordová Marie
Klimeš Jiří
Krajčová Jana
Krestýnová Dagmar
Krestýnová Jitka
Maitner Zdeněk
Nemravová Jarmila
Pazderová Kristýna
Peč Miroslav
Ryšánek Zdeněk
Suchý Martin
Trčková Marcela
Urbášek Ivo
Wiedermann Stanislav
Wiedermannová Štěpánka
Zatloukal Radek
Zvulík Kamil

5. ročník

Solovská Vendula

1993/1994

8. ročník
Bartoš Jiří
Filipová Marcela
Gregorová Lucie
Hajduk Břetislav
Krestýn Petr
Krestýnová Jana
Krill Jaroslav
Maitnerová Miroslava
Neherová Iveta
Neružil Miroslav
Pazderová Petra

Smékalová Alžběta
Smékalová Věra
Straková Jana
Svobodová Ivana
Šenk Martin
Šenková Veronika
Táborská Ivana
Táborský Tomáš
Trávník Aleš
Vohralík Michal

5. ročník

Goláňová Michaela
Hniličková Jana
Hybrantová Olga
Novotná Terezie
Plášková Veronika
Richterová Monika

1994/1995

8. ročník

Bačík František
Bartoněk Tomáš
Bartoš Pavel
Blažek Petr
Blechtová Ludmila
Čaja Lubomír
Čech Jaromír
Červinka Radek
Gállová Monika
Jenáček Miroslav
Kallerová Helena
Kokošková Eva
Krestýn Jiří
Kristinová Monika
Kyselá Markéta
Maitner Libor
Maitnerová Ivana
Maitnerová Markéta
Matějová Lenka
Nikl Tomáš
Pešatová Alena
Richterová Leona
Seidlová Magda
Šenková Eva
Špičková Jana
Trčková Jana
Weidermannová Adéla

5. ročník

Čechová Eva
Krestýnová Ivana
Nerušilová Monika

1995/1996

5. ročník

Peč Jan
Šenková Michaela
Valigurová Petra
Vyhnálková Tereza

1996/1997

9. ročník

Blaháková Marcela
Blažek Pavel
Brachtlová Petra
Brázda Antonín
Buxbaum Martin
Čajová Jitka
Grus Leoš
Hartmannová Petra
Havelka Miloslav
Heinz Martin
Hejná Jitka
Hejný Jiří
Jedlička Jan
Kašpárek Martin
Krestýnová Kateřina
Nerušil Jan
Pagáčová Markéta
Pěček Karel
Pecha Vítězslav
Plášková Michaela
Popelková Věra
Poštulka Martin
Řezniček Vladislav
Samková Lucie
Straková Anna
Suchý Jaromír
Šenk Michal
Škorňa David
Špička Jiří
Štěpán Ladislav

5. ročník

Brachtlová Marie
Jabůrek Ondřej
Petříková Hana

1997/1998

9. ročník

Bartoněk Petr
Bartoňková Romana
Čamková Jana
Hejduková Karina
Hejný Tomáš
Hubáček David
Chudá Lenka
Jenáček Jaroslav
Koutný Lukáš
Krestýnová Veronika
Kyselý Lukáš
Neherová Alena
Pánek Lukáš
Petříková Žaneta
Poštulka Filip
Suchý Daniel
Zámečník Lukáš

1998/1999

9. ročník

Axman Aleš

Bartoňková Jitka
Buška Petr
Čoufalová Lenka
Čumbová Jana
Drietonský Pavel
Galetková Andrea
Heinz Lukáš
Hejný Jan
Hejný Miloslav
Chudý Karel
Kouřil Petr
Krestýnová Eva
Krestýnová Monika
Kristin Libor
Kux Jiří
Libánek Cyril
Paciorek Marcel
Pagáčová Žaneta
Pavličková Kateřina
Pečová Anna
Pechová Jana
Ryšánek Milan
Smékalová Miroslava
Šenková Lenka
Vepříková Zdeňka
Viktorinová Jitka

1999/2000

9. ročník

Bahounková Petra
Hniličková Petra
Jenáček Oldřich
Jílková Pavla
Kouřil Pavel
Krestýn Jakub
Krestýn Lukáš
Krestýnová Petra
Kristenová Žaneta
Maitner Leo
Maitner Radek
Matějová Lucie
Ošťádalová Michaela
Pánková Veronika
Plšek Milan
Popelková Helena
Samková Jana
Smékal Zdeněk
Smékalová Dana
Smrčková Alena
Straková Alena
Suchá Petra
Štopplová Kateřina

5. ročník

Kaller Ondřej
Valigurová Romana
Valouchová Aneta

2000/2001

9. ročník

Bartoněk Jiří

Berka Ladislav
 Berková Eliška
 Brachtlová Zuzana
 Brauner Zdeněk
 Coufal Petr
 Čumbová Ivana
 Gálová Lenka
 Goláň Martin
 Havlíček Petr
 Jedličková Jana
 Kouřil Michal
 Kristen Pavel
 Kujal Pavel
 Kyselý Bořivoj
 Lolek Vlastimil
 Matějová Lenka
 Michalcová Jitka
 Skalník Lukáš
 Smékal Jaromír
 Štoppl Filip
 Viktorin Jaroslav

5. ročník
 Šenk Josef
 Šenk Zdeněk
 Vyroubalová Barbora

2001/2002

9. ročník
 Bartoňková Kristýna
 Blažek Roman
 Brauner František
 Cigánek Tomáš
 Kašpárková Michela
 Kouřil Jiří
 Krestýn Jiří
 Krestýn Martin
 Krylová Jana
 Lolková Monika
 Mráz Ivo
 Nerušil Tomáš
 Novotný Michal
 Olbrich Dominik
 Ošťádalová Lucie
 Richterová Jana
 Richterová Stanislava
 Smékalová Eva
 Smrčková Eva
 Straková Anežka
 Špička Rostislav
 Štybner Jaroslav

8. ročník
 Kallerová Vendula

5. ročník
 Balcárková Julie
 Kupková Pavlína

2002/2003

9. ročník
 Blahák Bohumil
 Brachtl Zdeněk
 Holeček Petr
 Horáková Kateřina
 Kupková Petra
 Kyselá Lenka
 Kyselý Jan
 Libánková Jana
 Maitnerová Jana
 Máslerová Lenka
 Olbrich Rudolf
 Pagáč Jaroslav
 Plášek Petr
 Skopalová Barbora
 Šenková Irena
 Šenková Zuzana
 Štybner Přemysl
 Valouch Jiří

2003/2004

9. ročník
 Axman David
 Bartoněk Tomáš
 Brachtlová Hana
 Hejná Zuzana
 Jílek Ondřej
 Kouřil Michal
 Krajčová Nikola
 Krestýn Jiří
 Krestýn Ladislav
 Krestýnová Ivona
 Krylová Radka
 Kux Miroslav
 Kyselý Martin
 Libánková Šárka
 Libánková Veronika
 Maitnerová Eva
 Maitnerová Eva
 Mareš Radoslav
 Marešová Lenka
 Máslerová Jana
 Nevrlý Martin
 Pešátová Barbora
 Schulmeisterová Jitka
 Šafařová Veronika
 Štěpánek Pavel

5. ročník
 Pechová Libuše

2004/2005

9. ročník
 Andrllová Michaela
 Axmanová Blanka
 Berka Stanislav
 Berka Zdeněk
 Berková Hana
 Čanová Kateřina
 Havlíčková Radka

Holečková Soňa
 Holínková Barbora
 Jedličková Pavlína
 Kaller Miroslav
 Krestýn David
 Kyselý Lukáš
 Mrázová Michaela
 Petřík Jan
 Ryšánková Irena
 Skalník Josef
 Skopalová Michaela
 Smékal Lukáš
 Stencl Petr

5. ročník
 Brachtl Michal

2005/2006

9. ročník
 Andrllová Stanislava
 Bartoňková Barbora
 Břoušek Jan
 Hejná Lucie
 Hejná Petra
 Hubička Jan
 Jabůrková Monika
 Jedličková Jana
 Kamler Michal
 Krabicová Zuzana
 Kratochvilová Veronika
 Krestýn Květoslav
 Lolek Roman
 Maitnerová Michaela
 Pavelková Barbora
 Pešátová Lenka
 Plšek Martin
 Ševčík Jan
 Štenclová Nikola
 Vaněk Radek
 Vepřík Jakub

5. ročník
 Cigánek Matouš
 Heřmanovský Tomáš

2006/2007

9. ročník
 Blažek Kamil
 Bradová Lucie
 Brachtl Martin
 Brachtlová Veronika
 Centeková Klára
 Dittrich Tomáš
 Dubová Jitka
 Hejná Iveta
 Hejný Roman
 Krč Jaroslav
 Olbrich Roman
 Ošťádalová Nikola
 Riedlová Jana
 Sedláčková Jana

Schulmeister Josef
Šenk Radovan
Štěpánková Helena
Vepřík Pavel
Vyroubalová Zdeňka
Wiedermann David

5. ročník
Niklová Nikola

2007/2008

9. ročník
Axmannová Veronika
Bartoňková Pavlína
Brada Michal
Filip František
Guxová Tereza
Hejný Tomáš
Holínková Hana
Jedličková Věra
Kobylka Bohumír
Kolářová Eva
Krestýn Jan
Kristen Michal
Krylová Petra
Křivánková Lucie
Libánková Hana
Libánková Zdeňka
Maitner Tomáš
Maitnerová Vendula
Sedláček Zdeněk
Schusser Jan
Smékal Dalibor
Smrčková Michaela
Večeřová Lucie

2008/2009

9. ročník
Axmannová Iveta
Bedáňová Jana
Berková Liliana
Blumtritt Michal
Dubový Jiří
Hejný Daniel
Hybrant Václav
Chlebníček Jan
Kallerová Alžběta
Kyselý Miroslav
Látalová Vendula
Ošťádalová Martina
Smékalová Vendula
Vaněk Matěj
Vepříková Veronika
Vogelová Eva

5. ročník
Kallerová Barbora

2009/2010

9. ročník
Balcárková Adéla

Bednářová Veronika
Berková Kateřina
Brachtlová Eva
Centek Marek
Čamek Petr
Číková Tereza
Dubová Pavlína
Horáková Monika
Housírek David
Jarošová Michaela
Kratochvíl Jiří
Maitner Petr
Ospálek Tomáš
Pešát Milan
Smrček František
Svačina Martin
Vlček Jaroslav
Vyroubalová Pavlína
Zatloukal David

8. ročník
Křivánek Jakub

2010/2011

9. ročník
Bös Pavel
Čano Filip
Havlíček Marek
Horáková Aneta
Hrabáčková Veronika
Hubičková Lucie
Chudý Tomáš
Jaroš David
Kaller Jakub
Kolář Martin
Krabica Tomáš
Lašáková Lucie
Pavelková Tereza
Polášek Marek
Richter David
Smékalová Adéla
Straka Stanislav
Šafařová Petra
Štenclová Hana
Wiedermannová Hana
Kyselý Petr
Hejl David

5. ročník
Heřmanovská Hana

Tereza Pavelková:**Naše škola – co dětem dává a jak si ji představuji v budoucnu (úvaha)**

Naše škola? Jak je to myšleno? Vždyť škola nepatří nám, žákům, ale obci. Škola nám nepatří, ale přesto na tom spojení něco pravdy je. Trávíme v ní devět let, když mluvíme o základní škole. Ano, je to naše škola. Bez nás žáků by to vlastně ani nešlo. Za devět let, které utečou jako voda tu stejně necháme kus našeho já.

Položme si tedy otázku: „Co nám, dětem, naše škola dává?“ Zajisté se tu učíme číst, psát, počítat. Ovšem jde opravu jen o tohle? Například literatura; cožpak můžeme číst knížku, aniž bychom do ní dali city? Škola není jen o učení. Ve škole jde o mnohem, mnohem víc! Zamysleme se nad tím. Škola je naše „máma“. Maminka, která nás vychovává. Mám mnoho kamarádů, a ti jsou jako moji sourozenci, ale jen naše maminka by se o nás všechny nestihla postarat. A tak tu s námi jsou její věrní pomocníci – učitelé, kterých si, přiznejme si to, často neumíme vážít. Učí nás novým věcem, a to se nám mnohdy nelíbí. Ale i přesto je máme rádi.

Každý žák školu vnímá jinak. Někdo ji bere jako největší utrpení, jiný zase jako svou radost. Ovšem, věřte mi, že v každém předmětu, který se nám může zdát nudný, se dá najít i legrace. Proto se těmi devíti lety musíme prosmát až do konce a jít si zvolenou cestou dál.

A jaká bude škola třeba za 50, 100 let? V budoucnosti nejspíš žák zapne počítač a „vybafne“ na něj učitel hned zrána. Prostě se bude učit doma. Já osobně bych to ale takhle nechtěla, protože nejsem robot. Tím, že si budu povídat s počítačem, nepoznám nové kamarády ani učitele.

Škola mě naučila spoustu nových věcí. Ukázala mi, že není jen jeden svět, ale světů je tu spousta. Každý žijeme v jiném světě a také každý žák vnímá školu jinak.

Musím dodat jedině: „Školo, zůstaň stejná!!!“

**Tělovýchovná akademie aneb
jak jsme slavili 100 let školy**

Na sokolském stadionu to v sobotu 4. 6. 2011 opravdu žilo! Těsně před 14. hodinou odpolední to vypuklo! Ptáte se: „Co?“ – No přece tradiční tělovýchovná akademie, která byla letos výjimečná, jelikož byla spojena s oslavami 100 let školy.

Slavnostně celý program zahájily mažoretky Libinky. Poté již napochodovali na plac všichni žáci Mateřské školy a Základní školy Šumvald a následovalo vyřazení vycházejících žáků MŠ a ZŠ. Tento ceremoniál byl završen vyhlášením nejlepšího žáka – Davida Jaroše a nejlepšího sportovce – Marka Havlíčka. Devátáci dostali na památku stříbrný přívěšek se znamením horoskopu, David navíc obdržel hodinky a Marek poukázku na sportovní zboží v hodnotě 500 Kč. Zmiňované dárky věnovalo SRPŠ, od školy holky a kluci dostávali pamětní listy a „nejžáci“ ještě upomínkové knihy a trička.

Hlavním bodem v programu akademie bylo vystoupení žáků MŠ a ZŠ. Začínalo se těmi nejmenšími – dětmi z mateřské školky, ze kterých se po dobu secvičené skladby stali šmoulíci. Prvňáci a druháci se předvedli jako disco maniaci, 3. a 4. třída se vznášely s barevnými balóny. Černoši z afrického kmene z 5. ročníku uctili výročí školy svým rituálním tancem. Kluci z 6. a 7. třídy nastínili divákům, jaká je realita, když dva se

rádi mají...a neváhali a dokonce se na chvíli stali sličnými dámami. Šesťáčky a sedmačky se nazvaly „zumbíky“, protože v nácviku propojily zumbu a reklamní píseň na jeden nejmenovaný výrobek – Bobík © Dívky z 8. a 9. se nebály ukázat své ladné křivky a svůdně uzavřít taneční čísla jednotlivých tříd.

Nesmíme zapomenout na „poštovní panáčky“ z družiny, kteří nachystali divákům překvapení na závěr – vypustili holoubky. Pomyslnou tečku ne seznamu školních vystoupení představovaly: taneční kroužek HIP HOP, který vede slečna Jitka Dubová, a taneční kroužek s děvčaty z 5. a 6. třídy, jenž funguje pod záštitou pí. uč. Chudé.

Unikátní choreografii ve skladbě Prázdniny také předvedli cvičenci z ASPV Olomouckého kraje, kteří budou účastníky i světové gymnastřády ve Švýcarsku.

A kdo tentokrát získal „Šumvaldské srdce“? Výškař – rekordman Marek Havlíček! Dokázal, že mu titul Nejlepšího sportovce školy opravdu náleží. Svým obdivuhodným výkonem 185 cm nechal daleko za sebou ostatní soupeře.

Pozdní odpoledne i večer dělala společnost návštěvníkům skupina Fofrovanka. Přibruslila i mistryně Evropy Lenka Buchárová a pochlubila se svými hbitými končetinami při Freestyle slalomu a také při tanci – samozřejmě na bruslích. Mlsné oko diváků udivili bojovní tanečníci ze seskupení Capoierra Mataum ze Šternberka. Svalnatí a pohlední pánové – to bylo něco pro ženskou část publika – a aby ani pánové nepřišli zkrátka, tak se jim před očima vlnila a vrtěla Jitka Bačíková při ukázce břišních tanců.

Nejen že jsme se výborně bavili, ale měli jsme možnost hojně se občerstvit. Pivíčko, masíčko, kdo si na co vzpomněl, všeho bylo dosti, a dokonce i paní kuchařky ze školní jídelny upekly báječné frgály nebo jsme se mohli osvěžit ledovým míchaným nápojem.

A komu za tuto akci poděkovat? Především pořadatelům – ZŠ Šumvald, SRPŠ a obci Šumvald a v neposlední řadě též sponzorům a vystupujícím, bez kterých by se to neuskutečnilo.

Sobotní show velkolepě končila překrásným čtvrt hodinovým ohňostrojem! Výkřiky obdivu a skandování – ZŠ Šumvald! ZŠ Šumvald! – se nesly letním večerem!

Tak opět za 100 let!

Vzpomínky

Vzpomínky na školní léta od první do páté třídy 1927 – 1932

Dodnes si vzpomínám, že nástup do první třídy pro mě nebyl příliš radostný. Školky tehdy nebyly, zvyklý jsem byl celý den volnému pohybu v přírodě, najednou jsme byli nuceni sedět několik hodin nehybně v lavicích. Do první třídy nás nastoupilo 45, děvčat 17, chlapců 28. Kázeň ve škole tehdy byla velice přísná, řídící Josef Doležel nesnášel sebemenší hluk o přestávkách ve třídách ani na chodbě. Naštěstí jsme měli v první třídě hodnou paní učitelku Doupalovou, která měla pro nás děti pochopení. Na psaní jsme měli tabulku, psalo se kamínkem ve tvaru tužky, napsané se smazalo houbou. Učili jsme se psát čárky, vlnky, kolečka, některá písmenka, číslice. Ve druhé třídě už jsme začali psát inkoustovým perem, to už byly lavice s kalamářem na inkoust. Pero bylo držátko, do kterého se nasadila „špička“, zpočátku bylo hodně „kaněk“ v sešitě. Knížky, sešity, pouzdra a svačinky jsme nosili v „cégru“ na zádech. Ve druhé třídě nás začal učit pan učitel Max Maitner, učil nás až do čtvrté třídy. Na toho nejraději vzpomínám, ale nejen já, všichni jsme ho měli rádi, nestrestal, měl nevynucenou autoritu. Byl selským synem z čísla 10, jeho otec byl též starostou Šumvaldu, jejich gruntu se říkalo „o Hroběch Maitnarů“. Všechny občany důvěrně znal, byl členem obecního zastupitelstva, náčelník Sokola, funkcionář Dobrovolných hasičů, se všemi byl kamarád, proto také se žáky kamarádsky jednal. Krátkou dobu nás učil i pan učitel Jan Vrba, v páté třídě jsme měli paní učitelku Pospíšilovou. Dvakrát týdně jsme měli náboženství jako povinný předmět, z kterého jsme dostávali i známky. V první třídě nás učil farář Strašák, ve druhé třídě už pan farář Boh. Štormmer, který byl hodný, na rozdíl od svého předchůdce, který nás i pohlavkoval. Pan farář Štormmer, který byl velkým včelařem, vyprávěl nám o životě včel, zavedl nás do jeho rozsáhlého včelínu, ze zadu jsme pozorovali život a hemžení včel. Zavedl nás též do sadu na rané třešně, na rané hrušky, jablka, u fary byla velká zahrada pečlivě udržovaná. V rámci náboženství jsme museli chodit do kostela v neděli v 10 hodin. Stáli jsme před lavicemi, na levé straně chlapci, na pravé děvčata. Povinně jsme se museli účastnit všech církevních obřadů. Na svatého Marka 25. dubna 3 dny za sebou se konaly „Prosebné procesí za úrodu“. V 6 hodin ráno se vyšlo z kostela, vpředu dva ministranti s křížkem, za nimi ostatní žáci a žačky, pan farář, zpěvačky, za nimi ostatní občané. Šlo se okolo velkostatku za humny na Dolní ke čtyřem oltářkům, zpátky do kostela jsme se vrátili před osmou hodinou a to už byl čas do školy, byli jsme unavení a hladní. Příští rok se šlo okolo humen. „Na Horní“, zase 3 dny za sebou. Povinně jsme se účastnili „Božího těla“, slavný průvod se nesl se zpěvem a hudbou ke čtyřem kapličkám na „Dolní“, příští rok ke čtyřem kapličkám na „Horní“. Děvčata šla v bílých šatečkách jako družičky, v ozdobných košičkách měla natřhané květy, které sypala před farářem u každé kapličky. Též o Velikonocích na „Bílou sobotu“ se konalo v 16.30 „Vzkříšení“ - slavný průvod - procházel dědinou s hudbou a zpěvem a s účastí nás žáků a žaček.

Vyučování ve škole začínalo v 8 hodin, přes poledne jsme šli domů na oběd a v jednu zase vyučování pokračovalo. Ve středu jsme měli „prázdnou“, nebylo vyučování, ale v sobotu dopoledne ano. V každé třídě učitelé měli k dispozici rákosku, která sloužila jako ukazovátka, ale i jako trestající prostředek. Zvlášť bolestivé byly rány rákoskou na dlaně rukou, někteří tahali za vlasy, za uši, nebo se muselo klečat na

stupínku, nebo „být po škole“. Trestaly se ovšem jen závažné případy provinění. Za zmínku stojí, že nejpřísnější byl pan řídící Josef Doležel. Učil nás v hodinách němčiny od první do třetí třídy. Nesnášel méně chápající žáky, ti se u něho měli špatně, nebral ohled ani na své dva syny dvojčata, kteří chodili se mnou do třídy, celkem byl velký „nervák“. Přitom byl dobrý hudebník, nacvičoval a vedl hudbu ke všem operetám a divadlům ochotnického divadelního kroužku při „Sokole“. Při jedné zkoušce ho něco tak rozcítilo, že práskl houslemi tak, že se úplně rozbily. Ale když odešel do důchodu, stal se z něho hodný milý starý pán. Bydlil v Olomouci, často přijel do Šumvalda, navštívil všechny známé, byl rád, když se k němu hlásili bývalí žáci, zajímal se o naše osudy. Velice přísný byl i pan učitel Jan Vrba. U něho musela být kázeň jako na vojně, měl i „lehkou ruku“ na provinilce. Ale byl vynikající organizátor jak ve škole, tak i ve veřejném životě obce. Režiroval divadla a operety, vedl mužský pěvecký sbor, obojí mělo ohlas na celém okrese, cvičil žáky a dorost v Sokole, kde byl též vzdělavatelem. Na ukončení školního roku se vždy pořádala slavnost na stadioně, což organizoval nejvíc učitel Vrba s učitelem Maitnerem. Nacvičili hromadné vystoupení cvičení prostrných na značkách s hudbou, gymnastické cvičení na nářadí, přeskoky a cvičení na koni a žiněnkách, různé závody a soutěže družstev. Každým rokem nacvičili a zorganizovali zvlášť náročná vystoupení.

Jeden rok jsme válčili jako dvě nepřátelská vojska proti sobě. Měli jsme dřevěné pušky, na nich připevněné špuntovky, z kterých se střílelo, makety děl, šavle, sanitáři odváželi zraněné. Jindy zase přijel cirkus, principál, bubny, písňaly, šašci, akrobati. Jeden rok zase vystupovali představitelé různých řemesel, kuchaři, pekaři, řezníci, mlynáři, kominíci, u všech těchto vystoupení byl určitý děj slovní, básničky i písně.

Ke konci školního roku nám učitelé zařídili výlety. V první třídě byl výlet jenom do Horky. Ve druhé třídě jsme byli s panem učitelem Maitnerem ve Velkých Losinách, navštívili jsme zámek, papírnu, lázně, koupání ve vyhříváném bazénu, voda byla cítit trochu po zkažených vajíčkách. Jeli jsme vlakem, na nádraží do Troubelic nás zavezli na žebříňáku koňmi. Ve třetí třídě jsme jeli též nastrojeným žebříňákem na Sovinec s p.uč.Maitnerem. Hrad Sovinec byl tehdy bohatě vybavený.

Ve čtvrté třídě jsme už jeli autobusem do Teplických Lázní u Lipníka, navštívili jsme tamní jeskyně, byli jsme u propasti Macocha 2, která je údajně mnohem hlubší než Macocha v Moravském Krasu, dokud se údajně nepodařila zjistit skutečná hloubka. Pěšky jsme museli překonat dlouhou cestu lesem dovrchu na zříceninu hradu Helfštýna.

V páté třídě byl výlet do Úsova na zámek, do židovské synagogy a židovského hřbitova, ještě jsme navštívili mladečské krápníkové jeskyně, jelo se autobusem, majitelem a zároveň řidičem byl pan Kučírek z Uničova, tento výlet vedla naše třídní paní učitelka Marie Pospíšilová. Mezitím někdy byl výlet celé školy a učitelů na Rešovské vodopády. Šlo se pěšky do Břevence, lesem do Rudy, odtud k vodopádům. Byl to náročný a únavný výlet, naštěstí bylo pěkné počasí. Existuje fotografie všech účastníků této riskantní akce.

S odstupem času si ve vzpomínkách promítám namáhavou práci školníka. Za nás dělala školnici paní Riedlová. Ráno velice brzy musela jít do školy, aby všude bylo teplo do začátku vyučování. V každé třídě byla velká kamna na dřevo a uhlí, které tam musela nanosit, vynést popel, zatopit a přikládat, nanosit vodu do umývadel, neboť ještě nebyl vodovod.

Denně musela vymést a vytřít deštěné podlahy ve všech třídách a místnostech, všechny chodby a schodiště a záchody. Tehdy jsme se ve škole nepřezouvali, silnice i

cesty byly často blátivé, asfaltové cesty se ještě neprováděly, podle toho také podlahy denně vypadaly. Šestáým rokem už nás většina spolužáků nastoupila do měšťanky v Uničově. Ti, kteří se do měšťanky nepřihlásili, nastoupili do šesté třídy, kde byly spojeny tři ročníky. Důvod, proč nešli do měšťanky, byl ten, že nevlastnili kola, na jízdu autobusem neměli peníze, jedna jízda stála pro žáky 4 Kč, pro dospělé 5 Kč. Bylo to moc peněz, když například 1 kg cukru stál 6 Kč. Někteří spolužáci přesto chodili pěšky do Uničova do měšťanky. Většinou jsme je střídavě svezli na „štangli“.

Josef Šenk (*1921), Šumvald č. 74

Mé učitelské působení ve škole v Šumvaldě v letech nacistické okupace

V letech 1935-1939 jsem studovala na olomouckém koedukačním ústavu učitelském. V červnu 1939 jsem maturovala a protože jsem měla trvalé bydliště v Šumvaldě, kde žila maminka a sestra s rodinou, byla jsem automaticky zařazena jako občanka Říše. Proto jsem nemohla získat učitelské místo v Protektorátě a vrátila jsem se domů.

Pracovala jsem s maminkou a sestrou v našem malém hospodářství. Tatínek už v té době nežil. Považovala jsem tento stav za přechodný, neboť jako mnoho dalších jsem tehdy věřila, že válka brzy skončí a budeme zase svobodni.

V říjnu 1939 přiběhl za mnou na pole „Na Horce“ chlapec ze školy, že mám ihned přijít k panu řídícímu. Při příchodu do školy jsem potkala na chodbě pána v krátkých kožených kalhotách, který se představil jako nový řídící učitel Klein. Byl to Němec z Uničova. Český rozuměl. Nabídl mi místo na škole.

V té době byla v Šumvaldě jen obecná škola s názvem Německá škola s českým jazykem vyučovacím. Bylo v ní pět tříd českých a dvě třídy německé, do nichž násilím přeřadili všechny děti ze smíšených česko-německých manželství. Mnozí rodiče těchto dětí marně protestovali, nepomohlo ani jejich jednání na školském úřadě v Opavě, který spravoval školství v moravské a slezské části tzv. Sudetengau. Děti ze smíšených manželství německy většinou neuměly, přesto je učily německé učitelky pouze v němčině.

Nutno dodat, že nacisté ihned po obsazení pohraničí zavřeli všechna česká gymnázia, průmyslovky, ale i měšťanky a pokračovací školy, takže Češi měli možnost výuky jen na obecných školách, což ukazuje, jaké měli nacisté úmysly s českým národem.

Řídící Klein brzy narukoval k SS, ale ve škole jsme byli pod pečlivým dohledem dvou německých učitelek a velmi agilní německé školnice. Navíc naproti škole byla četnická stanice a pošta, v níž úřadoval fanatický člen NSDAP, udržující spojení s gestapem - tzv. šedá eminence v obci.

Pokud šlo o vnitřní život školy, jedním z prvních nařízeních bylo zlikvidovat českou školní knihovnu. České knihy jsme před zkázou zachraňovali tím, že si je děti tajně odnášely domů.

Z učebnic zbyly jen počtenice a mluvnice. Čítanky byly nahrazeny sešity plnými gramatických chyb. Abych alespoň trochu dětem nahradila dějepis, četla jsem jim ze Starých pověstí českých a doplňovala jim historická fakta. Také Babička a pohádky byly vítaným zpestřením. Dělal se to, když byl „vzduch čistý“. Proto chodili chlapani často na WC a dávali hlášku, zda na chodbě či za dveřmi neslídí německá školnice.

Osvěžením byly hodiny zpěvu. Šumvaldské děti byly hudebně nadané, takže jsme zpívali za doprovodu mých houslí při otevřených oknech - Němcům demonstrativně a kolemjdoucím Čechům pro radost. Písně „Čechy krásné“, „Přijde jaro“ apod. byly pro nás útěchou a nadějí.

Zpočátku jsme také hráli divadlo. S velkým úspěchem u obecnstva byla česky sehrána představení „Kukačka“ a „Perly paní Serafínky“. Pak bylo divadlo zakázáno. Pro děti z mé třídy jsem uspořádala výlet na zámek Úsov. Vyjeli jsme si na žebříňáku. Němci později zakázali i školní výlety.

Velmi stresujícím zážitkem byly inspekce německého inspektora ze Šternberka a snad jen naše zdravé a optimistické mládí nám pomohlo to vydržet.

Děti i my, učitelé, jsme byli vystavováni neustálému pokořování. Při různých nacistických oslavách jsme museli nastupovat před školou za zvuků německé hymny, bedlivě pozorování četníky a již zmíněným ortsleiterem.

Jako učitelé jsme byli neustále vystavováni řečem o kvalitách nacismu, museli jsme se zúčastňovat besed na různá témata, např. nordická rasa a její historické poslání a další podobné.

Z mé třídy bylo vidět na protější budovu, kam vedla také okna četnické stanice. Jednou mě udivilo, že u okna stojí postava v německé uniformě. Vtom zazněl výstřel. Byla jsem zřejmě poslední, kdo zahlédl zběhlého vojáka, který se v Šumvaldě zastavil.

Němci nás rovněž využívali jako levnou pracovní sílu bez nároku na odměnu. Pravidelně jsme museli po vesnici sepisovat archy při sčítání hospodářského zvířectva, ve škole jsme museli pěstovat bource morušového apod. Práce často úmorná, ale přistupovali jsme k ní tak, aby se „vlk nažral a koza zůstala celá“.

Protože mnoho lidí potřebovalo osvědčení o árijském původu a tzv. ahnenpasy, museli jsme chodit pomáhat panu faráři s vyhledáváním údajů o narození ve starých matrikách. Byla to alespoň práce zajímavá a pan farář se s námi dělil o skrovný výdělek.

Po porážce u Stalingradu si už Němci tolik netroufali, ale přece jen jsme nikdy nevěděli, co se udá v nejbližších hodinách.

Já a další dva kolegové ze šumvaldské školy jsme se v termínu nepřihlásili ke zkoušce způsobilosti, poněvadž jsme doufali, že to přečkáme až do osvobození. Němci nás však pozvali do Troubelic na pohovor. Byl leden, zima, ledový vítr. Často na tu peší cestu vzpomínám. Ve škole nám vynadali, vyhrožovali a pedagogickou práci jsme za trest museli psát německy. Psala jsem o lidovém umění a jeho využití ve vyučování. Práci jsem napsala česky a pak si ji nechala přeložit.

Po vyhlazení Lidic jsme na chodbě vzrušeně diskutovali a zastihla nás přítom německá učitelka. Zřejmě nás udala, protože brzy potom přijel německý inspektor ze Šternberka a dva nacisté z Opavy, postavili nás ve sborově do řady a výhrůžně nám předvedli, co je možné očekávat, nebudeme-li se chovat podle jejich představ.

Jednou nás všechny bez udání důvodů propustili ze zaměstnání. Tehdy jsem na propustku zajela na Zemskou školní radu do Brna, abych tam otukala možnost zaměstnání v Protektorátu. Vůbec zde nevěděli, že se v pohraničí někde učí česky!

Němci nám však po několika dnech pracovní poměr znovu obnovili. Měl to být zřejmě jeden ze způsobů zastrašování.

V březnu 1945 se valily ze Slezska spousty německých uprchlíků na vozech. Opět jsme museli nastoupit a ubytovávat tyto nezvané hosty po jednotlivých staveních. To už ale byla na dosah naděje na konec války.

Během války vystěhovali Němci ze statků celé české rodiny, což bylo doprovázeno mnoha tragédiemi i úmrtími. Některé děti z vyhnaných rodin jsem učila. Jednou na škole právě probíhalo očkování. Poprosila jsem staršího německého lékaře, který pocházel ze Šternberka, aby neočkoval chlapce Jirku Wiedermanna, jehož rodiče dostali příkaz okamžitě se vystěhovat ze zemědělské usedlosti. Věděla jsem, že by chlapec mohl po injekci proti neštovicím dostat teplotu a že v takovéhle situaci by to pro rodinu byla velká starost. Lékař se mě zeptal na důvod. Když jsem mu po pravdě odpověděla, strašně se rozčílil, co se to provádí.

Co dodat na závěr?

Jistě jsme mnohé věci mohli udělat lépe, jistě jsme se dopouštěli chyb i v pedagogické práci. Ovšem hned po osvobození nám, učitelům, pan Raimud Brachtl z horního konce poděkoval. Nepamatuji si už zcela přesně na jeho slova, označil nás však za včeličky, které v tom dusnu udržovaly češství, jak nejlépe uměly.

A když jsem po mnoha letech jezdila z Prahy do Šumvaldu na srazy mých bývalých žáků - dnes už dědečků a babiček, jako jsem já - viděla jsem, že ať už později studovali nebo ne, všichni se v životě uplatnili a na školu s láskou vzpomínali. Vždy mě hřálo u srdce, když jsem slyšela jejich „Pamatujete si, paní učitelko, jak jsme...“

Myslím, že stejně by psali o šumvaldské škole v letech nacistické okupace i pan učitel Dumbrovský a paní učitelky Frömlová a Krestýnová, kteří to všechno prožívali se mnou.

Vlasta Bartoňková-Mottlová (*1918), Praha

Hlavní budova základní školy stoletá (vzpomínka)

Přívlastek „hlavní“ získala budova školy čp. 204 po dokončení celého školského areálu v Šumvaldě. Dříve to byla jen škola, od roku 1911 pak nová škola, protože původní škola byla umístěna v budově dnešního obecního úřadu. Historická a technicko-hospodářská data vzniku školní budovy objasní jistě dopodrobna místní historik a můj vážený předchůdce v řízení školy pan Miloslav Makas. Já se zmíním pouze, tu více tu méně, o některých spíše subjektivních stránkách vztahu k této budově.

Když jsem se stal ředitelem ZŠ Šumvald, obec i celé okolí byly tehdy okouzleny novým školním areálem. Hlavní budova vypadala tak trochu jako popelka, a ačkoli spolu s kostelem sv. Mikuláše tvoří dominantu Šumvaldu, potřebovala nutně řadu oprav převážně uvnitř. Ukázalo se, že staré olejové nátěry dusící vnitřní zdvo, způsobují postup vlhkosti a zaplísňení do stále větší výšky chodby budovy. Po odstranění omítek a vyspárování zdvia jsme zdi nechali obložit dřevem a vzlínání vlhkosti se tak podařilo zastavit. Stejný zákrok jsme později uplatnili i u venkovních zdí. Záměrů s nutnými opravami hlavní budovy bylo více a budou jistě připomenuty, a později po mém

odchodu z funkce a obce byly zásluhou nového vedení školy i obce realizovány. Tak budova školy čp. 204 nabyla opět, alespoň pokud jde o vnitřní vzhled, své důstojnosti.

Ale školu školou nedělá jenom její hmotné vybavení. Jsou to především její učitelé a žáci, ale též rodiče a další občané obce. A když dovolíte, abych hlavní budovu personifikoval, potom musím říci, že měla hlavní budova na všechny svoje žáky, učitele a příznivce velké štěstí. Takže i když je „tato stará dáma stoletá“, může se těšit z úcty, ba i lásky všech, kteří s ní měli v dobách dávných i pozdějších co do činění.

Mgr. Vít Cigánek, bývalý ředitel

Naše škola

Než jsem začal psát tyto řádky do almanachu školy, dlouho jsem přemýšlel, jaký pohled zvolit. Má to být přesná historická exkurze do dějin školy a obce? Nebo filozofická úvaha o žácích a učitelích? Co takhle vztah školy a rodiny?

Nakonec jsem se rozhodl pro ryze osobní pohled. Téměř celý můj dosavadní život, kromě studií a krátkého působení začínajícího učitele v Dlouhé Loučce, je spjat s naší šumvaldskou školou. Zkušenosti mám tedy jako žák, učitel, zástupce ředitele a od roku 2003 jako ředitel.

Vzpomínky na žákovské roky jsou již značně mlhavé. Přesto z nich jasně vystupují konkrétní zážitky se spolužáky. Jak to bývá, týkaly se vesměs nějakého průšvihů. Naštěstí jsem patřil k žákům dobrým, takže jsem býval v ředitelně jen občas. Dnes se jim na setkáních spolužáků jen usmíváme. Zřetelně vystupují velké učitelské osobnosti jako Jan Vrba, Jindřich Kasal, Miloslav Makas, František Bartoněk, přísná třídní učitelka Věra Hájková a například tehdy začínající Jaroslava Zaorálková (provdaná Trávníková) a řada dalších.

Za několik let jsem s mnohými učiteli – již kolegy - seděl v jedné sborovně.

Jako učitel a později zástupce a ředitel jsem poznal specifika vesnické školy, kde se všichni velmi dobře znají. Jsem jednoznačně přesvědčen o výhodách. Vždyť není nic lepšího a jednoduššího, než prohodit pár slov s maminkou nebo tatínkem na ulici místo psaní zbytečných poznámek do žákovské knížky. Výsledek se k oboustranné spokojenosti téměř vždy dostaví. Já si pozitivního vztahu Vás rodičů ke škole nesmírně vážím.

A jak je to dnes s dětmi? Ze všech stran slyšíme: „Všechno je jinak. To dřív nebylo.“ Ano, je to tak. Jiná je celá společnost. Vůbec nejde srovnávat materiální podmínky. Možnost informací, cestování, trávení volného času. O to víc vystupuje do popředí výchova v rodině a čas, který je dětem věnován. Děti se totiž ve své podstatě vůbec nezměnily. Malé si rády nechají přečíst pohádku nebo si chtějí jen tak popovídat před spaním. I ti větší se dají nalákat na různé hry nebo zcela obyčejný výlet do okolí, jestliže vymyslíme zajímavý program a správně je motivujeme.

V mé převažující práci vedení školy, což obnáší především spoustu administrativy, neustálého řešení ekonomických a provozních záležitostí atd., je vyučovací hodina s žáky vítanou změnou. Děti dokáží z člověka „vyždímat“ spoustu

energie, na druhé straně ji však svým mládím, elánem a neskutečnými nápady vrací zpět.

Školu tvoří především žáci a učitelé. To platí v každé době. Jsem rád, že po celou dobu mého působení pracuji s kolektivem nesmírně fundovaným a pracovitým, se spoustou výrazných osobností. Práce učitelů je vidět nejen ve škole, ale na řadě obecních akcí. Stabilizace učitelského sboru by nebyla možná bez velmi dobré a dlouhodobě prozíravé spolupráce s vedením obce. Děkuji všem současným i bývalým učitelům za mnohdy celoživotní práci, kterou pro naši šumvaldskou školu odvedli. Vždyť není nic krásnějšího a smysluplnějšího než sledovat žáky, kteří se dokáží v životě prosadit a uplatnit. Nebo „pouze“ dokáží být dobrými, poctivými a pracovitými občany. Samozřejmě také děkuji všem provozním zaměstnancům. Vždyť čisté, hygienické a estetické prostředí, stravování ve školní jídelně je také součástí výchovy a vzdělávání. O nich totiž v dobových dokumentech a kronikách zmínky většinou nejsou.

Co popřát naší škole do dalších let již tak bohaté historie? Je to jednoduché - veškeré úsilí směřovat k tomu, aby v naší škole platilo: Spokojený učitel = spokojený žák = spokojený rodič.

Dovětek.

Vážený čtenáři. Dostává se ti do rukou nejrozsáhlejší a nejucelenější publikace zachycující historii školství v Šumvaldě, která kdy byla vydána. Její příprava trvala téměř rok. Znamenala sbírání, třídění, pročítání a zkoumání spousty dokumentů (kronik, školních matrik, výkazů, dobových fotografií a dokumentů). Návštěvy archivů, muzeí, záznamy vzpomínek pamětníků, digitalizace fotografií, prolézání školních půd v Šumvaldě a Břevenci. Často téměř detektivní práce přinesla ovoce ve formě postupného skládání kamínek do mozaiky bohaté a dlouhé historie naší školy. Výsledkem je nejen tento almanach, ale také rozsáhlá historická výstava.

Děkuji všem členům redakční rady almanachu a komise pro výstavu a také všem dalším ochotným spolupracovníkům za vytvoření díla, které budoucím generacím umožní nahlédnout do historie naší školy a obce.

ředitel školy: Mgr. Ladislav Vyhňálek